
Shri Dhishagita Bhashanuvada Hindi Translation

श्री धेशगिता भाषानुवाद

Document Information

Text title : shrIdhIshagItA Hindi translation

File name : shrIdhIshagItAHindi.itx

Category : giitaa, gItA, ganesha, upanishhat, hindi

Location : doc_giitaa

Proofread by : Paresh Panditrao

Description/comments : See the original Shri Dhishagita text/mUla

Acknowledge-Permission: Shri Bharat Dharma Mahamandal Varanasi

Latest update : November 29, 2022

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 3, 2022

sanskritdocuments.org

ಶ್ರೀ ಧೀಶಗೀತಾ ಭಾಷಾನುವಾದ

.. ಓಂ ತತ್ಸತ್ ..

ಶ್ರೀ ಧೀಶಗೀತಾ ಭಾಷಾನುವಾದ .

ಶ್ರೀಭಾರತಧರ್ಮ ಮಹಾಮಂಡಲ ಕೇ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾಶ ವಿಭಾಗ ದ್ವಾರಾ ಪ್ರಕಾಶಿತ
ಕಾಶೀ .

ಸಂವತ್ 2046

ಮೂಲ್ಯ 8 ರೂಪಯಾ

ಪ್ರಕಾಶಕ :-

ಶ್ರೀಭಾರತಧರ್ಮ ಮಹಾಮಂಡಲ,
ಲಹುರಾಬೀರ, ವಾರಾಣಸೀ - 221001

ಸಂವತ್ 2046

ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಸನ್ 1990

ಭೂಮಿಕಾ

ಶ್ರೀಭಾರತಧರ್ಮ ಮಹಾಮಂಡಲ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಕಾಶೀ ಧಾಮ ಕೇ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾಶ ವಿಭಾಗದ್ವಾರಾ, ಅಬ ತಕ ಅಪ್ರಕಾಶಿತ ಪಾಂಚ ಗೀತಾಓಂ ಕಾ, ಹಿಂದೀ ಅನುವಾದ ಸಹಿತ ಪ್ರಕಾಶನ ಹೋಕರ, ಹಿಂದೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ ಔರ ಸಾಧ ಹೀ ಸಾಧ, ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥ-ಭಂಡಾರ ಕೀ ಶ್ರೀ-ವೃದ್ಧಿ ಹುಈ ಹೈ . ಇಸಸೇ ಪಹಲೇ, ಸಬ ಪ್ರಕಾರ ಕೇ ಗುರುಭಕ್ತೋಂ ಕೇ ಲಿಖ ಶ್ರೀ ಗುರುಗೀತಾ, ಸಬ ಪ್ರಕಾರ ಕೇ ಸಂನ್ಯಾಸೀ ಔರ ಸಾಧು-ಸಂಪ್ರದಾಯೋಂ ಕೇ ಲಿಖ ಶ್ರೀ ಸಂನ್ಯಾಸಗೀತಾ, ಸೌರ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೇ ಲಿಖ ಶ್ರೀ ಸೂರ್ಯಗೀತಾ, ವೈಷ್ಣವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೇ ಲಿಖ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಗೀತಾ, ಶಾಕ್ತ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೇ ಲಿಖ ಶ್ರೀ ಶಕ್ತಿಗೀತಾ, ಗಣಪತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೇ ಲಿಖ ಶ್ರೀ ಧೀಶಗೀತಾ, ಹಿಂದೀ ಅನುವಾದ ಸಹಿತ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಕೀ ಗಈ ಹೈ . ಇಸಕಾ ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಸ್ಕರಣ ಆಪಕೀ ಸೇವಾ ಮೇಂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹೈ . ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕ, ಸರ್ವಜೀವಹಿತಕಾರೀ ಔರ ಪೃಥ್ವೀ ಕೇ ಸಬ ಧರ್ಮೋಂ ಕೇ ಪಿತಾರೂಪ, ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಮೇಂ, ನಿರ್ಗುಣ ಔರ ಸಗುಣ, ಉಪಾಸನಾರೂಪ ಸೇ ಪ್ರಧಾನ, ದೋ ಭೇದ ಹೈಂ . ಯದ್ವೈಪಿ ಲೀಲಾವಿಗ್ರಹ, ಅರ್ಥಾತ್ ಅವತಾರ ಉಪಾಸನಾ, ಋಷಿ ದೇವತಾ,

ಪಿತೃ-ಉಪಾಸನಾ ಔರ ಕ್ಷುದ್ರ ತಾಮಸಿಕ ಶಕ್ತಿಯೋಂ ಕೀ ಉಪಾಸನಾರೂಪ ಸೇ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಮೇಂ ಸಬ ಅಧಿಕಾರ ಕೇ ಉಪಾಸಕವೃಂದೋಂ ಕೇ ಲಿಖ ಔರ ಭೀ ಕಈ ಉಪಾಸನಾಶೈಲಿಯೋಂ ಕಾ ವಿಸ್ತೃತ ವರ್ಣನ ಪಾಯಾ ಜಾತಾ ಹೈ, ಪರಂತು ಲೀಲಾವಿಗ್ರಹ ಉಪಾಸನಾ, ಅರ್ಥಾತ್ ಅವತಾರ ಉಪಾಸನಾ ತೋ ಪಂಚ ಸಗುಣ ಉಪಾಸನಾ ಕೇ ಅಂತರ್ಗತ ಹೀ ಹೈ .

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಭಗವಾನ್, ಶ್ರೀ ಸೂರ್ಯ ಭಗವಾನ್, ಶ್ರೀ ಭಗವತೀ ದೇವೀ, ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಭಗವಾನ್ ಔರ ಶ್ರೀ ಸದಾಶಿವ ಭಗವಾನ್ ಇನ ಪಂಚ ಸಗುಣ ಉಪಾಸ್ಯ ದೇವತಾಟಂ ಮೇಂ ಸೇ ಸಬ ಕೇ ಹೀ ಅವತಾರೋಂ ಕಾ ವರ್ಣನ ಶಾಸ್ತ್ರೋಂ ಮೇಂ ಪಾಯಾ ಜಾತಾ ಹೈ; ಕ್ರೋಂಕಿ ಸಗುಣ ಉಪಾಸನಾ ಕೀ ಪೂರ್ಣತಾ ಕಾ, ಲೀಲಾಮಯ ಸ್ವರೂಪ ಕೇ ಬಿನಾ, ಉಪಾಸಕ ಅನುಭವ ನಹೀಂ ಕರ ಸಕತಾ . ಅಸ್ತು ! ಲೀಲಾವಿಗ್ರಹ ಕೀ ಉಪಾಸನಾ ಸಗುಣ ಉಪಾಸನಾ ಕೀ ಪೂರ್ಣತಾ ಕೇ ಲಿಖ ಹೀ ಹೋತೀ ಹೈ ತಥಾ ಋಷಿದೇವ, ಪಿತೃ-ಉಪಾಸನಾ ಔರ ಅನ್ಯ ಕ್ಷುದ್ರ ಉಪಾಸನಾ ಕಾ ಅಧಿಕಾರ ಸಕಾಮ ರಾಜ್ಯ ಸೇ ಹೀ ಸಂಬಂಧ ರಖತಾ ಹೈ . ನಿರ್ಗುಣ ಉಪಾಸನಾ ಮೇಂ, ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ ಕಾ ಅಧಿಕಾರ ಹೋ ಹೀ ನಹೀಂ ಸಕತಾ . ನಿರ್ಗುಣ ಉಪಾಸನಾ ಅರೂಪ, ಭಾವಾತೀತ, ವಾಕ್, ಮನ ಔರ ಬುದ್ಧಿ ಸೇ ಅಗೋಚರ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಕೀ ಉಪಾಸನಾ ಹೈ . ನಿರ್ಗುಣ ಉಪಾಸನಾ ಕೇವಲ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ-ಪ್ರಾಪ್ತ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೀ ಮಹಾಪುರುಷೋಂ, ತಥಾ ಜೀವನ್-ಮುಕ್ತ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೋಂ ಕೇ ಲಿಖ ಹೀ ಉಪಯೋಗೀ ಸಮರ್ಪಿ ಜಾ ಸಕತೀ ಹೈ, ಔರ ಕೇವಲ ಸಗುಣ ಉಪಾಸನಾ ಹೀ ಸಬ ಶ್ರೇಣೀ ಕೇ ಉತ್ತಮ ಉಪಾಸಕ-ವೃಂದೋಂ ಕೇ ಲಿಖ ಹಿತಕಾರೀ ಸಮರ್ಪಕರ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ ನೇ ಉಸಕೇ ಸಿದ್ಧಾಂತೋಂ ಕಾ ಅಧಿಕ ಪ್ರಚಾರ ಶಾಸ್ತ್ರೋಂ ಮೇಂ ಕಿಯಾ ಹೈ .

ಸೃಷ್ಟಿ ಕೇ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪಂಚ-ತತ್ವೋಂ ಕೇ ಅನುಸಾರ ಪಂಚ ವಿಭಾಗೋಂ ಪರ ಸಂಯಮ ಕರಕೇ, ಪಂಚ ಉಪಾಸಕ ಸಂಪ್ರದಾಯೋಂ ಕೇ ಭೇದ ಕೀ ಕಲ್ಪನಾ ಕರತೇ ಹುಖ, ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯೋಂ ನೇ ಪಂಚ ಸಗುಣ ಉಪಾಸನಾ-ಪ್ರಣಾಲೀ ಪ್ರಚಲಿತ ಕೀ ಹೈ . ವಿಷ್ಣು ಉಪಾಸಕೋಂ ಕೇ ಲಿಖ ವೈಷ್ಣವ ಸಂಪ್ರದಾಯ-ಪ್ರಣಾಲೀ, ಸೂರ್ಯ ಉಪಾಸಕೋಂ ಕೇ ಲಿಖ ಸೌರ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ-ಪ್ರಣಾಲೀ, ಶಕ್ತಿ ಉಪಾಸಕೋಂ ಕೇ ಲಿಖ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ-ಪ್ರಣಾಲೀ, ಗಣಪತಿ ಉಪಾಸಕೋಂ ಕೇ ಲಿಖ ಗಾಣಪತ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ-ಪ್ರಣಾಲೀ ಔರ ಶಿವ ಉಪಾಸಕೋಂ ಕೇ ಲಿಖ ಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯ-ಪ್ರಣಾಲೀ, ವಿಸ್ತಾರಿತ ರೂಪ ಸೇ ನಾನಾ ಶಾಸ್ತ್ರೋಂ ಮೇಂ ಉನ್ನೋನೇ ವರ್ಣನ ಕೀ ಹೈ . ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಉಪಾಸಕ-ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೇ ಉಪಯೋಗೀ, ಅನೇಕ ಆರ್ಷಸಂಹಿತಾಖ ಔರ ಅನೇಕ ತಂತ್ರ ಗ್ರಂಥ ಆದಿ ಪಾಯೇ

ಜಾತೇ ಹೈಂ, ಯಹಾ ತಕ ಕಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೇ ಉಪಯೋಗೀ ಉಪನಿಷದ್ ಭೀ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತೇ ಹೈಂ . ಉಸೀ ಶೈಲೀ ಕೇ ಅನುಸಾರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೇ ಉಪಾಸಕ ಕೇ ಲಿಖ ಅಪನೇ-ಅಪನೇ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೇ ಪಂಚಾಂಗ ಗ್ರಂಥ ಹೈಂ . ಅಪನೇ-ಅಪನೇ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೇ ಪಂಚಾಂಗ ಗ್ರಂಥೋಂ ಮೇಂ ಸೇ ಅಪನೇ-ಅಪನೇ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕಾ ಗೀತಾಗ್ರಂಥ ಸಬಸೇ ಪ್ರಧಾನ ಮಾನಾ ಗಯಾ ಹೈ . ವಿಷ್ಣು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೀ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಗೀತಾ, ಸೂರ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೀ ಶ್ರೀ ಸೂರ್ಯಗೀತಾ, ದೇವೀ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೀ ಶ್ರೀ ಶಕ್ತಿಗೀತಾ, ಗಣಪತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೀ ಶ್ರೀ ಧೀಶಗೀತಾ ಔರ ಶಿವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೀ ಶ್ರೀ ಶಂಭುಗೀತಾ, ಯೇ ಪಾಂಚೋಂ ಗ್ರಂಥ ಅತಿ ಅಪೂರ್ವ ಉಪನಿಷದ್ ರೂಪೀ ಹೈಂ . ಇನ ಪಾಂಚೋಂ ಗ್ರಂಥರತ್ನೋಂ ಕಾ ಪ್ರಕಾಶನ ಅಭೀ ತಕ ರೀಕ ರೀಕ ನಹೀಂ ಹುಆ ಥಾ .

ಯದಿ ದೇವೀಗೀತಾ, ಶಿವಗೀತಾ ಔರ ಗಣೇಶಗೀತಾ ನಾಮ ಸೇ ಕುಛ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಭೀ ಹುಛ ಹೈಂ, ತೋ ವೇ ಅಸಂಪೂರ್ಣ ದಶಾ ಮೇಂ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಹುಛ ಹೈಂ . ಶ್ರೀ ಭಾರತಧರ್ಮ ಮಹಾಮಂಡಲ ಕೇ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾಶ ವಿಭಾಗ ತಥಾ ಅನುಸಂಧಾನ ವಿಭಾಗ ದ್ವಾರಾ ಪಾಂಚೋಂ ಗ್ರಂಥರತ್ನ ಅಪನೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆಕಾರ ಮೇಂ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹುಛ ಹೈಂ . ಉನ್ಲೀಂ ಪಾಂಚೋಂ ಮೇಂ ಸೇ ಯಹ ಚೌಧೀ ಗೀತಾ ಅಬ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಹೋ ರಹೀ ಹೈ . ಪಾಂಚವೀ ಶಂಭುಗೀತಾ ಭೀ ಇಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಹುಛ ಹೈ . ಯೇ ಪಾಂಚೋಂ ಗೀತಾವ ವೇದವಿಜ್ಞಾನ, ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಕೇ ಅಪೂರ್ವ ರಹಸ್ಯ, ಗಂಭೀರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ತತ್ತ್ವ ಔರ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ ಕೇ ಜ್ಞಾನ ಗರಿಮಾ ಕೇ ಸಿದ್ಧಾಂತೋಂ ಸೇ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಹೈಂ . ಇನ ಪಾಂಚೋಂ ಕೇ ಪಾರ ಕರನೇ ಸೇ, ಪಾರಕ ಬಹುತ ಕುಛ ಜ್ಞಾನ ಲಾಭ ಕರ ಸಕತೇ ಹೈಂ . ನಿರ್ಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮ ತಥಾ ಉಸಕೀ ಉಪಾಸನಾ ಕಾ ರಹಸ್ಯ, ಸಗುಣ ಉಪಾಸನಾ ಕಾ ಮಹತ್ವ ಔರ ವಿಜ್ಞಾನ, ವೇದ ಕೇ ಕರ್ಮಕಾಂಡ, ಉಪಾಸನಾಕಾಂಡ ಔರ ಜ್ಞಾನಕಾಂಡ ಕಾ ಮರ್ಮ, ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಕೇ ಸಭೀ ಗಂಭೀರ ಸಿದ್ಧಾಂತೋಂ ಕಾ ನಿರ್ಣಯ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ-ತತ್ತ್ವ, ಅಧಿದೈವ-ತತ್ತ್ವ ಔರ ಅಧಿಭೂತ ತತ್ತ್ವ, ಯಹಾ ತಕ ಕಿ ವೇದ ಕಾ ಸಾರ, ಸಬ ಕುಛ ಇನ ಪಂಚ ಗೀತಾಂ ಮೇಂ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತಾ ಹೈ .

ಜ್ಞಾನಕಾಂಡ ಕಾ ವಿಘ್ನ ಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಅಹಂಕಾರ ಹೈ, ಉಪಾಸನಾಕಾಂಡ ಕಾ ವಿಘ್ನ ಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ವಿರೋಧ ಹೈ, ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ಮಕಾಂಡ ಕಾ ವಿಘ್ನ ದಂಭ ಹೈ . ಕರ್ಮಕಾಂಡೀ ಇನಕಾ ಪಾರ ಕರನೇ ಸೇ ಅಪನೇ ದಂಭ ಕೋ ಭೂಲಕರ, ಭಕ್ತ ಬನ ಜಾಠಂಗೀ; ಉಪಾಸಕ-ಗಣ ಅಪನೇ ಕ್ಷುದ್ರಾಶಯ ಔರ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ವಿರೋಧ ಕೋ ಭೂಲಕರ ಉದಾರ ಔರ ಪರಾಭಕ್ತಿ ಕೇ ಅಧಿಕಾರೀ ಬನ ಸಕೇಂಗೀ ಔರ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೀ ಕೇ ಲಿಖ ತೋ ಯೇ ಪಾಂಚೋಂ

ಗ್ರಂಥ ಉಪನಿಷದೋಂ ಕೇ ಸಾರ ರೂಪ ಹೈಂ . ಗೃಹಸ್ಥೋಂ ಕೇ ಲಿಖ ಯೇ ಪಾಂಚ
ಗೀತಾವ ಪರಮ ಮಂಗಲಕರ ಔರ ಸನ್ಯಾಸಿಯೋಂ ಕೇ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ-ಪಥ-ಪ್ರದರ್ಶಕ
ಹೈಂ !

ಶ್ರೀಕಾಶೀಧಾಮ

ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಸಂವತ್ 2046 ವಿಕ್ರಮ

ವ್ರಜಮೋಹನ ದೀಕ್ಷಿತ

ಅಧ್ಯಕ್ಷ - ಶ್ರೀಭಾರತಧರ್ಮ ಮಹಾಮಂಡಲ, ಲಹುರಾಬೀರ, ವಾರಾಣಸೀ

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕಾ .

ವಿಷಯ

ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಾಯ - ಸ್ವಸ್ವರೂಪಭಾವನಿರೂಪಣ

ಸೂತಜೀ ಕೀ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ, ವ್ಯಾಸಜೀ ಕೀ ಆಜ್ಞಾ, ಋಷಿಯೋಂ ಕೀ ಜಿಜ್ಞಾಸಾ,

ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ಕೀ ಆಜ್ಞಾ ಇತ್ಯಾದಿ .

ದ್ವಿತೀಯ ಅಧ್ಯಾಯ - ಸಿದ್ಧಿಸ್ವರೂಪವರ್ಣನ

ಋಷಿಯೋಂ ಕೋ ಸಿದ್ಧಿ ಕೇ ಸ್ವರೂಪ ರಹಸ್ಯ ಕೀ ಜಿಜ್ಞಾಸಾ,

ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ಕೀ ಭಗವತ್ಸೇವಾ ಮೇಂ ಸದಾ ರತ ರಹನೇ ಕೀ ಆಜ್ಞಾ .

ತೃತೀಯ ಅಧ್ಯಾಯ - ಜ್ಞಾನಭೂಮಿನಿರೂಪಣ

ಋಷಿಯೋಂ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಪರಾ ಸಿದ್ಧಿ ಕೇ ದರ್ಶನ ಕೇ ಉಪಾಯೋಂ ಕೀ ಜಿಜ್ಞಾಸಾ .

ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ಕೀ ಆಜ್ಞಾ - ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿ ಸೇ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಮೇಂ ಪರಾಸಿದ್ಧಿ ಕಾ

ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಸ್ಪಷ್ಟ ದರ್ಶನ ಹೋನಾ ಆದಿ .

ಚತುರ್ಥ ಅಧ್ಯಾಯ - ಧರ್ಮವಿಜ್ಞಾನನಿರೂಪಣ

ಋಷಿಯೋಂ ಕೋ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕೇ ಪ್ರಭಾವ ಸೇ ಬಚಾಕರ ಮುಮುಕ್ಷು

ಕೋ

ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಮೇಂ ಪಹುಚಾನೇ ಕೇ ಉಪಾಯೋಂ ಕೀ ಜಿಜ್ಞಾಸಾ . ಶ್ರೀ

ಗಣಪತಿ ಕೀ

ಆಜ್ಞಾ, ಧರ್ಮ ಕಾ ಮಹತ್ತ್ವ-ವರ್ಣನ . ಧರ್ಮ ಕೇ ಸಾಧಾರಣ ಔರ ವಿಶೇಷ ಭೇದ,

ಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮ ಕೇ ಚೌಬೀಸ ತತ್ವೋಂ ಕೇ ಅನುರೂಪ ಚೌಬೀಸ ಭೇದ .

ಪಂಚಮ ಅಧ್ಯಾಯ - ವೇದಾಂತನಿರೂಪಣ

ಋಷಿಯೋಂ ಕೀ ವೇದಾಂತ-ವಿಷಯಕ ಜಿಜ್ಞಾಸಾ . ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ಕೀ ಆಜ್ಞಾ,

ಶ್ರವಣ ಮನನ ಔರ ನಿದಿಧ್ಯಾಸನ ಕೀ ಉಪಯೋಗೀತಾ, ಸ್ವಭಾವಜನಿತ

ಸಹಜಕರ್ಮ ಔರ ಅವಿದ್ಯಾ ಕೇ ಪ್ರಭಾವ ಸೇ ಜೀವತ್ವಕಾ ಆವಿರ್ಭಾವ .

ಷಷ್ಠ ಅಧ್ಯಾಯ - ವೇದಾಂತನಿರೂಪಣ

ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ಕೀ ಆಜ್ಞಾ - ಸರ್ವತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಬುದ್ಧಿ ಹೋನೇ ಸೇ ಮುಕ್ತಿ, ಅವಿದ್ಯಾ
ಔರ ಮಾಯಾ ಉಪಾಧಿ ಕೀ ಭ್ರಾಂತಿ ದೂರ ಹೋನೇ ಸೇ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪ ಕಾ ದರ್ಶನ
ಔರ

ಉಸಸೇ ಮುಕ್ತಿ .

ಸಪ್ತಮ ಅಧ್ಯಾಯ - ವಿರಾಟ್ಸ್ವ ರೂಪವರ್ಣನ

ಋಷಿಯೋಂ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ವಿರಾಟ್ಸ್ವ ರೂಪ ಕಾ ವರ್ಣನ . ವ್ಯಾಸ ಕೀ ಆಜ್ಞಾ .

ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ಕೀ ಆಜ್ಞಾ .

ಶ್ರೀಧೀಶಗೀತಾ - ಭಾಷಾನುವಾದ .

.. ಶ್ರೀ ಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ ..

1. ಸ್ವಸ್ವರೂಪಭಾವನಿರೂಪಣಂ

ಸೂತಜೀ ಬೋಲೇ .. 1 ..

ಹೇ ವೇದಾಂತ ಕೇ ತತ್ತ್ವ ಜಾನನೇವಾಲೇ ಗುರೋ ! ವೇದಾರ್ಥಪ್ರತಿಪಾದಕ ಅನೇಕ
ಪುರಾಣ ಆಪನೇ ಕೃಪಾಪೂರ್ವಕ ಮುರೈ ಸುನಾಯೇ ಹೈಂ .. 2 .. ಔರ ಹೇ ದೇವ
! ಉಪನಿಷತ್ತಾರರೂಪ ಅನೇಕ ಗೀತಾಪ್ ಭೀ ಕಹೀ ಹೈಂ, ಜಿಸಸೇ ಮೈಂ ನಿಸಂದೇಹ
ಕೃತಕೃತ್ಯ ಹೋಗಯಾ ಹೊ .. 3 .. ಪೂರ್ವ ಕಥಾಪ್ರಸಂಗ ಮೇಂ ಮೈಂನೇ ಆಪಸೇ
ಸುನಾ ಹೈ ಕಿ ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣ, ಜಗತ್ಕರ್ತೃ, ಜಗದ್ಧಾತಾ, ಜಗದ್ಭಂಧಾ, ಜಗತ್ಪಿತಾ,
ಜಗತತ್ಪಾಲಕ, ಶ್ರೀಭಗವಾನ್, ಬುದ್ಧಿ ಕೇ ಪರೇ ಸ್ಥಿತ ಹೈಂ ಔರ ವೇ ಶರಣಾಗತ-
ವತ್ಸಲ ಕೃಪಾವಶ ಬುದ್ಧಿ ಮೇಂ ಅಧಿಷ್ಠಾನ ಕರಕೇ ಜೀವೋಂ ಕೋ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರದಾನ
ಕರತೇ ಹೈಂ . ಇಸ ಕಾರಣ ಉನಕೋ ಸಬ ವೇದೋಂನೇ ಧೀಶ ಕಹಾ ಹೈಂ ..
4 - 6 .. ಹೇ ನಾಥ ! ಮೈಂನೇ ಆಪಕೇ ಮುಖಕಮಲ ಸೇ ಯಹ ಭೀ ಸುನಾ ಹೈ
ಕಿ ಪುರಾ-ಕಾಲ ಮೇಂ, ಮಹರ್ಷಿಗಣ ನೇ ದಿವ್ಯ ಧೀಶಲೋಕ ಮೇಂ ಉಪಸ್ಥಿತ
ಹೋಕರ ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿದೇವ ಸೇ ಮುಕ್ತಿಪ್ರದ, ಉಪನಿಷತ್-ಸಾರರೂಪ, ಹಿತ ಔರ
ಶುಭ ಅನೇಕ ಉಪದೇಶೋಂ ಕೋ ಶ್ರವಣ ಕಿಯಾ ಥಾ .. 7 - 8 .. ಅತಃ ಮೇರೇ
ಊಪರ ಜೋ ಆಪಕೀ ಅಪಾರ ಕೃಪಾರಾಶಿ ಹೈ, ಹೇ ಕೃಪಾಸಾಗರ, ಆಪ ಉಸಸೇ
ಮುರೈ ಧೀಶ ಔರ ಮಹರ್ಷಿ-ಸಂವಾದರೂಪ ಜ್ಞಾನ ಔರ ಮುಕ್ತಿ ದೇನೇವಾಲೇ
ಶ್ರವಣೇಯ, ಅಮೃತರೂಪ, ಪವಿತ್ರ, ದಿವ್ಯ, ಧೀಶಗೀತಾ ಕೋ ಸುನಾಕರ ಕೃತಕೃತ್ಯ
ಕೀಜಿಯೇ .. 9 - 10 .. ಹೇ ವೃಭೋ ! ಪುರಾಕಾಲ ಮೇಂ ಮಹರ್ಷಿಗಣ ಕಿಸ ಕಾರಣ
ಸೇ ಧೀಶಲೋಕ ಮೇಂ ಪಹುಚೇ ಥೇ ಔರ ವಹ ಧೀಶಲೋಕ ಕಹಾ ಪರ ಹೈ, ವಹಾ

ಕಿನ ಪ್ರಕಾರ ಸೇ ಜಾನಾ ಹೋತಾ ಹೈ ಔರ ವಹಾ ಗಣಪತಿ ದೇವ ನೇ ಕಿನ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ರಹಸ್ಯೋಂ ಕಾ ವರ್ಣನ ಕಿಯಾ ಥಾ, ಉನ ಸಬಕೋ ವಿಸ್ತಾರಪೂರ್ವಕ ಸುನಾಕರ ಮುರೈ ಕೃತಾರ್ಥ ಕರೇಂ .. 11 - 12 .. ಜಿಸನೇ ಮೈಂ ಉನ ವೇದ-ರಹಸ್ಯೋಂ ಕೋ ಮುಮುಕ್ಷು ವ್ಯಕ್ತಿಯೋಂ ಕೇ ಲಿಠ ಜಗತ್ ಮೇಂ ಬಾರಂಬಾರ ಪ್ರಚಾರಿತ ಕರಕೇ ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಸ್ವಯಂ ಧನ್ಯ ಹೋಲೂ .. 13 ..

ವ್ಯಾಸಜೀ ಬೋಲೇ .. 14 ..

ಹೇ ಸೂತ ! ತುಮ್ಮಾರೀ ಗುರು-ಭಕ್ತಿ, ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಧರ್ಮ-ಜಿಜ್ಞಾಸಾ-ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಔರ ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣ ಮೇಂ ತತ್ತರ ಸದ್ಬುದ್ಧಿ ಸೇ, ಏವಂ ಸೌಮ್ಯ ಸ್ವಭಾವ ಸೇ, ಮೈಂ ಅತಿ-ಪ್ರಸನ್ನ ಹೂ . ಇಸೀ ಕಾರಣ, ಹೇ ತಾತ, ತುಮ ಜೋ ಜಿಜ್ಞಾಸಾ ಕರತೇ ಹೋ ಔರ ತುಮ ಜೋ ಶಂಕಾ ಕರತೇ ಹೋ ಉಸಕಾ ಸಮಾಧಾನ ಕರನೇ ಸೇ ಮೈಂ ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದಿತ ಹೋತಾ ಹೂ; ಕ್ಯೋಂಕಿ ತುಮ ಮೇರೇ ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯ, ಔರ ಅತಿಕೃಪಾಪಾತ್ರ ಹೋ .. 15 - 17 .. ಜಿಜ್ಞಾಸು ಪ್ರಾಣಿಯೋಂ ಕೋ ನಿರಂತರ ಉಪದೇಶ ಪ್ರದಾನ ಕರನಾ, ಮುಮುಕ್ಷು-ಸಾಧಕೋಂ ಕೋ ತತ್ತ್ವ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶ ಕರನಾ, ಔರ ಜ್ಞಾನಮಯ ವೇದೋಂ ಕಾ ಜಗತ್ ಮೇಂ ಪ್ರಚಾರ ಏವಂ ಉನಕಾ ಪ್ರಕಾಶ ಕರನಾ ಮೇರೇ ಜೀವನ ಕಾ ವ್ರತ ಹೈ .. 18 - 19 .. ಹೇ ಸೂತ ! ಪುಣ್ಯ ವರ್ಧಕ ಭಗವತ್ ಮಹಿಮಾ ಪ್ರಚಾರ ಮೇಂ ಮೇರೀ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ರುಚಿ ಹೈ ಔರ ಜಗತ್ ಮೇಂ ಭಗವತ್-ಮಹಿಮಾ-ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯ ಮೇಂ ತುಮ ಸಹಾಯಕ ಹೋ, ಇಸ ಕಾರಣ, ಮೈಂ ಆನಂದಪೂರ್ವಕ ಇಸ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಕೋ ಪೂರ್ಣ ಕರೂಂಗಾ . ಸಮಾಹಿತ ಮನ, ಬುದ್ಧಿಯುಕ್ತ ಔರ ಶ್ರದ್ಧಾನ್ವಿತ ಹೋಕರ ಸುನೋ .. 20 - 21 .. ಯಹ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸಾತ ಊಪರ, ಔರ ಸಾತ ನೀಚೇ, ಇಸ ಪ್ರಕಾರ, ಚತುರ್ದಶ ಭುವನೋಂ ಮೇಂ ವಿಭಕ್ತ ಹೈ . ಇನ್ನೀಂ ಚೌದಹ ಭುವನೋಂ ಕೋ ಪಂಡಿತ ಗಣ ಸಪ್ತ ಊರ್ಧ್ವ-ಲೋಕ ಔರ ಸಪ್ತ ಅಧೋಲೋಕ ಕಹತೇ ಹೈಂ .. 22 - 23 .. ಉನಮೇಂ ಸೇ ಸಪ್ತ ಅಧೋಲೋಕ ಅಸುರೋಂ ಕೀ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಆವಾಸ-ಭೂಮಿ ಹೈ ಔರ ಸಪ್ತ ಊರ್ಧ್ವ-ಲೋಕ ದೇವಭೂಮಿ ಹೈ, ಏವಂ ಮೃತ್ಯುಲೋಕ ಚತುರ್ದಶ ಭುವನೋಂ ಕೀ ಮಧ್ಯಸಂಧಿ ಮೇಂ ಸ್ಥಿತ ಹೋಕರ ಶೋಭಾಯಮಾನ ಹೈ ಜೋ ಮನುಷ್ಯೋಂ ಕೀ ಆವಾಸಭೂಮಿ ಹೈ .. 24 - 25 .. ಹೇ ಸೂತ, ವಿಧ್ವಾನ್ ಲೋಗ ಉಸಕೋ ಭೂಲೋಕ ಭೀ ಕಹತೇ ಹೈಂ .

ಇಸಕಾ ಪಿತೃಲೋಕ, ದೈವೀಲೋಕ ಹೈ (ಅರ್ಥಾತ್ ಇಸಕೇ ಉಪರ) ಔರ ಮೃತ್ಯುಲೋಕ (ನೀಚೇ), ಪಾರ್ಥಿವಲೋಕ ಹೈ .. 26 .. ಕಭೀ ದೇವಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮ ಹೋನೇ ಪರ ಇಸಕಾ ಸಾಮಯಿಕ ರೂಪಸೇ ಕಹೀಂ ಕಹೀಂ ವಿಪರ್ಯಯ (ಅರ್ಥಾತ್ ರೂಪಾಂತರಣ) ಭೀ ಹೋತಾ ಹೈ .. 27 .. ಹೇ ಸೂತ ! ಋಷಿಗಣ

ಅಧ್ಯಾತ್ಮರಾಜ್ಯ ಕೇ ಸಂಚಾಲಕ ಹೈಂ, ಇಸಲಿಖ ಉನಕೇ ಗತಿ ಚತುರ್ದಶ ಭುವನೋಂ ಮೇಂ ಅಬಾಧಿತ ಹೈಂ .. 28 .. ಪರಂತು ಉನಕಾ ನಿವಾಸ ಸ್ಥಲ ಸಪ್ತ ಊರ್ಧ್ವ-ಲೋಕ ಹೈಂ . ಋಷಿಯೋಂ ಕೇ ಶ್ರೇಣಿಯಾ ಅನೇಕ ಹೈಂ ಇಸ ಕಾರಣ ಊರ್ಧ್ವ-ಲೋಕೋಂ ಮೇಂ ಉನಕೇ ವಾಸ-ಸ್ಥಾನ ಕೇ ನಾನಾ ಭೇದ ನಿರೂಪಿತ ಹೈಂ . ಜಿಸ ಪ್ರಕಾರ ಸಪ್ತ ಅಧೋಲೋಕ ಅಸುರಭಾವ ಪ್ರಧಾನ ಹೋನೇ ಕೇ ಕಾರಣ ಅಸುರ-ರಾಜ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಸರ್ವದಾ ಔರ ಸರ್ವಥಾ ನಿಯಮೋಂ ಸೇ ಅನುಶಾಸಿತ ಹೈಂ, ಉಸ ಪ್ರಕಾರ, ಸಪ್ತ ಊರ್ಧ್ವ-ಲೋಕೋಂ ಮೇಂ ದೇವರಾಜ ಕೇ ಅನುಶಾಸನ ಕೇ ಆವಶ್ಯಕತಾ ನಹೀಂ ಹೈ, ಕ್ರೋಂಕಿ ವೇ ದೇವಲೋಕ-ಸಮೂಹ ಸತ್ತ್ವ ಪ್ರಧಾನ ಹೈ .. 29 - 32 .. ವಹಾ ಋಷಿಯೋಂ ಕಾ ಸಮಾಗಮ ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭ ಹೈ . ಅಪುನರಾವೃತ್ತಿಭಾವ ಕೋ ಧಾರಣ ಕರನೇ ವಾಲಾ ಸತ್ಯಲೋಕ ತೋ ಸದಾ ಮುಕ್ತಾತ್ಮಾ, ಬ್ರಹ್ಮಸದ್ಭಾವಯುಕ್ತ, ತಪೋನಿಷ್ಣಾತ ಔರ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಪರಾಯಣ ಋಷಿಯೋಂ ಸೇ ಅತ್ಯಂತಪೂರ್ಣ ಹೈ .. 33 - 34 ..

ಹೇ ಕುಶಾಗ್ರಬುದ್ಧಿ ಸೂತ, ಸಬ ಸಗುಣಲೋಕೋಂ ಸೇ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಸಂಭವ ಹೈ, ಇಸ ಕಾರಣ ಸಬ ಸಗುಣ ಊರ್ಧ್ವ-ಲೋಕ, ತಪ ಔರ ಸತ್ಯಲೋಕ ಕೇ ಸಂಧಿ ಮೇಂ ಸ್ಥಿತ ಹೈಂ, ಇಸಮೇಂ ವಿಸ್ಮಯ ನಹೀಂ .. 35 - 36 .. ಯಥಾಯೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರ ಕೇ ಋಷಿ, ಊರ್ಧ್ವ-ಲೋಕೋಂ ಮೇಂ ಹೀ ಯಥಾಸ್ಥಾನ ನಿವಾಸ ಕರತೇ ಹೈಂ .. 37 .. ಹೇ ಸೂತ ! ಉನಕೇ ಸತ್ಸಂಗ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋಕರ ಸಬ ದೇವತಾಗಣ ಉತ್ತಮ ರೀತಿ ಸೇ ಸ್ವಧರ್ಮ ಕಾ ಪಾಲನ ಕರನೇ ಮೇಂ ಸಮರ್ಥ ಹೋತೇ ಹೈಂ .. 38 .. ಪುರಾಕಾಲ ಮೇಂ ಏಕ ಸಮಯ, ಅನೇಕ ಋಷಿ ಏಕತ್ರೀತ ಹೋಕರ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ-ತತ್ತ್ವ - ಜಿಜ್ಞಾಸಾ ಕೇ ಸದ್ವಾಸನಾ ಸೇ ಪ್ರೇರಿತ ಔರ ಏಕಾಗ್ರ-ಚಿತ್ತ ಹೋಕರ, ಶ್ರದ್ಧಾ, ಭಕ್ತಿಭಾವ ಔರ ಏಕತತ್ತ್ವ ಸೇ ಯುಕ್ತ ಏವಂ ಶಾಂತ ಹೋಕರ, ಧೀಶಲೋಕ ಮೇಂ ಪಹುಚೇ .. 39 - 40 .. ಉನ್ನೋನೇ ವಹಾ ಪಹುಚಕರ ಉನ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಮಯ ಶ್ರೀಭಗವಾನ್ ಗಣಪತಿ ದೇವ ಸೇ ಆದರಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಕೇ .. 41 ..

ಋಷಿಗಣ ಬೋಲೇ .. 42 ..

ಹೇ ಜಗನ್ಮಾನ್ಯ ! ಹೇ ಸರ್ವಜ್ಞ ! ಹೇ ಜಗದ್ಗುರೋ ! ಹೇ ಭಗವನ್ ಧೀಶ ! ಹಮನೇ ಪುರಾಕಾಲ ಮೇಂ ಆಪಕೇ ಕೃಪಾ ಸೇ ವೇದೋಂ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರಕೇ ಉನಕೇ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನ ಮೇಂ ಭೀ ಕೃತಕಾರ್ಯತಾ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕೇ ಹೈ; ಪರಂತು ಹೇ ಪ್ರಭೋ ! ಆಪಕಾ ಯಥಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪ ಹಮೇಂ ಪರಿಜ್ಞಾತ ನ ಹೋನೇ ಸೇ ಹಮಾರೇ ಚಿತ್ತ ಮೇಂ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಾಪ್ತ ನಹೀಂ ಹುಈ ಹೈ . ಅಬ ಹಮ ಆಪಕೇ ಲೋಕ ಮೇಂ ಉಪಸ್ಥಿತ ಹೋಕರ ಆಪಕೇ ಶರಣಾಗತ ಹುಏ ಹೈಂ . ಕೃಪಯಾ ಆಪ ಅಪನೇ ಸ್ವರೂಪ ಕಾ ಜ್ಞಾನ ಹಮೇಂ ಪ್ರದಾನ ಕೇಜಿಯೇ ಔರ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೋಂ ಕಾ

ವಹ ಅಮೃತರೂಪೀ ಜ್ಞಾನ-ಸಾರ ಸುನಾಇಯೇ, ಜೋ ಉಪನಿಷದ್ರೂಪ ಹೋಕರ
ಹಮಾರೇ ಲಿಠ ನಿಶ್ರೇಯಸಪ್ರದ ಹೋ, ಔರ ಜೋ ಹಮೇಂ ಚಿರಸ್ಥಾಯೀ ಶಾಂತಿ
ಔರ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ-ಪ್ರದಾನಕಾರೀ ಹೋ .. 43 - 47 ..

ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ಬೋಲೇ .. 48 ..

ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಮೈಂ ಅಪನೀ ಸಪ್ತ-ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕೇ ಊಪರ
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದರೂಪ ಸೇ ಅವಿನಾಶೀ ಹೋಕರ ಭಲೀಭಾಂತಿ ವಿರಾಜಮಾನ
ಹೂ .. 49 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಮೇರೇ ವಿಭು ಹೋನೇ ಪರ ಭೀ ಅಹೋ
(ಅರ್ಥಾತ್ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯ ಹೈ) ! ಭಾವುಕ ಭಕ್ತಗಣ ಅಪನೀ ಇಚ್ಛಾ ಕೇ ಅನುಸಾರ
ನಾನಾರೂಪ ಮೇಂ ಮೇರಾ ದರ್ಶನ ಪಾತೇ ಹೈಂ ಔರ ಕೃತಕೃತ್ಯ ಹೋತೇ ಹೈಂ .. 50

.. ಹೇ ವಿಪ್ರೋಂ ! ಮೈಂ ರೂಪರಹಿತ ಹೂ ತಥಾಪಿ ಮೇರೇ ಶ್ರದ್ಧಾವಾನ್ ಭಕ್ತಗಣ
ಮೇರೇ ಸ್ಥೂಲ ರೂಪ, ಅಥವಾ ಜ್ಯೋತೀರೂಪ ಕಾ ದರ್ಶನ ಕರಕೇ ಆನಂದಿತ ಔರ
ಕೃತಕೃತ್ಯ ಹೋತೇ ಹೈಂ ಇಸಮೇಂ ವಿಚಾರ (ಅರ್ಥಾತ್ ಸಂದೇಹ) ಕೀ ಕೋಈ ಬಾತ
ನಹೀಂ ಹೈ . ಇಸ ಸ್ಥೂಲ-ಪ್ರಪಂಚಮಯ-ವಿಷಯ ಸೇ ಪರೇ, ಇಂದ್ರಿಯಾಂ ಹೈಂ,
ಇಂದ್ರಿಯೋಂ ಸೇ ಪರೇ ಸಬ ತನ್ಮಾತ್ರಾಪಿ ಹೈಂ, ತನ್ಮಾತ್ರಾಓಂ ಸೇ ಪರೇ ವೃತ್ತಿಯಾಂ
ಹೈಂ, ವೃತ್ತಿಯೋಂ ಸೇ ಪರೇ ಭಾವ ಹೈ, ಭಾವ ಸೇ ಭೀ ಪರೇ ಮಹತ್ ಹೈ, ಔರ
ಮಹತ್ ಸೇ ಪರೇ ಮೇರಾ ದರ್ಶನ, ಮೇರೇ ತತ್ತ್ವ ಚಿಂತಕ-ಯೋಗನಿಷ್ಠಾತ-ಜ್ಞಾನೀ
ಭಕ್ತ (ನಿತ್ಯ ರೂಪ ಸೇ) ಕರತೇ ಹೈಂ . ಇಸ ಪರಮ ರೂಪ ಕೋ ಜಾನಕರ ಆಪ ಲೋಗ
ಚಿರಕಾಲ ತಕ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರೇಂ .. 51 - 55 .. ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ ! ಮೈಂ ಹೀ
ಸತ್-ರೂಪ ಹೂ, ಮೈಂ ಹೀ ಚಿತ್-ರೂಪ ಭೀ ಹೂ ಔರ ಮೈಂ ಹೀ ಆನಂದರೂಪ
ಹೂ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ . ಮೈಂ ವಿಭು, ನಿರ್ವಿಕಾರ, ನಿರ್ಗುಣ, ನಿರಾಕಾರ,
ನಿರ್ಲಿಪ್ತ, ದ್ವಂದ್ವಾತೀತ ಔರ ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪ ಹೂ .. 56 - 57 ..

ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ ! ಮೇರೀ ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿ, ಸ್ವರೂಪ-ಅವಸ್ಥಾ ಮೇಂ ಮುರುಮೇಂ
ಹೀ ಲೀನ ರಹಕರ, ಅದ್ವೈತಭಾವ ಕೋ ಉತ್ಪನ್ನ ಕರತೀ ಹೈ .. 58 .. ಕಿಂತು ಹೇ
ವಿಪ್ರೋ ! ವಹ ವ್ಯುತ್ಥಾನ ದಶಾ ಮೇಂ (ಅರ್ಥಾತ್ ಪ್ರತಿಭಾಸಿಕ ರೂಪ ಸೇ ಮೇರೇ
ವಿಪರೀತ ದಶಾ ಮೇಂ) ಅಪನೇ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕ ರೂಪ ಕೋ ಧಾರಣ ಕರಕೇ, ದೃಶ್ಯ
ಪ್ರಪಂಚ ಕೀ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ ಔರ ಲಯ-ಕ್ರಿಯಾ ಕೋ, ಮೇರೀ ಆಜ್ಞಾ ಕೇ ವಶವರ್ತಿನೀ
ಹೋಕರ (ಅರ್ಥಾತ್ ವಶಾನುಸಾರ ಹೋಕರ) ಸದಾ (ದೃಷ್ಟ್ಯಮಾನ) ಕರತೀ ರಹತೀ
ಹೈ . ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇ ಸತ್ತ್ವ, ರಜ, ತಮ ಯೇ ತೀನೋಂ
ಗುಣ, ಮೇರೇ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಮಯ ತ್ರಿಭಾವೋಂ ಸೇ ಜಾನೇ ಜಾತೇ ಹೈಂ . ಮೈಂ
ಹೀ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಅಧಿದೈವ ಔರ ಅಧಿಭೂತ ಇನ ತೀನೋಂ ಭಾವೋಂ ಸೇ ಪ್ರಕಟ
ಹೋಕರ ಅಪನೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತೋಂ ಕೋಂ ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಶೀಘ್ರ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಪ್ರದಾನ

ಕರತಾ ಹೊ, ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 59 - 62 .. ತಬ ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತ ತ್ರಿಭಾವ ಕೀ ಸಹಾಯತಾ ಸೇ ಹೀ ಮೇರೀ ಅಘಟನಘಟನಾಪಟೀಯಸೀ (ವಹ ಪರ್ದಾ ಜಿಸ ಪರ ಕಾರಣರಹಿತ ಘಟನಾ ನಿರ್ಮಿತಿ ಹೋತೀ ಹೋ, ಚೇತನಾ ಕೇ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮೇಂ ಹೋನೇವಾಲಾ ಘಟನಾ-ಕ್ರಮ, “ಅಪಟೀ” ಅರ್ಥಾತ್ ಪರ್ದಾ) ತ್ರಿಗುಣಮಯೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಕಾ ಯಥಾರ್ಥರೂಪ ಮೇಂ ದರ್ಶನ ಕರಕೇ ಅಂತ ಮೇಂ ಮೇರೀ ಸಾಯುಜ್ಯ ಮುಕ್ತಿ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತೇ ಹೈಂ .. 63 - 64 ..

ಮೇರೇ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನ ಕೀ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕೇ ಲಿಖ, ಸಬ ಪ್ರಕಾರ ಸೇ ಉತ್ತಮ, ತ್ರಿಭಾವಾತ್ಮಕ-ಅದ್ಭುತ-ತಟಸ್ಥ ಜ್ಞಾನ ಹೀ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉಪಾಯ ಹೈ .. 65 .. ಮೇರೀ ಕಾರಣ-ದಶಾ ಮೇಂ ಸತ್, ಚಿತ್ ಔರ ಆನಂದರೂಪ ತೀನೋಂ ಭಾವ, ನಿಃಸಂದೇಹ ಅದ್ವೈತರೂಪ ಮೇಂ ಹೀ ರಹತೇ ಹೈಂ .. 66 .. ಮೇರೀ ಹೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೇ ಉತ್ಪನ್ನ ಕಾರ್ಯಬ್ರಹ್ಮ ಕೇ ಸಭೀ ಅಂಗೋ-ಉಪಾಂಗೋಂ ಮೇಂ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಅಧಿದೈವ ಔರ ಅಧಿಭೂತರೂಪೀ ತೀನೋಂ ಪೃಥಕ್ ಜಗತೋಂ ಕೋ ಮೈಂ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಕರತಾ ಹೊ .. 67 - 68 .. ಇಸ ಜಗತ್ ಮೇಂ ಐಸಾ ಸ್ಥಾನ ನಹೀಂ ಜೋ ತ್ರಿಭಾವ ಸೇ ವ್ಯಾಪ್ತ ನ ಹೋ . ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತ ಜೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಈಶ ಔರ ವಿರಾಟ್ ರೂಪ ಮೇಂ ಮೇರಾ ದರ್ಶನ ಕರಕೇ ಭಕ್ತಿನಾಗರ ಮೇಂ ಉನ್ಮಜ್ಜನ (ಮಜ್ಜನ - ಗೋತಾ ಲಗಾನಾ) ಔರ ನಿಮಜ್ಜನ ಕರತೇ ಹೈಂ, ವಹಾ ಭೀ ನಿತ್ಯ ಭಾವತ್ರಯ ಕೋ ಹೀ ಕಾರಣ ಜಾನೋ .. 69 - 70 .. ಜೋ ಮನ ಔರ ವಾಣೀ ಕೇ ಅಗೋಚರ ಕಹೇ ಗಯೇ ಹೈಂ, ವೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಹೈಂ . ಉನಕೋ ಸಬಕಾ ಕಾರಣ ಔರ ಸಬಕಾ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಜಾನೋ .. 71 .. ಅನಾದಿ, ಅನಂತ, ಅಜನ್ಮಾ, ದಿವ್ಯ, ಅಜರ, ಅಮರ, ನಾಶರಹಿತ, ಅನೂಹ್ಯ (ಅರ್ಥಾತ್ ನಿಷ್ಕರ್ಷ/ಬುದ್ಧಿ ದ್ವಾರಾ ಜಿನ ಕೇ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಾ ಪತಾ ಲಗಾಯಾ ನಹೀ ಜಾ ಸಕ್ತಾ) ಔರ ಅಜ್ಞೇಯ ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಹೈಂ .. 72 ..

ಅಪನೀ ಇಚ್ಛಾರೂಪಿಣೀ ಮಾಯಾ ಸೇ ಜೋ ಜಗತ್ ಕೀ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ ಔರ ಲಯ ಕೇ ಕಾರಣ ಹೈಂ, ವೇ ಈಶ್ವರ ಹೈಂ . ವೇ ಈಶ್ವರ-ತತ್ತ್ವ “ಅಧಿದೈವ” ಕಹಲಾತೇ ಹೈಂ .. 73 .. ವೇ ಸರ್ವಜ್ಞ, ಸದ್ಗುರು, ನಿತ್ಯ, ಅಂತರ್ಯಾಮೀ, ಕೃಪಾಸಾಗರ, ಸಬ ಸದ್ಗುಣೋಂ ಕೇ ಸಾರರೂಪ, ದೋಷ-ಶೂನ್ಯ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಹೈಂ .. 74 .. ಔರ ಜೋ ವಿಶ್ವ ಕೇ ನಿಧಾನ (ಅರ್ಥಾತ್ ಸಂಗ್ರಹ), ಪ್ರಾಕೃತಾತ್ಮಕ, ಸ್ಥೂಲತರ ಔರ ವಿರಾಟರೂಪ ಕಾರ್ಯಬ್ರಹ್ಮ ಹೈಂ, ವೇ “ಅಧಿಭೂತ” ಕಹೇ ಜಾತೇ ಹೈಂ .. 75 .. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಅಧಿದೈವ ಔರ ಅಧಿಭೂತರೂಪ-ಭಾವತ್ರಯ ಸಂಬಂಧೀ ಉತ್ತಮತತ್ತ್ವ ಮೈಂ ಆಪ ಲೋಗೋಂ ಸೇ ಫಿರ ಸೇ ಕಹತಾ ಹೊ, ಸುನೋ .. 76 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಅಧಿದೈವ ಔರ ಅಧಿಭೂತ ಯೇ ತೀನೋಂ ಭಾವ ಜಿಸ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರಣ ಮೇಂ ಹೈಂ, ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ವೇ ಕಾರ್ಯ ಮೇಂ ಅವಶ್ಯ ಹೈಂ .. 77 .. ಉನಕಾ

ವಿಸ್ತಾರ ಸೇ ಸ್ವರೂಪ ಮೈಂ ಕಹತಾ ಹೂ, ಸುನೋ . ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ !
 ಮೈಂ ಹೀ ಅಪನೀ ಉನ ಮಹಾಮಾಯಾ ಕಾ ಉತ್ತಮತಾ ಸೇ ಆಶ್ರಯ ಕರಕೇ
 ಅಧ್ಯಾತ್ಮಭಾವ ಸೇ ಋಷಿ, ಅಧಿದೈವ ಭಾವ ಸೇ ದೇವತಾ ಔರ ಅಧಿಭೂತ ಭಾವ
 ಸೇ ಪಿತೃರೂಪ ಧಾರಣ ಕರತಾ ಹೂ ಔರ ಅನೇಕ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಸಮೂಹೋಂ ಕಾ
 ಸರ್ವದಾ ಸಂರಕ್ಷಣ ಕರತಾ ಹೂ .. 78 - 80 .. ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತೋಂ ಮೇಂ
 ಪ್ರಥಮ ಭೂತ ಆಕಾಶ ಹೈ . ವಹಾ ಶ್ರೋತ್ರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಶಬ್ದ ಅಧಿಭೂತ ಔರ ದಿಶಾಪ್
 ಅಧಿದೈವ ಕಹೀ ಗಳ ಹೈಂ .. 81 .. ದ್ವಿತೀಯ ಭೂತ ವಾಯು ಹೈ . ವಹಾ ತ್ವಕ್
 ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಸ್ಪರ್ಶ ಅಧಿಭೂತ ಔರ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಧಿದೈವ ಕಹೇ ಗಯೇ ಹೈಂ .. 82 ..
 ತೃತೀಯ ಭೂತ ಜ್ಯೋತಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಅಗ್ನಿ ಹೈ . ವಹಾ ಚಕ್ಷು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ರೂಪ
 ಅಧಿಭೂತ ಔರ ಸೂರ್ಯ ಅಧಿದೈವ ಕಹೇ ಗಯೇ ಹೈಂ .. 83 .. ಚತುರ್ಥ ಭೂತ
 ಜಲ ಹೈ . ವಹಾ ಜಿಹ್ವಾ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ರಸ ಅಧಿಭೂತ ಔರ ಸೋಮ ಅಧಿದೈವ ಕಹೇ
 ಗಯೇ ಹೈಂ .. 84 .. ಪಂಚಮಭೂತ ಪೃಥಿವೀ ಹೈ . ವಹಾ ಘ್ರಾಣ (ಅರ್ಥಾತ್ ನಾಕ)
 ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಗಂಧ ಅಧಿಭೂತ ಔರ ವಾಯು ಅಧಿದೈವ ಕಹೇ ಗಯೇ ಹೈಂ .. 85 ..
 ತತ್ತ್ವ ದರ್ಶೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕಹತೇ ಹೈಂ ಕಿ ಪಾದ (ಅರ್ಥಾತ್ ಪೈರ) ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಹೈ, ಗಂತವ್ಯ
 ಅಧಿಭೂತ ಹೈ ಔರ ವಹಾ ವಿಷ್ಣು ಅಧಿದೈವ ಹೈಂ .. 86 .. ನಿಮ್ಮ ಗತಿಶೀಲ ಅವಾನ
 (ಅರ್ಥಾತ್ ಬಹಿರ್ಗಾಮೀ ಶ್ವಾಸ) ಹೈ, ವಹಾ ಪಾಯು (ಅರ್ಥಾತ್ ನಿತಂಬದ್ವಾರ)
 ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿಸರ್ಗ ಅಧಿಭೂತ ಔರ ಮಿತ್ರ ಅಧಿದೈವ ಹೈ .. 87 .. ಸಬ ಜೀವೋಂ ಕಾ
 ಉತ್ಪಾದಕ-ಉಪಸ್ಥ (ಅರ್ಥಾತ್ ಶಿಶ್ನ) ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಹೈ, ಶುಕ್ರ ಅಧಿಭೂತ ಔರ ಪ್ರಜಾಪತಿ
 ಅಧಿದೈವ ಹೈಂ .. 88 .. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೇ ಪಂಡಿತಗಣ ದೋನೋ ಹಾಥೋಂ
 ಕೋ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಕಹತೇ ಹೈಂ, ಕರ್ಮ ಅಧಿಭೂತ ಔರ ಶಕ್ರ (ಅರ್ಥಾತ್ ಇಂದ್ರ) ವಹಾ
 ಅಧಿದೈವ ಹೈ .. 89 ..
 ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಸೇ ಉತ್ಪನ್ನ ಪ್ರಥಮ ವಾಣೀ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಹೈ, ವಕ್ತವ್ಯ ಅಧಿಭೂತ ಔರ
 ವಹಾ ವಕ್ಷಿ (ಅರ್ಥಾತ್ ಅಗ್ನಿ) ಅಧಿದೈವ ಹೈ .. 90 .. ಸಮಸ್ತ ಸಂಸಾರ ಕಾ ಕರ್ತಾ
 ಅಹಂಕಾರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಹೈ, ಅಭಿಮಾನ ಅಧಿಭೂತ ಔರ ರುದ್ರ ವಹಾ ಅಧಿದೈವ ಹೈ
 .. 91 .. ಯಥಾರ್ಥ ದೇಖನೇವಾಲೇ ವಿದ್ವದ್ಗಣ ಬುದ್ಧಿ ಕೋ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಜ್ಞೇಯ ಕೋ
 ಅಧಿಭೂತ ಔರ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ ಕೋ ಅಧಿದೈವ ಕಹತೇ ಹೈಂ .. 92 .. ಪಂಚಭೂತೋಂ ಸೇ
 ಆತ್ಮಾ ಕೋ ಆವೃತ ಕರನೇವಾಲಾ ಮನ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಹೈ, ಸಂಕಲ್ಪ ಅಧಿಭೂತ ಔರ
 ಚಂದ್ರಮಾ ಅಧಿದೈವ ಹೈ .. 93 .. ವೇದ ಕೋ ನಿಸಂದೇಹ ಮೇರಾ ಶಬ್ದಮಯ
 ಸ್ವರೂಪ ಜಾನನಾ ಚಾಹಿಯೇ . ವೇದವಿದ್ವರ ಕಹತೇ ಹೈಂ ಕಿ ವಹಾ ಶ್ರುತಿಯಾ

ಅಧಿಭೂತ, ಈಶ್ವರ ಅಧಿದೈವ ಔರ ಜ್ಞಾನ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಹೈ . ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಮೇರೀ ಶಕ್ತಿ ಹೀ ಸರಸ್ವತೀ, ಗಾಯತ್ರೀ ಔರ ಸಾವಿತ್ರೀ ಯೇ ತೀನೋಂ ರೂಪ ಧಾರಣ ಕರಕೇ ವೇದೋಂ ಮೇಂ ಜ್ಞಾನ-ಶಕ್ತಿ ಕ್ರಿಯಾ-ಶಕ್ತಿ ಔರ ಯಜ್ಞ-ಶಕ್ತಿ ಇನ ತೀನ ಶಕ್ತಿಯೋಂ ಕೋ ಉತ್ಪನ್ನ ಕರತೀ ಹೈ . ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠೋ, ಇಸಮೇಂ ಕುಭ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 94 - 97 .. ವೇದ ಔರ ವೇದ-ಸಂಮತ ಶಾಸ್ತ್ರ ಏಕ ಹೀ ಹೈಂ, ಇಸ ಕಾರಣ ಉನ ವೇದ-ಸಂಮತ ಶಾಸ್ತ್ರೋಂ ಮೇಂ ಭೀ ತ್ರಿಭಾವೋಂ ಕಾ ನಿಸಂದೇಹ ಐಸಾ ಹೀ ಸಾದೃಶ್ಯ ಹೈ .. 98 .. ಅಂತಃಕರಣ ಹೀ ಬಂಧ ಔರ ಮೋಕ್ಷ ಕಾ ಕಾರಣ ಹೈ . ವಹಾ ಮನ, ಬುದ್ಧಿ, ಚಿತ್ತ ಔರ ಅಹಂಕಾರ ಯೇ ಚಾರೋಂ ಹೀ ಅಧಿಭೂತ ಹೈಂ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಅಧಿದೈವ ಔರ ಮೇರಾ ಆನಂದವಿಲಾಸ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಕಹಾ ಜಾತಾ ಹೈ .. 99 - 100 .. ಜಗದ್ಧಾರಕ ಧರ್ಮ ಕಾ ಅಧಿಭೂತ ಕರ್ಮ ಹೈಂ, ಅಧಿದೈವ ಉಪಾಸನಾ ಔರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಜ್ಞಾನಕಾಂಡ ಹೈ .. 101 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ಸಬ ಧರ್ಮಾಂಗೋಂ ಮೇಂ ಸೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧರ್ಮಾಂಗ ಕೇ ಸಾಧ ಭೀ, ಭಾವತ್ರಯ ಕಾ ಸಂಬಂಧ ಹೈ, ಇಸಮೇಂ ಕುಭ ಸಂಶಯ ನಹೀಂ .. 102 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ವೇದ ಹೀ ಮೇರೀ ಆಜ್ಞಾ ಕಾ ಪ್ರಕಾಶಕ ಹೈ ಔರ ವೇದಸಂಮತ ಶಾಸ್ತ್ರ-ಸಮೂಹ ಉಸಕೀ ವ್ಯಾಖ್ಯಾರೂಪ ಹೈ .. 102 .. ಇಸ ಕಾರಣ ವೇದ ಔರ ವೇದ-ಸಂಮತ ಶಾಸ್ತ್ರೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ ಹೀ ಸಮಾಧಿ-ಭಾಷಾ, ಲೌಕಿಕ-ಭಾಷಾ ಔರ ಪರಕೀಯ-ಭಾಷಾ ರೂಪ ಸೇ ತ್ರಿವಿಧಭಾವೋಂ ಕೋ ಧಾರಣ ಕರಕೇ ನಿರಂತರ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಹೊ . ಸಬ ವಿದ್ಯಾಓಂ ಕಾ ಅಧಿಭೂತ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೈ, ಅಧಿದೈವ ಋಷಿ ಹೈಂ ಔರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವೇದ ಕಹಾ ಗಯಾ ಹೈ . ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ, ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾ ಅಧಿಭೂತ ಪಿಂಡ ಸೃಷ್ಟಿ ಹೀ ಹೈ, ಅಧಿದೈವ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ-ಸೃಷ್ಟಿ ಹೀ ಹೈ ಔರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಮೇರೇ ಚಿತ್ ಔರ ಸತ್ ಭಾವ ಮೇಂ ಆನಂದ ಕಾ ನಿತ್ಯ ವಿಲಾಸ ಕಹಾ ಗಯಾ ಹೈ, ಜೋ ಅನಂತ-ಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೋಂ ಕಾ ಕಾರಣ ಹೈಂ . ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ, ಪ್ರಲಯ ಕಾ ಪಿಂಡ-ಪ್ರಲಯ ಅಧಿಭೂತ ಹೈ, ಜಿಸಕೋ ಅಜ್ಞ-ಲೋಗ ಜೀವೋಂ ಕಾ ರೋಮಾಂಚಕಾರೀ ಮೃತ್ಯು ಕಹತೇ ಹೈಂ, ಅಧಿದೈವ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ-ಪ್ರಲಯ ಹೈ ಔರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ-ಪ್ರಲಯ ಜೀವೋಂ ಕೇ ಮತ್-ಸಾಯುಜ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋನೇ ಕೋ ಕಹತೇ ಹೈಂ . ಹೇ ವಿಜ್ಞೋ, ಪಾಶ ಅರ್ಧಾತ್ ಆವರಣ ಹೀ ಜೀವೋಂ ಕೇ ಬಂಧನ ಕಾ ಕಾರಣ ಕಹಾ ಜಾತಾ ಹೈ, ಜಿಸಕಾ ಪಂಚಕೋಷ ಅಧಿಭೂತ ಹೈ, ಅವಿದ್ಯಾ ಅಧಿದೈವ ಹೈ, ಔರ ಮೇರೀ ಸತ್-ಸತ್ತಾ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಹೈ .. 104 - 111 .. ಹೇ ವಿಜ್ಞ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ಸೃಷ್ಟಿ ಕೇ ಸಾಮಂಜಸ್ಯ ಕೇ ರಕ್ಷಾ ಕೇ ಲಿಏ ಜೋ ದೇವಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮ ಹುಆ ಕರತಾ ಹೈ, ವಹ ಭೀ ತ್ರಿಭಾವ ಸೇ ಪೂರ್ಣ ಹೈ ಯಹ ನಿಸಂದೇಹ ಹೈ . ಧರ್ಮಾಧರ್ಮ ವೃತ್ತಿಯೋಂ ಕಾ ಜೋ ಅಂತಃಕರಣ ಮೇಂ ನಿತ್ಯ ಅದ್ಭುತ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧ ಹೋತಾ ಹೈ ವಹೀ ಉಸಕಾ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಹೈ .. 112 - 114 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ದೇವಲೋಕ ಕೇ ನೈಮಿತ್ತಿಕ (ಕ್ಷಣಿಕ) ದೇವಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮ ಹೀ

ಅಧಿದೈವ ಹೈಂ ಔರ ಸತ್ಯಲೋಕ ಮೇಂ ದೈವೀ ಔರ ಆಸುರೀ ಸಂಪತ್ತಿ ಕೇ ಪ್ರಭಾವ ಸೇ ಜೋ ಪರಸ್ಪರ ಮಹಾ-ಸಂಗ್ರಾಮ ಹೋತಾ ಹೈ, ವಹೀ ಉಸಕಾ ಅಧಿಭೂತ ಹೈ ಯಹ ನಿಶ್ಚಯ ಹೈ . ಹೇ ವಿಪ್ರೋ, ಮೇರೀ ಹೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಮೇರೇ ಹೀ ಆಶ್ರಯ ಸೇ ನಿರಂತರ ಸೃಷ್ಟಿ-ಪ್ರಪಂಚ ಪ್ರಕಟ ಕರತೀ ಹೈ ಇಸ ಕಾರಣ ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇ ತೀನ ಗುಣ ಬಂಧನ ಕೇ ಹೇತು ಹೋತೇ ಹೈಂ .. 115 - 118 .. ಪರಂತು ಜೋ ಮೇರೇ ತೀನೋಂ ಭಾವೋಂ ಕಾ ಆಶ್ರಯ ಗ್ರಹಣ ಕರಕೇ ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೋ ದೇಖತೇ ಹೈಂ, ವೇ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇ ತೀನೋಂ ಗುಣೋಂ ಸೇ ಕಭೀ ಬಂಧನ-ಕೃತ ನಹೀಂ ಹೋತೇ .. 119 ..

ಹೇ ವಿಪ್ರೋ, ಮೇರೇ ಔರ ಅಪನೇ ಉದಾಹರಣ ಕೋ ಲೇಕರ, ಮೇರೀ ಯಹ ಪ್ರಕೃತಿ ಅಪಾರ ಸಂಸಾರ ಮೇಂ ಸ್ತ್ರೀ-ಧಾರಾ ಔರ ಪುರುಷ-ಧಾರಾ ಕೋ ಉತ್ಪನ್ನ ಕರಕೇ ಜಗತ್ ಕೋ ಪರಿವ್ಯಾಪ್ತ ಕರತೀ ಹೈ . ಇಸ ಕಾರಣ ಇನ ದೋನೋಂ ಧಾರಾಓಂ ಮೇಂ, ಬಂಧನ ದಶಾ ಔರ ಮುಕ್ತ ದಶಾ, ಚರಿತಾರ್ಥ ಕೇ ವಿಚಾರ ಸೇ, ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ತ್ರಿಭಾವ ಕೇ ದೋ ಭೇದ ಹೈಂ . ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ, ಸೃಷ್ಟಿ-ದಶಾ ಮೇಂ, ಸ್ತ್ರೀ ಔರ ಪುರುಷ ಮೇಂ ಕ್ಷೇತ್ರ ಔರ ಬೀಜ ಅಧಿಭೂತ, ಪಿತೃಗಣ ಅಧಿದೈವ ಔರ ವಹಾ ಭೂತಭಾವೋದ್ಭಾವಕರ ವಿಸರ್ಗರೂಪೀ ಕರ್ಮ (ಅರ್ಥಾತ್ ಜೋ ಕರ್ಮ ಘಟನಾಓಂ ಕೋ ನಿರ್ಮಿತ ಕರತಾ ಹೈ) ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಕಹಾ ಜಾತಾ ಹೈ ಇಸಮೇಂ ಕುಛ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ ಔರ ಮುಕ್ತಿ-ದಶಾ ಮೇಂ ಸ್ತ್ರೀ ಔರ ಪುರುಷ ಮೇಂ ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಔರ ಮೇರಾ ಲಿಂಗರೂಪ ಅಧಿಭೂತ, ಮೇರಾ ಸತ್ ಔರ ಚಿದ್ಭಾವ ಅಧಿದೈವ ಔರ ವಹಾ ನಿಸಂದೇಹ ಪರಮಾನಂದ ಹೀ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಹೈ .. 120 - 125 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ಮೈಂ ಇಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಸೇ ಸಬ ದೇಶ, ಕಾಲ ಔರ ಪಾತ್ರೋಂ ಮೇಂ ತ್ರಿಭಾವೋಂ ಸೇ ದರ್ಶನ ದೇಕರ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇ ಬಂಧನ ಸೇ ಅಪನೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತೋಂ ಕೋ ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಬಚಾಯಾ ಕರತಾ ಹೊ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ ! ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠೋ, ಮೈಂನೇ ಆಪ ಲೋಗೋಂ ಸೇ ಯಹ ಗೂಢ ರಹಸ್ಯ ಕಹಾ ಹೈ .. 126 - 127 ..

ಮೇರೇ ತೀನ ಭಾವೋಂ ಕೇ ಶುದ್ಧ ಭಾವಮಯ ವಾಚಕ, ಪೂರ್ಣ-ಶಕ್ತಿ-ಪ್ರಕಾಶಕ-ಮಂತ್ರ “ಓಂ ತತ್ ಸತ್”, ಕೇ ನಿರಂತರ ಜಪ ಔರ ಉಸಕೇ ಅರ್ಥೋಂ ಕೀ ಭಾವನಾ (ಕೇ ಚಿಂತನ) ದ್ವಾರಾ ಜ್ಞಾನ-ನಿಷ್ಣಾತ ಔರ ಮಂತ್ರ-ತತ್ತ್ವ-ಪರಾಯಣ, ಮೇರೇ ಭಕ್ತೋಂ ಕೋ ಅವಿಭಕ್ತ-ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಅಂತರ್ದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತೀ ಹೈ . ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ, ಮೇರೇ ಹೀ ಸತ್, ಚಿತ್ ಔರ ಆನಂದ ಭಾವೋಂ ಕೋ ಆಶ್ರಯ ಕರಕೇ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಅಧಿದೈವ ಔರ ಅಧಿಭೂತರೂಪೀ ತ್ರಿಭಾವ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯ-ಬ್ರಹ್ಮ ಮೇಂ ಪ್ರಕಟ ಹೈಂ .. 128 - 131 .. ಇಸ ಕಾರಣ ತ್ರಿಭಾವ ಸೇ ರಹಿತ ಕೋಈ ದೃಶ್ಯ ಹೋ ಹೀ ನಹೀಂ ಸಕ್ತಾ . ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತ, ಜಬ ಜ್ಞಾನ-ಯೋಗ ಕೀ

ಅಂತಿಮ-ಸ್ಥಲರೂಪಾ-ಭಕ್ತಿ ಕೀ ಪರಾಕಾಷ್ಠಾ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರಕೇ, ಮೇರೇ ದರ್ಶನ ಕರನೇ ಮೇಂ ಸಮರ್ಥ ಹೋತೇ ಹೈಂ, ತಬ ವೇ ಸಬ, ದೇಶ ಔರ ಕಾಲ (ಸ್ಟೇಸ್-ಟಾಕಮ) ಮೇಂ ಮೇರೇ ತ್ರಿಭಾವ ಕಾ ಅನುಭವ ಕರತೇ ಹುಏ, ನಿಸಂದೇಹ ಮದ್ಗತಚಿತ್ತ ಹೋ ಜಾತೇ ಹೈಂ . ಉಸ ಸಮಯ ಅಘಟನಘಟನಾಪಟೀಯಸೀ, ತ್ರಿಗುಣಮಯೀ ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ-ದೇವೀ ಸತ್ತ್ವ, ರಜ ಔರ ತಮರೂಪೀ ತೀನೋಂ ಗುಣೋಂ ನೇ ಮೇರೇ ಭಕ್ತೋಂ ಕೋ ಬಂಧನ ಕರನೇ ಮೇಂ ಅಸಮರ್ಥ ಹೋ ಜಾತೀ ಹೈ . ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಹೀ ವಿದ್ಯಾರೂಪ ಧಾರಣ ಕರಕೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಾಕ್ತೋಂ ಕೋ ಮತ್-ಸಾಯುಜ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರಾತೀ ಹೈ, ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 132 - 136 ..

.. ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀ ಧೀಶ ಗೀತೋಷಪನಿಷದ್ ಕೇ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ ಸಂಬಂಧಿ ಧೀಶರ್ಷಿ ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಯೋಗ-ಶಾಸ್ತ್ರ ಕಾ ಸ್ವಸ್ವರೂಪ-ಭಾವ ನಿರೂಪಣ ನಾಮಕ ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಮಾಪ್ತ ಹುಏ ..

2. ಸಿದ್ಧಿಸ್ವರೂಪವರ್ಣನ

.. ಮಹರ್ಷಿಗಣ ಬೋಲೇ .. 1 ..

ಹೇ ಕೃಪಾನಿಧೇ ! ಆಪಕೇ ಲೋಕೋತ್ತರ-ದಿವ್ಯ ಔರ ತತ್ತ್ವಾ ತೀತ-ಪರಮತತ್ತ್ವ ರೂಪೀ ಸ್ವರೂಪ ಕೋ ಯಥಾರ್ಥರೂಪ ಔರ ಭಲೀಭಾತಿ ಜಾನಕರ, ಔರ ಸಂಪೂರ್ಣ ದೃಶ್ಯ-ಪ್ರಪಂಚಸಮೂಹ ಮೇಂ ಪರಿವ್ಯಾಪ್ತ ಆಪಕೇ ತ್ರಿಭಾವಾತ್ಮಕ ಸ್ವರೂಪ ಕಾ ಪರಮ ಅದ್ಭುತ ರಹಸ್ಯ ಸುನಕರ ಹಮ ನಿಸಂದೇಹ ಕೃತಕೃತ್ಯ ಹುಏ ಹೈಂ, ಪರಂತು ಹಮಾರೇ ಹೃದಯ ಮೇಂ ಏಕ ಔರ ಮಹತ್ ಕೌತೂಹಲ (ಆಶ್ಚರ್ಯ) ಉತ್ಪನ್ನ ಹುಏ ಹೈ .. 2 - 4 .. ಹಮ ದೇಖ ರಹೇ ಹೈಂ ಕಿ ಸಪ್ತ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕೇ ಊಪರ ಸುರಮ್ಯ ಕಮಲ ಪರ ಆಪ ಸುಖಪೂರ್ವಕ ಆಸೀನ ಹೈಂ .. 5 .. ಹೇ ಸರ್ವಾತ್ಮನ್ ! ಹೇ ವಿಭೋ ! ಹೇ ಸರ್ವಜ್ಞ ಧೀಶ ! ಜಿಸ ಪರ ಆಪ ಭೈರೇ ಹುಏ ಹೈಂ, ಉಸ ಕಮಲ ಕಾ ಸೌಂದರ್ಯ ವಾಕ್, ಮನ ಔರ ಬುದ್ಧಿ ನೇ ಅತೀತ ಹೈ .. 6 .. ಹೇ ಪ್ರಭೋ ಧೀಶ ! ಆಪಕೇ ಶರೀರ ಕಾ ವರ್ಣ ರಕ್ತ ಹೋನೇ ಪರ ಭೀ ವಹ ರಕ್ತ ಆದಿ ಸಬ ರಂಗೋಂ ನೇ ಅತೀತ ಹೋಕರ ಹಮಾರೀ ರೂಪ-ದರ್ಶನ-ತ್ಯಷ್ಟಾ ಕೋ ಇಸ ಸಮಯ ಭಲೀಭಾಂತಿ ತೃಪ್ತ ಕರ ರಹಾ ಹೈ . ಆಪ ಚತುರ್ಭುಜ ಹೋಕರ ಅಪನೇ ಚಕ್ರ, ಪದ್ಮ, ತ್ರಿಶೂಲ ಔರ ಮೋದಕರೂಪ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರೋಂ ನೇ ವಿಭೂಷಿತ ಇನ ಹಾಥೋಂ ನೇ, ಅಭ್ಯುದಯ ಔರ ನಿಶ್ಚೇಯಸ ಪ್ರದಾನ ಕರನೇ ಕೇ ಲಿಏ ಮಾನೋಂ ಹಮೇಂ ನಿತ್ಯ ಆಶಾನ್ವಿತ ಕರ ರಹೇ ಹೈಂ .. 7 - 9 ..

ಆಪ ಗಜವದನ ಹೋಕರ ಹಮಾರೀ ಬುದ್ಧಿ ಕೋ ಸಮಾಹಿತ ಕರ ರಹೇ ಹೈಂ .

ಆಪನೇ ಪಹಲೇ ಜೋ ಹಮೇಂ ಉಪದೇಶ ದಿಯಾ ಹೈ ಉಸಕೇ ದ್ವಾರಾ ಹಮ ಆಪಕೇ ಸ್ವರೂಪ ಕೇ ರಹಸ್ಯ ಕೋ ತೋ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ ಸಮರ್ಪುನೇ ಮೇಂ ಸಮರ್ಥ ಹುಏ ಹೈಂ ಪರಂತು ಆಪಕೇ ವಾಮ-ಅಂಕ-ವರ್ತಿನೀ ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಶಕ್ತಿ ಔರ ಪದ್ಮ ಸೇ ಅತಿ ವಿಭೂಷಿತ ಚತುರ್ಭುಜಾ ಲೋಹಿತವರ್ಣಾಂಗೀ ಔರ ಶಕ್ತಿ-ಶಾಲಿನೀ ಷೋಡಶೀ-ಜಗತ್-ಮೋಹಿನೀ ಜಿಸ ದೇವೀ ಕೋ ಹಮ ಲೋಗ ದೇಖತೇ ಹೈಂ, ಉನಕೇ ಸ್ವರೂಪ ಕಾ ರಹಸ್ಯ ಅಭೀ ತಕ ಹಮಾರೇ ಸಮರ್ಪು ಮೇಂ ನಹೀಂ ಆಯಾ, ಇಸಲಿಏ ಕೃಪಾ ಕರಕೇ ಸಮರ್ಪುಏ ವೇ ಕೌನ ಹೈಂ ? ಉನಕಾ ಸ್ವರೂಪ ಕ್ಯಾ ಹೈ ? ಔರ ಉನಕಾ ವಿಸ್ತಾರಿತ ರಹಸ್ಯ ಕ್ಯಾ ಹೈ ? ಸೋ ವಿಸ್ತಾರ ಪೂರ್ವಕ ವರ್ಣನ ಕರಕೇ ಹಮೇಂ ಕೃತಕೃತ್ಯ ಕೀಜಿಯೇ .. 10 - 14 ..

ಗಣಪತಿ ಬೋಲೇ .. 15 ..

ಮೇರೇ ಸಬ ಕಾರ್ಯೋಂ ಮೇಂ ಸಹಾಯಿಕಾ ಯೇ ದೇವೀ, ಮೇರೀ ಹೀ ಶಕ್ತಿ ಹೈಂ, ಜಿನಕೋ ವೇದಜ್ಞ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗಣ, “ಸಿದ್ಧಿ” ನಾಮ ಸೇ ಅಭಿಹಿತ (ಅಂಗ್ರೇಜೀ ಅರ್ಥ label/appellation) ಕರತೇ ಹೈಂ .. 16 .. ಹೇ ವಿಪ್ರವೃಂದ ! ಮೇರೀ ತ್ರಿಗುಣಶೋಭಿತ ಪ್ರಕೃತಿ ಹೀ ಸಿದ್ಧಿರೂಪ ಧಾರಣ ಕರಕೇ ಸದಾ ಮೇರೀ ಸೇವಾ ಮೇಂ ಅತಿ ಪ್ರಸನ್ನ ಹೋಕರ ರತ ರಹತೀ ಹುಈ, ನಿರಂತರ ಮೇರಾ ಆಶ್ರಯ ಕರಕೇ, ಶೋಭಾಯಮಾನ ಹೈ . ಪೂರ್ಣ ಅವಯವ-ಸುಶೋಭಿತ ಷೋಡಶೀ, ಸರ್ವ ಸೌಂದರ್ಯಸಮನ್ವಿತಾ, ಮನೋಹಾರಿಣೀ, ಶಂಖ-ಚಕ್ರ-ಶಕ್ತಿ, ಪದ್ಮಧಾರಿಣೀ, ಶಕ್ತಿರೂಪಿಣೀ, ಸಿದ್ಧಿ ಕಿಸೀ ಸಮಯ ಭೀ ಮೇರೀ ಸೇವಾ ಸೇ ಚ್ಯುತ (ಅರ್ಥಾತ್ ಛೂಟನಾ ಯಾ ವಿಮೋಚಿತ ಹೋನಾ) ನಹೀಂ ಹೋತೀ ಹೈ .. 17 - 19 .. ಯದ್ಯಪಿ ಮೈಂ ಇಸಕೇ ಸೇವಾ ಗ್ರಹಣ ಕರನೇ ಮೇಂ ನಿರಪೇಕ್ಷ ರಹತಾ ಹೂಂ, ತೋ ಭೀ ಯಹ ಚತುರ್ವಿಧ ರೂಪ ಧಾರಣ ಕರಕೇ ಮೇರೀ ಸೇವಾ ಕೀ ಇಚ್ಛಾ ಕರತೀ ಹೈ .. 20 .. ಇಸೀ ಕಾರಣ ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ! ಇಸ ಸಿದ್ಧಿ ಕೇ ಚಾರ ಭೇದ ಹೈಂ ಯಥಾ — ಅಧಿಭೂತ-ಸಿದ್ಧಿ, ಅಧಿದೈವ-ಸಿದ್ಧಿ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ-ಸಿದ್ಧಿ ಔರ ಸಹಜ-ಸಿದ್ಧಿ .. 21 .. ಜಿಸ ಪ್ರಕಾರ ಚಿತ್ ಕೇ ಸಾಧ ಏಶ್ವರ್ಯ ಕಾ ಸಂಬಂಧ ಹೈ, ಸತ್ ಕೇ ಸಾಧ ಬಲ ಕಾ, ಶಕ್ತಿ ಕೇ ಸಾಧ ಕರ್ಮ ಕಾ ಔರ ತೇಜ ಕೇ ಸಾಧ ರೂಪ ಕಾ ಸಂಬಂಧ ಹೈ, ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಮೇರೇ ಸಾಧ ಸಿದ್ಧಿ ಕಾ ನಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಹೈ . ಯಹ ಸಂಬಂಧ ಅಲೌಕಿಕ ಹೈ, ಇಸಮೇಂ ವಿಚಾರ ನ ಕರನಾ .. 22 - 23 ..

ಹೇ ವಿಜ್ಞೋ ! ಜಿಸ ಪ್ರಕಾರ ವಿಷ್ಣು ಕೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪ್ರಿಯ ಹೈ, ಶಂಭು ಕೋ ಶ್ಯಾಮಾ ಪ್ರಿಯ ಹೈ ಔರ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿಣೀ ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಕೋ ಸ್ವಕಾರ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮ ಕಾ ಚಿದ್-ವಿಲಾಸರೂಪ ಭಾವ ಪ್ರಿಯ ಹೈ, ಏವಂ ಜಿಸ ಪ್ರಕಾರ ಸೂರ್ಯದೇವ ಕೋ ಅರುಣ (ಸೂರ್ಯದೇವ ಕೇ ಸಾರಥೀ) ಪ್ರಿಯ ಹೈ, ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ, ಮುರ್ಮೇ ಯಹ ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಿಯ ಹೈ, ಪರಂತು ನಿರ್ಲಿಪ್ತ, ನಿರ್ವಿಕಾರ ಔರ ಜ್ಞಾನ-ಸ್ವರೂಪ

ಮುರ್ಮು, ಸಿದ್ಧಿ ಅಪನೇ ಪ್ರೇಮ ಕೇ ಆವರಣ ಸೇ ಫಂಸಾ ನಹೀಂ ಸಕ್ತೀ . ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ ! ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಕಾ ಸಿದ್ಧಿ ಕೇ ಸಾಧ ಮೇರಾ ಅಲೌಕಿಕ ಸಂಬಂಧ ಹೈ .. 24 - 27 .. ಜಗತ್ ಮೇಂ ಜೋ ಮಂತ್ರ-ಸಿದ್ಧಿ, ತಪ-ಸಿದ್ಧಿ ಔರ ಯೋಗ-ಸಿದ್ಧಿ, ಪ್ರಕಾರ ಕೀ ನಾನಾವಿಧ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಪ್ರಚಲಿತ ಹೈಂ, ಅಣಿಮಾ, ಲಘಿಮಾ ಆದಿ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಹೈಂ, ಅಥವಾ ಮೇಧಾ, ಪ್ರತಿಭಾ ಆದಿ ಜೈವ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಪ್ರಚಲಿತ ಹೈಂ, ಯಾ ಜಗತ್ ಮೇಂ ಜೋ ಔಷಧಿ-ಸಿದ್ಧಿ, ರಸಾಯನ-ಸಿದ್ಧಿ ಔರ ಪದಾರ್ಥ-ಸಿದ್ಧಿ ನಾಮ ಸೇ ಪ್ರಚಲಿತ ಹೈಂ, ಜೋ ಧನ-ಸಿದ್ಧಿ, ಬಲ-ಸಿದ್ಧಿ, ಪುರುಷಾರ್ಥ-ಸಿದ್ಧಿ, ಸಂಮೋಹಿತ ಕರನೇ ಕೀ ಸಿದ್ಧಿ ಆದಿ ಪ್ರಚಲಿತ ಹೈ, ವೇದ ತಥಾ ನಾನಾಶಾಸ್ತ್ರ ಕೇ ಪ್ರಕಾಶ ಕೀ ಜೋ ನಾನಾ ಜ್ಞಾನ-ಸಂಬಂಧೀಯ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಹೈಂ, ವೇ ಸಬ ಮೇರೀ ಸಿದ್ಧಿ ಕೀ ಹೀ ಅಂಗಭೂತ ಹೈಂ, ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 28 - 32 ..

ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಜನ್ಮ, ಪದ, ಔಷಧಿ, ಮಂತ್ರ, ಉಪಾಸನಾ, ತಪ, ಸಂಯಮ ಔರ ಸಮಾಧಿ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಅಲೌಕಿಕ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತೀ ಹೈಂ .. 33 .. ಸಿದ್ಧಿಲಾಭ ಕೇ ಲಿಖ ಯೇ ಹೀ ಆಠ ಉಪಾಯ ಪ್ರಧಾನ ಹೈಂ . ಜಾತಿ-ಸ್ಮರತೃ ಆದಿ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಜನ್ಮ-ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಹೈಂ .. 34 .. ಸಿದ್ಧ-ಗುಟಿಕಾ, ಕಾಯಾ-ಕಲ್ಪ, ರಸಾಯನ ಔರ ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಕೀ ಅನ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಯಾ, ಔಷಧಿ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಕಹಲಾತೀ ಹೈಂ .. 35 .. ರಾಜಶಕ್ತಿ, ನೈಮಿತ್ತಿಕ-ದೇವಶಕ್ತಿ ಔರ ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಕೀ ಅನ್ಯ ಸಬ ಶಕ್ತಿಯಾ, ಪದ-ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಕಹಲಾತೀ ಹೈಂ .. 36 .. ದೇವದರ್ಶನಾದಿ ಉಪಾಸನಾ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಕಹಲಾತೀ ಹೈಂ, ಜಿನಕೇ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋನೇ ಪರ ಅವಶ್ಯ ಹೀ ಅಭ್ಯುದಯ ಹೋತಾ ಹೈ .. 37 .. ವಶೀಕರಣಾದಿ ಷಟ್ಕರ್ಮ, ತಥಾ ಉಸ ಪ್ರಕಾರ ಕೀ ಔರ ಸಿದ್ಧಿಯಾ, ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿ ಕೇ ಅಂತರ್ಗತ ಹೈಂ, ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 38 .. ತಪ, ಸಂಯಮ ಔರ ಸಮಾಧಿ ದ್ವಾರಾ ದೈವೀ ಯಾ ಲೌಕಿಕ, ಐಸೀ ಕೋಈ ಭೀ ಸಿದ್ಧಿ ನಹೀಂ ಜೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ನ ಹೋ ಸಕೇ .. 39 .. ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಇನ ಆಠ ಉಪಾಯೋಂ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಚತುರ್ವಿಧ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ನಿಶ್ಚಯ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹುಆ ಕರತೀ ಹೈಂ, ಇಸಮೇಂ ವಿಚಾರ ನ ಕರೋ .. 40 .. ಸಂಸಾರ ಮೇಂ ಮೇರೀ ಶಕ್ತಿ ಸೇ ಉತ್ಪನ್ನ ಜೋ ಅನಂತ ಪ್ರಕಾರ ಕೀ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಹೈಂ, ವೇ ಸಬ ಮೇರೇ ದ್ವಾರಾ ಪಹಲೇ ಸೇ ಹೀ ಚಾರ ಶ್ರೇಣಿಯೋಂ ಮೇಂ ವಿಭಕ್ತ ಹೈಂ ಔರ ಉನಕೀ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕೇ ಲಿಖ ಹೀ ಆಠ ಉಪಾಯ ಮೈಂನೇ ವಿಧಾನ ಕಿಯೇ ಹೈಂ, ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಉನ್ಲೀಂ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ವೇ ಅವಶ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತೀ ಹೈಂ .. 41 - 42 ..

ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಸಬ ಲೌಕಿಕ-ಕಾರ್ಯಕಾರಿಣೀ ಸಿದ್ಧಿಯೋಂ ಕೋ ಅಧಿಭೌತಿಕ ಸಿದ್ಧಿಯಾ, ದೈವ-ಕಾರ್ಯಕಾರಿಣೀ ಸಿದ್ಧಿಯೋಂ ಕೋ ಅಧಿದೈವಿಕ ಸಿದ್ಧಿಯಾ,

ಔರ ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶಕ ಸಿದ್ಧಿಯೋಂ ಕೋ ಸಂಸಾರ ಮೇಂ ಬುಧಗಣ,
 ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ-ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಕಹತೇ ಹೈಂ .. 43 - 45 .. ಮಂತ್ರದ್ರಷ್ಟಿ ಇಸೀ ಸಿದ್ಧಿ ಕೇ
 ಅಂತರ್ಗತ ಹೈಂ ಹೇ ವಿಪ್ರಶ್ರೇಷ್ಠೋಂ, ಇಸಮೇಂ ವಿಸ್ಮಯ ನ ಕರೋ .. 46 ..
 ಪರಂತು ಹೇ ವಿಜ್ಞವರೋಂ ! ಸಹಜ ನಾಮ್ನೀ ಜೋ ಸಿದ್ಧಿ ಹೈ ವಹ ಇನ ಸಬ
 ಸಿದ್ಧಿಯೋಂ ಸೇ ಅತ್ಯಂತ ಅಲೌಕಿಕ ಹೈ .. 47 .. ಮೇರೇ ಅವತಾರೋಂ ಮೇಂ ಇಸ
 ಸಹಜ ಸಿದ್ಧಿ ಕಾ ಸ್ವತಃ ಹೀ ಅತ್ಯಂತ ವಿಕಾಶ (ದಿಪ್ತಮಾನ) ಹೋತಾ ಹೈ . ಜಬ
 ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ, ವಾಸನಾಕ್ಷಯ ಔರ ಮನೋನಾಶ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಅಪನೇ ಜೀವಭಾವ
 ಕೋ ನಾಶ ಕರಕೇ ಶಿವಸ್ವರೂಪ ಹೋಕರ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿಸ್ಥ ರಹತೇ ಹುವ,
 ಸಾಧಕ ಮುರುಮೇಂ ಲೀನ ಹೋತೇ ಹೈಂ ತಬ ಉನಮೇಂ ಮೇರೀ ಇಚ್ಛಾ
 ಸೇ ಕಭೀ-ಕಭೀ ಸಹಜ ಸಿದ್ಧಿ ಕಾ ವಿಕಾಶ ಹುಆ ಕರತಾ ಹೈ .. 48 - 50 .. ಹೇ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಯದ್ಯಪಿ ಉಚ್ಚಶ್ರೇಣೀ ಕೀ ಸಹಜ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಅನೇಕ ಹೈಂ ತಬ
 ಭೀ ಉನಮೇಂ ಸೇ ಕೇವಲ ತ್ರೈತೀಸ ಹೀ ಮುಖ್ಯ ಹೈಂ .. 51 .. ಅವತಾರೋಂ
 ಮೇಂ, ಯೋಗಿಯೋಂ ಮೇಂ ಔರ ಜೀವನ-ಮುಕ್ತ ಮಹಾಪುರುಷೋಂ ತಥಾ
 ತಪಸ್ವಿಯೋಂ ಮೇಂ ತ್ರೈತೀಸ ಪ್ರಕಾರ ಕೀ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಪ್ರಕಟ ಹೋತೀ ಹೈಂ .. 52 ..
 ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಉನಕೇ ಪವಿತ್ರ ನಾಮೋಂ ಕಾ ವರ್ಣನ ಅಬ ಆಪಕೇ ಸಮೀಪ
 ಕರತಾ ಹೊ . ಉನಕೋ ಸಾವಧಾನ ಹೋಕರ ಸುನೋ .. 53 .. ಅಣಿಮಾ, ಲಘಿಮಾ,
 ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ, ಮಹಿಮಾ, ವಶಿತ್ವ, ಗರಿಮಾ, ಈಶಿತ್ವ, ಕಾಮಾವಸಾಯಿತಾ,
 ದೂರಶ್ರವಣ, ಪರಕಾಯಪ್ರವೇಶ, ಮನೋಯಾಯಿತ್ವ, ಅಭೀಪ್ಸಿತ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ,
 ವಹಿಸ್ತಂಭ, ಜಲಸ್ತಂಭ, ಚಿರಜೀವಿತ್ವ, ವಾಯುಸ್ತಂಭ, ಕ್ಷತ್-ಸ್ತಂಭ (ಮೃತ್ಯು-
 ವಿದಾರಣ ಸ್ತಂಭ), ಪಿಪಾಸಾಸ್ತಂಭ, ನಿದ್ರಾಸ್ತಂಭ, ಕಾಯವ್ಯೂಹ, ವಾಕ್-
 ಸಿದ್ಧಿ, ಈಪ್ಸಿತಮೃತಾನಯನ, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತೃತ್ವ, ಸಂಹಾರಕರ್ತೃತ್ವ, ಪ್ರಾಣಾಕರ್ಷಣ,
 ಪ್ರಾಣಪ್ರದಾನ, ಲೋಭಾದಿಸ್ತಂಭನ, ಇಂದ್ರಿಯಸ್ತಂಭನ, ಬುದ್ಧಿಸ್ತಂಭನ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷತ್ವ,
 ಅಮರತ್ವ ಔರ ಸತ್ಯಾನುಸಂಧಾನ, ಯೇ ಸಬ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ವೇದ ಔರ ಶಾಸ್ತ್ರೋಂ
 ಮೇಂ ವರ್ಣಿತ ಹೈಂ .. 54 - 55 ..

ಮೇರೀ ಅಘಟನಘಟನಾಪಟೀಯಸೀ, ಜಗದ್ವಿಮೋಹಿನೀ ಪ್ರಕೃತಿ, ಜಿಸಕಾ
 ದೂಸರಾ ನಾಮ ಮಹಾಮಾಯಾ ಹೈ, ವಹೀ ತಪಸ್ವಿಯೋಂ ಕೋ, ಯೋಗಿಯೋಂ
 ಕೋ, ಔರ ಬಢೇ ಬಢೇ ಜ್ಞಾನಿಯೋಂ ಕೋ, ನಾನಾ ಸಿದ್ಧಿಯೋಂ ಕೇ ದ್ವಾರಾ
 ನಿರಂತರ ವಿಮೋಹಿತ ಕರಕೇ ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ ಮೇಂ ಅಡ್ಡನ ಬನತೀ ಹುಈ
 ಅಪನೇ ವಿಲಾಸಸ್ವರೂಪ ಮೇಂ, ಇಸ ಆವಾಗಮನ ಚಕ್ರ ಮೇಂ ಚಾರೋ ಓರ
 ವಾರಂವಾರ ಘುಮಾಯಾ ಕರತೀ ಹೈ .. 60 - 62 .. ಪರಂತು ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ
 ! ಮಹಾಮಾಯಾನಾಮ್ನೀ ವಹ ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ, ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತೋಂ ಕೋ

ಕದಾಪಿ ವಿಮೋಹಿತ ನಹೀಂ ಕರ ಸಕೇ .. 63 .. ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತೋಂ ಕಾ ಸಿದ್ಧಿಯೋಂ ಕೋ ಪ್ರಕಾಶ ಕರನಾ, ಸತೀ-ಕುಲ-ಕಾಮಿನಿಯೋಂ ಕೇ ಅಂಗ ದಿಖಾನೇ ಕೇ ಸಮಾನ ಹೋತಾ ಹೈ .. 64 .. ಜಿಸ ಪ್ರಕಾರ ಕೋಈ ಭೀ ಕುಲಕಾಮಿನಿಯಾ ಕದಾಪಿ ಕಿನ್ಹೀ ಪರಪುರುಷೋಂ ಕೋ ಅಪನೇ ಅಂಗೋಂ ಕೋ ನಹೀಂ ದಿಖಾ ಸಕತೀ ಪರಂತು ನಿರ್ಲಜ್ಜಾ, ಕುಲಟಾ ಅರ್ಥಾತ್ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣೀ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಸಮಾಜ ಮೇಂ ಅಪ್ನೇ ಅಂಗೋಂ ಕೋ ದಿಖಾನೇ ಕೇ ಲಿಖ ಜಿಸ ಪ್ರಕಾರ ಉತ್ಕಂಠಿತ ರಹತೀ ಹೈಂ, ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತಗಣ ಸರ್ವ-ಸಮರ್ಥ ಹೋನೇ ಪರ ಭೀ ಅಪನೀ ಸಿದ್ಧಿ ಕೋ ಕದಾಪಿ ಪ್ರಕಟ ನಹೀಂ ಕರತೇ . ಕಿಂತು ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಲಕ್ಷ್ಯಹೀನ ತಪಸ್ವೀ, ಭಕ್ತಿಹೀನ ಯೋಗೀ ಔರ ಜ್ಞಾನಹೀನ ಉಗ್ರಕರ್ಮ-ಸಾಧಕ, ವಣಿಕ್-ವೃತ್ತಿ (ಅರ್ಥಾತ್ ಬನಿಯಾ-ವೃತ್ತಿ) ಸೇ ಅಪನೀ ಸಿದ್ಧಿಯೋಂ ಕೋ ಪ್ರಕಟ ಕರಕೇ ಅತ್ಯಂತ ಪತಿತ ಹೋತೇ ಹೈಂ; ಇಸಲಿಖ ಮಹಾತ್ಮಾಂ ಕೋ ಸರ್ವಧಾ, ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಪ್ರಕಾಶಿತ ನಹೀಂ ಕರನೀ ಚಾಹಿಯೇ .. 65 - 69 .. ಜಿಸ ಪ್ರಕಾರ ಭ್ರಾತಾ, ಪುತ್ರ, ಆತ್ಮೀಯ ಔರ ಸ್ವಜನ ಅನಿಚ್ಛಾ ಸೇ ಕಭೀ-ಕಭೀ ಕುಲಕಾಮಿನೀ ಕಾ ಅಂಗ-ದರ್ಶನ ದೈವಾತ್ ಕರ ಲೇತೇ ಹೈಂ, ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತೋಂ ಕಾ ಸಿದ್ಧವೈಭವ ದೈವಾತ್ ಕಭೀ-ಕಭೀ ಜಗತ ಮೇಂ ಹಠಾತ್ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಹೋ ಪಠ್ತಾ ಹೈ .. 70 - 71 ..

ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಮೇರೀ ಸಿದ್ಧಿ ಜಿಸ ಪ್ರಕಾರ ದೋ ಹಾಥೋಂ ಸೇ ಮಾಯಾ-ವಿಮೋಹಿತ ಜೀವೋಂ ಕೋ ನಿರಂತರ, ಅರ್ಥ ಔರ ಶಕ್ತಿ ದೇತೀ ಹುಈ, ಚಿರಂತನ-ಕಾರಾಗಾರ-ರೂಪೀ ಸಂಸಾರ ಮೇಂ ಫಂಸಾಕರ ರಖತೀ ಹೈ, ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಅಪನೇ ಅನ್ಯ ದೋ ಹಾಥೋಂ ಸೇ ಧರ್ಮ ಔರ ಅರ್ಥ ದೇತೀ ಹುಈ ಜ್ಞಾನೀ-ಭಕ್ತೋಂ ಕೋ ಅಭ್ಯುದಯ ಔರ ನಿಶ್ಚೇಯಸ ಅವಶ್ಯ ಪ್ರದಾನ ಕರತೀ ಹೈ . ಮೋಹಿತ, ಜ್ಞಾನಹೀನ, ಕರ್ಮಾಸಕ್ತ-ಚಿತ್ತ ಸಾಧಕ, ಭಣಭಂಗುರ, ಪರಿಣಾಮಶೀಲ ಔರ ಮಾಯಾ ಸೇ ಉತ್ಪನ್ನ ಸಿದ್ಧಿಯೋಂ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರಕೇ ಉನಕೇ ದ್ವಾರಾ ಬಾರ-ಬಾರ ನರಕ-ಲೋಕ, ಸ್ವರ್ಗ-ಲೋಕ, ಪ್ರೇತ-ಲೋಕ ಔರ ಪಿತೃ-ಲೋಕ ಮೇಂ ಘೂಮತೇ ಹುಖ ತ್ರಿತಾಪ ಸೇ ತಾಪಿತ ಹೋತೇ ರಹತೇ ಹೈಂ .. 27 - 76 .. ಪರಂತು ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತಗಣ ಪರಮಾನಂದಸಾಗರ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಮಯ ಸ್ವರೂಪ ಕೋ ಯಥಾರ್ಥರೂಪ ಸೇ ಜಾನಕರ ಸಮಸ್ತ ಸಿದ್ಧಿಯೋಂ ಕಾ ಸರ್ವಸ್ವ, ಅರ್ಥಾತ್ ಪರಮಸಿದ್ಧಿ ರೂಪೀ ಮುರುಕೋ ಹೀ ಭಲೀಭಾಂತಿ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರತೇ ಹೈಂ . ಉನಕೇ ಬಾದ ವೇ ಮೇರೇ ಪರಮಪದ ಕೇ ಅನಾಯಾಸ ಅಧಿಕಾರೀ ಹೋ ಜಾತೇ ಹೈಂ ..

77 - 87 ..

ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ ! ಮೇರೀ ಶಕ್ತಿರೂಪಿಣೀ ಸಿದ್ಧಿ ಅತಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿನೀ ಹೈಂ . ವಹ

ಮುರುಮೇಂ ಭಕ್ತಿಹೀನ ಜೀವೋಂ ಕೋ ಮುರುಮೇಂ ಅತ್ಯಂತ ವಿಮುಖ ಕರಕೇ
 ಔರ ಅಜ್ಞಾನರೂಪೀ ಆವರ್ತ (ಜಲಭಂವರ) ಸೇ ಸಂಕುಲ ಇನ ಸಂಸಾರರೂಪೀ
 ಅಪಾರ ಸಮುದ್ರ ಮೇಂ ನಿರಂತರ ಗಿರಾಕರ ಸರ್ವದಾ ಕ್ಲೇಶಿತ ಕರತೀ ಹೈ ... 79 - 80
 .. ಔರ ಪುನಃ ವಹ ಮುರುಮೇಂ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿ ಕರನೇವಾಲೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಧಕೋಂ
 ಕೋ ಮೇರೇ ನಿಕಟ ಪಹುಚಾ ಕರ ಶೀಘ್ರ ಕೃತಾರ್ಥ ಕರ ದೇತೀ ಹೈ .. 81 ..
 ಜಿಸ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ನೇಹಮಯೀ ಮಾತಾ ಅಪನೇ ಪುತ್ರೋಂ ಕೋ ಬಢೇ ಯತ್ನ ಸೇ
 ಪಾಲತೀ-ಪೋಸತೀ ಔರ ಪ್ರಸನ್ನತಾ ಸೇ ಬಢಾತೀ ಹುಈ, ಪರಮಮಂಗಲಮಯ
 ಅಧಿಕಾರ ಕೋ ಶೀಘ್ರ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರಾ ದೇತೀ ಹೈ, ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಕರುಣಾಮಯೀ
 ಯಹ ಸಿದ್ಧಿ ಸದಾ ಮಾತಾ ಕೇ ಸಮಾನ ಆರ್ತ, ಜಿಜ್ಞಾಸು ಧೌರ ಅರ್ಥಾರ್ಥಿ ಇನ
 ಮೇರೇ ತ್ರಿವಿಧ ಭಕ್ತೋಂ ಕೋ ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಪರಮ ಆನಂದ-ಸಮೂಹ ಔರ
 ಉತ್ಸಾಹ ಭಲೀಭಾತಿ ದೇತೀ ಹುಈ, ಶೀಘ್ರ ಮೇರೀ ಓರ ಉನಕೋ ಅಗ್ರಸರ
 ಕರತೀ ಹೈ . ಹೇ ವಿಜ್ಞವರೋಂ ! ಮೇರೀ ಸೇವಾ ಮೇಂ ರತ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇ ಸ್ವರೂಪ,
 ದೋ ಪ್ರಕಾರ ಸೇ ವಿಭಕ್ತ ಹೈಂ, ಇನಮೇಂ ವಿಚಾರನೇ ಕೀ ಕೋಈ ಬಾತ ನಹೀಂ
 ಹೈ . ಏಕ ಕೋ ಪರಾ ಔರ ಏಕ ಕೋ ಅಪರಾ ಜಾನೋ .. 82 - 86 .. ಅಪರಾ
 ನಾಮ್ನೀ ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಅಪನೇ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕ ಜಾಲ ಮೇಂ ಸಬ ಜೀವೋಂ ಕೋ
 ಮಾಯಾ ಸೇ ಫಸಾ ಕರ ಉನಕೋ ದ್ವಂದ್ವ ಕಾ ಅನುಭವ ನಿರಂತರ ಕರತೀ ಹುಈ
 ಅಪನೇ ವಿಲಾಸರೂಪೀ-ಲೀಲಾಮಯ-ಸಂಸಾರ ಕೋ ಪ್ರಕಟ ಕರತೀ ಹೈ .. 87 - 88 ..
 ಔರ ಮೇರೀ ಧನ್ಯಾ-ಪರಾ-ಪ್ರಕೃತಿ ಸಾಧಕೋಂ ಕೇ ಹೃದಯ-ಕಮಲ ಮೇಂ ಮೇರೀ
 ಭಕ್ತಿರೂಪಿಣೀ ಭೃಂಗಾವಲಿ ಕೋ ಸಂನಿವಿಷ್ಟ ಕರಕೇ ತ್ರಿಗುಣ ವೈಭವ ಕೋ ಬಾರ-
 ಬಾರ ದರ್ಶನ ಕರತೀ ಹುಈ, ಉನಕೋ ದ್ವಂದ್ವಾತೀತ ಪದ ಮೇಂ ಪಹುಚಾಕರ
 ಮೇರಾ ದರ್ಶನ ಕರಾ ದೇತೀ ಹೈ .. 86 - 90 ..
 ಇಸೀ ಕಾರಣ ಹೇ ವಿಜ್ಞವರೋಂ, ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೀ ಇನ ದೋ ದಶಾಓಂ ಮೇಂ
 ಮೇರೀ ಸಿದ್ಧಿ ಕೇ ಸ್ವರೂಪ ಕಾ ವಿಕಾಶ ಭೀ ದ್ವಿವಿಧ ಹೋತಾ ಹೈ . ಏಕ ಪರಾ
 ಸಿದ್ಧಿ ಔರ ದೂಸರೀ ಅಪರಾ ಸಿದ್ಧಿಂ ನಾಮ ಸೇ ಅಭಿಹಿತ ಹೋತೀ ಹೈಂ . ಸಿದ್ಧಿ ಕೇ
 ಜೋ ಅನೇಕ ರೂಪ ಪಹಲೇ ಕಹೇ ಗಯೇ ಹೈಂ ವಹ ನಾನಾ-ರೂಪಧಾರಿಣೀ-ಸಿದ್ಧಿ
 ಮೇರೀ ಅಪರಾ ಸಿದ್ಧಿ ಹೈ ಇನಮೇಂ ಆಪ ಲೋಗೋಂ ಕೋ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ
 ಹೋನಾ ಚಾಹಿಯೇ . ಹೇ ಜ್ಞಾನ ಕೇ ಅಧಿಕಾರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ಜೋ ಪೂಜ್ಯಾ
 ಪರಾನಾಮ್ನೀ ಸಿದ್ಧಿ ಹೈ, ವಹ ಚಿನ್ಮಯೀ-ಸಾತ್ವಿಕೀ, ನಿತ್ಯಾ-ಹಿತಾ, ಅದ್ವೈತಕಾರಿಣೀ
 ಔರ ಸ್ವರೂಪಾನಂದ-ಸಂದೋಹ ಪ್ರಕಾಶಿನೀ ಕಹೀ ಗಈ ಹೈ .. 91 - 94 .. ಹೇ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಮೇರೀ ಐಸೀ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಮೇರೀ ಇಚ್ಛಾ ಕೇ ಬಿನಾ ಸಂಸಾರ ಮೇಂ
 ಕದಾಪಿ ಪ್ರಕಾಶಿತ ನಹೀಂ ಹೋ ಸಕತೀ .. 95 .. ಕ್ರೋಂಕಿ ಮೇರೀ ಶಕ್ತಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಣೀ

ನಹೀಂ ಹೋ ಸಕತೀ ಇಸ ಕಾರಣ ಮೇರೇ ಅವತಾರೋಂ ಮೇಂ ಔರ ಕಭೀ-ಕಭೀ ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತೋಂ ಮೇಂ ಭೀ ಮೇರೀ ಐಸೀ ಸಿದ್ಧಿಯೋಂ ಕಾ ಪ್ರಕಾಶ ಸ್ವತಃ ಹುಆ ಕರತಾ ಹೈ . ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ, ಮೇರೇ ಅವತಾರ ಸಮೂಹ ಕಾ ಆವಿರ್ಭಾವ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತೋಂ ಮೇಂ ಐಸೀ ಸಿದ್ಧಿ ಕಾ ವಿಕಾಶ, ಜೀವೋಂ ಕೇ ಸಮಷ್ಟಿ ಕರ್ಮಾಧೀನ ಹೈ .. 96 - 98 .. ಇಸ ಕಾರಣ ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ಐಸೀ ಸಿದ್ಧಿಯಾ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭ ಹೈಂ . ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ, ಆಪ ಮೇರೇ ಸ್ವರೂಪ ಔರ ಮೇರೀ ಸಿದ್ಧಿ ಕೇ ಸ್ವರೂಪ ಕೋ ಭಲೀ ಪ್ರಕಾರ ಜಾನಕರ ಕಭೀ ಭೀ ಮೇರೀ ಅಪರಾ ಸಿದ್ಧಿ ಕೇ ಬಂಧನ-ಜಾಲ ಮೇಂ ನ ಘಂಸೋ ಔರ ಮೇರೀ ಚಿನ್ಮಯೀ ಪರಾಸಿದ್ಧಿ ಕೇ ಪರಮ ಅದ್ಭುತ ಮಹತ್ವ ಕೋ ಜಾನಕರ ಔರ ಉಸಕೀ ಹೀ ಉಪಾಸನಾ ಕರಕೇ ದ್ವಂದ್ವಾತೀತ ಅದ್ವೈತಾನಂದ-ಪ್ರಕಾಶಕ ಸನಾತನ ಪರಮಪದ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರೋ .. 99 - 101 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಆಪ ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಥಿರ ಲಕ್ಷ್ಯ ರಖಕರ ಮೇರೇ ತ್ರಿತಾಪರೂಪೀ ತ್ರಿಶೂಲ ಔರ ಸಿದ್ಧಿರೂಪೀ ಮೋದಕ ಆಯುಧೋಂ ಕೀ ಓರ ಕಭೀ ಭೀ ದೃಷ್ಟಿ ನ ರಖಕರ ಔರ ಚಕ್ರ ಔರ ಪದ್ಮರೂಪೀ ಧರ್ಮಂ ಔರ ಮೋಕ್ಷ ಪರ ನಿರಂತರ ಲಕ್ಷ್ಯ ರಖಕರ ಔರ ಅಗ್ರಸರ ಹೋಕರ ಕಭೀ ಬಾಧಾ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ನಹೀಂ ಹೋಂಗೀ, ಇಸಕೋ ಸತ್ಯ ಜಾನೋ, ಇಸಮೇಂ ಕುಛ ಸಂಶಯ ನಹೀಂ ಹೈ .. 102 - 104 ..

.. ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀ ಧೀಶ ಗೋತೋಪನಿಷದ್ ಮೇಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ-ಸಂಬಂಧೀ ಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕಾ ಧೀಶರ್ಷಿ ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಸಿದ್ಧಿಸ್ವರೂಪ ನಿರೂಪಣ ನಾಮ ಕಾ ದ್ವಿತೀಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಮಾಪ್ತ ಹುಆ ..

3. ಜ್ಞಾನಭೂಮಿನಿರೂಪಣ

ಮಹರ್ಷಿಗಣ ಬೋಲೇ .. 1 ..

ಹೇ ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿಮಾನ ವಿಭೋ ! ಹೇ ಸರ್ವ ಸಿದ್ಧಿಯೋಂ ಕೇ ನಿತ್ಯ ಆಧಾರ ಸ್ವರೂಪ ! ಹೇ ಸರ್ವ ಸಿದ್ಧಿದಾಯಿನ್ ! ಹೇ ಭಗವನ್ ಧೀಶ ! ಪರಾಸಿದ್ಧಿ ಕೀ ಕೃಪಾ-ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕೇ ಲಿಠ ಪ್ರಥಮ ಉನಕೇ ದರ್ಶನಲಾಭ ಕೀ ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಅವಶ್ಯಕತಾ ಹೈ, ಅತಃ ಉನಕೇ ಉಪಾಯ ಕಹೇಂ, ಜಿನಕೇ ದ್ವಾರಾ ಪರಾಸಿದ್ಧಿ ಕೇ ದರ್ಶನ ಹಮ ಲೋಗೋಂ ಕೋ ಅನಾಯಾಸ ಹೋಂ ಅಥವಾ ಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಸೇ ಹಮ ಲೋಗ ಕೃತಾರ್ಥ ಹೋವೇಂ, ಸೋ ಉಪದೇಶ ಕೀಜಿಯೇ .. 2 - 4 ..

ಗಣಪತಿ ಬೋಲೇ .. 5 .. ನಿತ್ಯಾ ಔರ ವಿದ್ಯಾಸ್ವರೂಪಿಣೀ ಮೇರೀ ಪರಾಸಿದ್ಧಿ ಕಾ ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನ-ಭೂಮಿಯೋಂ ಮೇಂ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠ ಜ್ಞಾನೀ ಮಹಾಪುರುಷೋಂ ಕೋ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿ ಸೇ ಹುಆ ಕರತಾ ಹೈ ಔರ ಇಸ ಸಂಸಾರ ಮೇಂ ಶಾಂತಚಿತ್ತ

ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೀ ಸಾಧಕ ಕ್ರಮಶಃ ಜೈಸೇ ಜೈಸೇ ಸಪ್ತಜ್ಞಾನ ಭೂಮಿಯೋಂ
ಮೇಂ ಅಗ್ರಸರ ಹೋತೇ ಜಾತೇ ಹೈಂ, ವೈಸೇ ವೈಸೇ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಮೇರೀ
ವಿದ್ಯಾರೂಪಿಣೀ ಪರಾಸಿದ್ಧಿ ಕೇ ಸ್ವರೂಪ ಕಾ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಷ್ಟ ದರ್ಶನ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರತೇ
ಹುಏ ಪರಮಾನಂದ ಸಾಗರ ಮೇಂ ನಿಮಗ್ನ ಹೋತೇ ಜಾತೇ ಹೈಂ .. 6 - 9 .. ಹೇ
ವಿಜ್ಞವರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಮೈಂ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪ ಹೀ ಹೊ, ಔರ ಜ್ಞಾನ ದೋ ಪ್ರಕಾರ
ಕಾ ಕಹಾ ಗಯಾ ಹೈ : ಏಕ ತಟಸ್ಥಜ್ಞಾನ ಔರ ದೂಸರಾ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನ . ಹೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಜಹಾ ಜ್ಞಾತಾ-ಜ್ಞಾನ ಔರ ಜ್ಞೇಯೋಂ ಕೇ ಭಾನ ಸೇ ಯುಕ್ತ ತ್ರಿಪುಟಿ
ಕಾ ಸಂಬಂಧ ಹೈ, ವಹೀಂ ಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನ ಕಾ ಕಾರಣಭೂತ, ತಟಸ್ಥ ಜ್ಞಾನ ಹೈ .
ಇಸ ತಟಸ್ಥಜ್ಞಾನ ಮೇಂ ಸತ್, ಚಿತ್ ಔರ ಆನಂದ ಭಾವೋಂ ಕಾ ಸ್ವರೂಪ, ಪೃಥಕ್
ಪೃಥಕ್ ಅನುಭೂತ ಹೋತಾ ಹೈ, ಇಸ ಕಾರಣ ಉಸ ಅವಸ್ಥಾ ಮೇಂ ಸಂಪೂರ್ಣ
ದೃಶ್ಯ-ಸಮೂಹ ಪ್ರತೀತ ಹೋತಾ ಹೈ .. 10 - 13 ..

ಜಹಾ ತ್ರಿಪುಟಿ ಸಂಬಂಧ ಕಾ ಲೇಶಮಾತ್ರ ನಹೀಂ ಹೈ ಔರ ಜಹಾ ಸತ್-ಚಿತ್ ಔರ
ಆನಂದ ಭಾವ ಕಾ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅನುಭವ ನಹೀಂ ಹೈ ಔರ ಜಹಾ ಯೇ ತೀನೋಂ
ಹೀ ಅದ್ವೈತ ಭಾವ ಮೇಂ ನಿರಂತರ ಸ್ಥಿತ ಹೈಂ ವಹೀಂ ಉತ್ತಮ ಸ್ವರೂಪ-
ಜ್ಞಾನ ಕಾ ಉದಯ ಹೋತಾ ಹೈ .. 14 - 15 .. ತಟಸ್ಥ ಜ್ಞಾನ ಬಹುಭಾವೋಂ ಸೇ
ಯುಕ್ತ ಹೈ ಕ್ರೋಂಕಿ ಅಹಂ-ತತ್ತ್ವ ಔರ ಮಹತ್ತತ್ತ್ವ ದೋನೋಂ ಕೇ ಸಂಯೋಗ
ಸೇ ಉಸಕಾ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹೈ .. 16 .. ಪರಂತು ಸ್ವರೂಪ-ಜ್ಞಾನ ನಿತ್ಯ ಅವಿಕಾರೀ ಔರ
ಪೂರ್ಣ ಹೈ ಔರ ತತ್ತ್ವಾತೀತ ಪರಮಪದ ಮೇಂ ಉಸಕೀ ನಿತ್ಯಸ್ಥಿತಿ ವಿದ್ಯಮಾನ
ರಹತೀ ಹೈ .. 17 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠೋ ! ಜಬ ಪರಿಣಾಮಶೀಲ ತಟಸ್ಥಜ್ಞಾನ ಸೇ
ಶನ್ಯಃ ಶನ್ಯಃ ಸ್ವರೂಪ-ಜ್ಞಾನ ಕಾ ಉದಯ ಹೋನೇ ಲಗತಾ ಹೈ, ತಬ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೀ
ಮಹಾತ್ಮಾಓಂ ಮೇಂ ಸರ್ವಭೂತೋಂ ಮೇಂ ಅವಿಭಕ್ತ, ಸಬ ದೇಶ-ಕಾಲ ಔರ
ಪಾತ್ರೋಂ ಮೇಂ ವಿಕಾರರಹಿತ ಔರ ಸರ್ವಭೂತೋಂ ಮೇಂ ಏಕ ಹೀ ಭಾವ
ಕೋ ದಿಖಾನೇವಾಲಾ ಉನ್ನತ ಸಾತ್ವಿಕ ಜ್ಞಾನ, ಸ್ವತಃ ಹೀ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಹೋತಾ
ಹೈ, ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ, ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ ! ಉಸಕೇ ಪ್ರಭಾವ ಸೇ ಹೀ
ಮುಕ್ತಾತ್ಮಾ ಸ್ವರೂಪ-ಜ್ಞಾನ ಕಾ ಅನುಭವ ಅನಾಯಾಸ ಕರ ಲೇತೇ ಹೈಂ ಇಸಮೇಂ
ವಿಸ್ಮಯ ನ ಕರೋ .. 18 - 22 .. ಜೈಸೇ ಶಬ್ದ ಕೇ ಬಿನಾ ಆಕಾಶ, ಸ್ಪರ್ಶ ಬಿನಾ ವಾಯು,
ರೂಪ ಬಿನಾ ಅಗ್ನಿ, ರಸ ಬಿನಾ ಜಲ ಔರ ಗಂಧ ಕೇ ಬಿನಾ ಪೃಥಿವೀ ಕಾ ಅಸ್ತಿತ್ವ
ಕಭೀ ನಹೀಂ ಹೋ ಸಕ್ತಾ, ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಅಹಂಕಾರ ಕೇ ಬಿನಾ ತಟಸ್ಥ ಜ್ಞಾನ
ಕಾ ಉದಯ ನಹೀಂ ಹೋ ಸಕ್ತಾ .. 23 - 24 .. ಪರಂತು ಸ್ವರೂಪ-ಜ್ಞಾನ ಮೇಂ
ಅಣುಮಾತ್ರ ಭೀ ದ್ವೈತ ಕೀ ಸಂಭಾವನಾ ನಹೀಂ ಹೈ, ಇಸ ಕಾರಣ ವಹ ಮೇರಾ ಹೀ
ಸ್ವರೂಪ ಹೈ .. 25 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ವಿಭಕ್ತ ಜ್ಞಾನ ಅವಿದ್ಯಾಸಂಭೂತ ಹೈ ಔರ

ಉತ್ತಮ ಅವಿಭಕ್ತ ಜ್ಞಾನ ವಿದ್ಯಾಸಂಭೂತ (ಸಂಭೂತ = composed) ಹೈ .. 26 .. ಮೈಂ ಜ್ಞಾನರೂಪ ಹೂ ಇಸ ಕಾರಣ ಯದ್ಯಪಿ ದೋನೋಂ ಜ್ಞಾನ ಮೇಂ ಹೂ ತಥಾಪಿ, ಯಹ ಅವಿಭಕ್ತ ಜ್ಞಾನ ಪರಮಪದ ಕೀ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕರಾತಾ ಹೈ .. 27 .. ವಿಭಕ್ತ ಜ್ಞಾನ ಜೀವೋಂ ಕೋ ಮುರುಸೇ ಅತ್ಯಂತ ಅಲಗ ಸ್ಥಿತ ರಖತಾ ಹೈ . ಮುಮುಕ್ಷುಂ ಕೋ ವಿಭಕ್ತಜ್ಞಾನ ಸೇ ಅವಿಭಕ್ತಜ್ಞಾನ-ಮಂದಿರ ಮೇಂ ಪಹುಚಾಕರ ಮೇರೇ ಸ್ವಸ್ವರೂಪ ಮೇಂ ಅನಾಯಾಸ ಹೀ ಪಹುಚಾನೇ ಕೇ ಲಿಏ ವೇದೋ ನೇ ಪಹಲೇ ಹೀ ಸಾತ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕಾ ವರ್ಣನ ಕಿಯಾ ಹೈ .. 28 - 29 .. ವಿಶ್ವ ಕೋ ಬಂಧನ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರಾನೇವಾಲೀ ಸಾತ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿಕಾಂ ಮೇಂ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧ ಜೀವ ವಿಮೋಹಿತ ಹೋಕರ ಸದಾ ಫಂಸೇ ರಹತೇ ಹೈಂ .. 30 .. ವೇದವಿಕಿತ ಕರ್ಮಕಾಂಡ ಕೀ ಸಹಾಯತಾ ಸೇ ಸಾಧಕ ಪ್ರಥಮ ಶರೀರ ಕೀ ಶುದ್ಧಿ ಔರ ತದನಂತರ ಮನ ಕೀ ಶುದ್ಧಿ ಸಂಪಾದನ ಕರಕೇ ತತ್ಪಶ್ಚಾತ್ ಮೇರೀ ಉಪಾಸನಾ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಚಿತ್ತ ಕೀ ವೃತ್ತಿಯೋಂ ಕೋ ಶಾಂತ ಕರಕೇ ಅಂತ ಮೇಂ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಕಾ ದುರ್ಲಭ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರತೇ ಹೈಂ .. 31 - 32 .. ಏವಂ ತದನಂತರ ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ಕ್ರಮಶಃ ಸಾತೋಂ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕೋ ಸೋಪಾನಾರೋಹಣ ಕೇ ಸಮಾನ ಶನ್ಯೈಃ ಶನ್ಯೈಃ ಅತಿಕ್ರಮಣ ಕರಕೇ ಅಂತ ಮೇಂ ವೇ ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನೀ ಹೋಕರ ಮುರುಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರ ಲೇತೇ ಹೈಂ . ಇಸ ಕಾರಣ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧ ಜ್ಞಾನ ಕೇ ಕ್ರಮವಿಕಾಶ ಸೇ ಪೂರ್ಣ, ಯೇ ಸಾತೋಂ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯಾ ಮೇರೀ ಪರಾಸಿದ್ಧಿ ಕೀ ಕೃಪಾ ಸೇ, ಮೇರೇ ಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕೀ ಅತ್ಯಂತ ಕಾರಣ-ರೂಪಾ ಹೈಂ .. 33-35 .. ಸಾತೋಂ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಮೇಂ ಸೇ ಪ್ರಥಮಾ ಜ್ಞಾನದಾ, ದ್ವಿತೀಯಾ ಸನ್ಯಾಸದಾ, ತೃತೀಯಾ ಯೋಗದಾ, ಚತುರ್ಥೀ ಲೀಲೋನ್ಮುಕ್ತಿ, ಪಂಚಮೀ ಸತ್ಪದಾ, ಷಷ್ಠೀ ಆನಂದಪದಾ ಔರ ಸಪ್ತಮೀ ಪರಾತ್ಪರಾ ಹೈ .. 36 - 37 .. ಜಬ ತಕ ಜೀವ ಸಪ್ತ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕಾ ಅತಿಕ್ರಮಣ ನಹೀಂ ಕರತೇ, ತಬ ತಕ ಪ್ರಥಮ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಜ್ಞಾನದಾ ಕೀ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ನಹೀಂ ಹೋತೀ .. 38 .. ಜಹಾ ಉದ್ಭಜೋಂ ಕೇ ಚಿದಾಕಾಶ ಮೇಂ ಪ್ರಥಮ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಹೈ, ವಹಾ ಸ್ವೇದಜೋಂ ಕೇ ಚಿದಾಕಾಶ ಮೇಂ ವಹ ದ್ವಿತೀಯ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕಹೀಂ ಗಕಾ ಹೈ .. 39 .. ಅಂಡಜೋಂ ಕೇ ಚಿದಾಕಾಶ ಮೇಂ ತೃತೀಯ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಹೈ ಔರ ಜರಾಯುಜ ಪಶುಂ ಕೇ ಚಿದಾಕಾಶ ಮೇಂ ವಹ ಚತುರ್ಥ ಹೈ .. 40 .. ಪರಂತು ಪಾಂಚ-ಕೋಶೋಂ ಕೇ ಪೂರ್ಣತಾ ಕೀ ಅಧಿಕಾರಿಣೇ ಮನುಷ್ಯಯೋನಿ ಮೇಂ ಹೀ, ಶೇಷ ತೀನೋಂ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕಾ ಅಧಿಕಾರ ರಖತೀ ಹೈ .. 41 .. ವೇ ಹೀ ತೀನೋಂ ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ ಔರ ಅಧಮ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯಾ ಕಹಲಾತೀ ಹೈಂ, ಶ್ರೇಷ್ಠ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ! ಮೈಂ ಉನಕೋ ಸ್ವಷ್ಟರೂಪ ಸೇ ಕಹತಾ ಹೂ ಸುನೋ .. 42 ..
 ಇನ್ದೀಂ ತೀನೋಂ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕೇ ಸಮೂಲ ನಿರಾಕರಣ ಕೇ ಲಿಠ ವೇದ
 ಸ್ವಯಂ ಮೂರ್ತಿಧಾರಣ ಕರಕೇ ಪ್ರವೃತ್ತ ಹುಠ ಹೈಂ .. 43 .. ಅಧಮ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿ
 ಮೇಂ ಜಬ ತಕ ಮನುಷ್ಯ ಫಂಸಾ ರಹತಾ ಹೈ, ಉಸಕೋ ಅಪರಾಧ ಕರನೇ ಪರ
 ತಿಯರ್ಕ್ ಯೋನಿ ಕೀ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ದಂಡರೂಪ ಸೇ ಹುಆ ಕರತೀ ಹೈ .. 44 .. ಔರ ಹೇ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ಮಧ್ಯಮ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕೇ ಅಧಿಕಾರೀ ಮನುಷ್ಯೋಂ ಕೋ
 ಪಿತೃಲೋಕ, ನರಲೋಕ ಔರ ಸುಖದುಃಖಪೂರ್ಣ ಮೃತ್ಯುಲೋಕ ಕೀ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಬಾರ-
 ಬಾರ ಹೋತೀ ಹೈ ಏವಂ ಸರ್ವೋನ್ನತ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಉದ್ಧೃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ
 ಪ್ರದಾನಕಾರೀ ಹೈ .. 45 - 46 ..

ಅಧಮ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿ-ಪ್ರಾಪ್ತ-ಮನುಷ್ಯ, ನಾಸ್ತಿಕ, ದೇಹಾತ್ಮವಾದೀ, ಅಶುಚಿ
 ಔರ ಅನಾರ್ಯ ಹೋತೇ ಹೈಂ .. 47 .. ಪರಂತು ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ಮಧ್ಯಮ
 ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕೇ ಅಧಿಕಾರೀ ಮನುಷ್ಯ, ಆಸ್ತಿಕ ಹೋನೇ ಕೇ ಕಾರಣ ದೇಹ
 ಸೇ ಆತ್ಮಾ ಕೀ ಪೃಥಕತಾ ಪರ ಸರ್ವಥಾ ವಿಶ್ವಾಸ ಕರತೇ ಹುಠ ಭೀ, ಸದ್ವಿಚಾರ-
 ಪರಾಯಣ ಹೋತೇ ಹುಠ ಭೀ, ಮಹಾಮೂಢ ಐಹಲೌಕಿಕ ಇಂದ್ರಿಯಸುಖ ಮೇಂ
 ಅತ್ಯಂತ ಮಗ್ನ ಹೋಕರ, ಪಾರಲೌಕಿಕ ಸುಖ ಕೋ ಭೂಲೇ ರಹತೇ ಹೈಂ . ಹೇ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ಕೇವಲ ಉತ್ತಮ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕೇ ಪುಣ್ಯವಾನ್ ಅಧಿಕಾರೀ,
 ಆತ್ಮಾ ಸೇ ಅತಿರಿಕ್ತ ಮೇರೀ ಶಕ್ತಿ ಕಾ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮಾನಕರ, ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಸುಖ ಕೇ
 ಅಧಿಕಾರೀ ಹುಆ ಕರತೇ ಹೈಂ .. 48 - 51 .. ಅಧಮ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ತಮಪ್ರಧಾನ,
 ಮಧ್ಯಮ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ತಮ-ರಜಪ್ರಧಾನ ಔರ ಉತ್ತಮ ಅಜ್ಞಾನ ಭೂಮಿ
 ರಜಸತ್ವ ಪ್ರಧಾನ ಕಹೀ ಗಳ ಹೈ . ಇಸಕೇ ಅನಂತರ ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ಶುದ್ಧ
 ಸತ್ತ್ವ ಕೇ ಕ್ರಮವಿಕಾಶ-ಸ್ಥಲರೂಪೀ-ಪುಣ್ಯವಾನ್-ಮನುಷ್ಯೋಂ ಕೇ ಚಿತ್ತಾಕಾಶ
 ಮೇಂ ದೇವದುರ್ಲಭ ಸಪ್ತಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕೇ ಅಧಿಕಾರ, ಕ್ರಮಶಃ ಸ್ವಭಾವ
 ಸೇ ಹೀ ಉದಯ ಹೋತೇ ಹೈಂ, ಔರ ಕ್ರಮಶಃ ಯೇ ಸಾತೋಂ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯಾ
 ಸಾಧಕ ಕೇ ಅಂತಃಕರಣ ಮೇಂ ಶುದ್ಧ ಸತ್ತ್ವ ಕೀ ಭಲೀಭಾಂತಿ ಔರ ನಿರಂತರ ವೃದ್ಧಿ
 ಕರತೀ ಹುಠ, ನಿತ್ಯ ಔರ ಗುಣಾತೀತ ಕೈವಲ್ಯಪದ ಮೇಂ ನಿಶ್ಚಯ ಪಹುಚಾ ದೇತೀ
 ಹೈಂ .. 52 - 56 ..

“ಮುರೈ ಜೋ ಕುಛ ಜಾನನೇ ಯೋಗ್ಯ ಥಾ ಸೋ ಸಬ ಕುಛ ಜಾನ ಲಿಯಾ
 ಹೈ”, ಐಸೀ ಬುದ್ಧಿ ಹೋನಾ ಪ್ರಥಮ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕಾ ಅನುಭವ ಕಹಾ ಗಯಾ
 ಹೈ .. 57 .. “ಮುರೈ ಜೋ ತ್ಯಾಗನಾ ಥಾ ಸೋ ತ್ಯಾಗ ದಿಯಾ”, ಯಹ ದೂಸರೀ
 ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕಾ ಅನುಭವ ಮಾನಾ ಗಯಾ ಹೈ . “ಮುರೈ ಜೋ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ತ
 ಕರನೀ ಥೀ ಸೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರಲೀ ಹೈ”, ಯಹ ತೀಸರೀ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕಾ ಅನುಭವ ಹೈ

.. 58 .. “ಯಹ ಸಬ ಮಾಯಾ ಕೀ ಹೀ ಲೀಲಾ ಮುರ್ದೀ ದಿಖಾಈ ದೇ ರಹೀ ಹೈ ಔರ ಮುರ್ದೀ ಉಸಮೇಂ ಮೋಹಿತ ನಹೀಂ ಹೋನಾ” ಯಹ ಚತುರ್ಥ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕಾ ಅನುಭವ ಹೈ .. 59 .. “ಜಗತ್ ಹೀ ಬ್ರಹ್ಮ ಹೈ” ಯಹ ಪಂಚಮ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕಾ ಅನುಭವ ಕಹಾ ಗಯಾ ಹೈ .. 59 .. “ಬ್ರಹ್ಮ ಹೀ ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಯಹ ಜಗತ್ ಹೈ” ಯಹ ಷಷ್ಠ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕಾ ಅನುಭವ ಕಹಾ ಗಯಾ ಹೈ .. 60 .. ಔರ, “ಮೈಂ ಅದ್ವಿತೀಯ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಮಯ ಬ್ರಹ್ಮ ಹೂ”, ಐಸೀ ಬುದ್ಧಿ ಸಪ್ತಮ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕಾ ಅನುಭವ ಮಾನಾ ಗಯಾ ಹೈ .. 61 .. ಇಸ ಭೂಮಿ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರಕೇ ಹೀ ಸಾಧಕ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪ ಹೋ ಜಾತಾ ಹೈ, ಹೇ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠೋಂ, ಇಸಮೇಂ ಕುಭ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 62 .. ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ! ಶ್ರವಣ, ಮನನ ಔರ ನಿದಿಧ್ಯಾಸನರೂಪ, ಯೇ ಹೀ ತ್ರಿವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಕಹೇ ಗಯೇ ಹೈಂ .. 63 .. ಮುಮುಕ್ಷುಂ ಕೋ ಮೇರೇ ಪಾಸ ಅಚ್ಚೇ ತರಹ ಪಹುಚನೇ ಕೇ ಲಿಖ ಇನ್ವಿಂ ತ್ರಿವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥೋಂ ಸೇ ಯುಕ್ತ, ಸಾತೋಂ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕೀ ಸಾಧನಶೈಲಿಯಾ ಸಾತ ಸೋಪಾನರೂಪ ಹೈಂ . ಜಿಸ ಪ್ರಕಾರ ಕಿಸೀ ರಾಜಭವನ ಕೀ ಛತ ಪರ ಚಡನೇ ಕೇ ಲಿಖ ಪೌಡಿಯಾ ಹೋತೀ ಹೈಂ, ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನ ಮೇಂ ಪಹುಚನೇ ಕೇ ಲಿಖ ತಟಸ್ಥಜ್ಞಾನ ಕೀ ಯೇ ಸಾತ ಜ್ಞಾನಭೂಭಿಯಾ ಸಾತ ಪೌಡಿಯೋಂ ಕೇ ಸಮಾನ ಹೈಂ .. 64 - 66 ..

ಹೇ ತತ್ತ್ವಜಿಜ್ಞಾಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಜ್ಞಾನದಾನಾಮ್ನೀ ಪ್ರಥಮಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಮೇಂ ವೇ ಮುಮುಕ್ಷು ಅಂತರ್ಧೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರನೇ ಲಗತೇ ಹೈಂ .. 67 .. ಉಸ ಸಮಯ ಜಿಜ್ಞಾಸು ಪಂಡಿತಗಣ ಮೇರೇ ಸ್ಥೂಲ ಅವಯವೋಂ ಕೋ ಹೀ ಪರಮಾಣುರೂಪ ಸೇ ಸರ್ವಥಾ ನಿತ್ಯ ಜಾನಕರ, ಔರ ಮೇರೇ ಉನ್ವಿಂ ಸ್ಥೂಲ ಅವಯವರೂಪ ವಿಭಾಗೋಂ ಕೋ ಷೋಡಶ ಸಂಖ್ಯಾ ಮೇಂ ವಿಭಕ್ತ ದೇಖಕರ ಹೀ, ವಾದ ಕೀ ಸಹಾಯತಾ ಸೇ, ಅಥವಾ ಪರ್ಯಾಲೋಚನಾ-ದೃಷ್ಟಿ ಕೇ ದ್ವಾರಾ, ಸೃಷ್ಟಿ ಕೋ ದೇಖಕರ ಔರ ಮುರುಕೋ ಕುಲಾಲ (ಅರ್ಥಾತ್ ಕುಮ್ಬಾರ) ಕೇ ಸಮಾನ ಕೇವಲ ಉಸ ಸೃಷ್ಟಿ ಕೇ ಕರ್ತಾರೂಪ ಸೇ ಹೀ ಅನುಮಾನ ಕರನೇ ಮೇಂ ಸಮರ್ಥ ಇಸ ಹೋತೇ ಹೈಂ .. 68 - 70 .. ಇಸೀ ಪ್ರಥಮ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಮೇಂ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೀ ಕೇ ಹೃದಯರೂಪ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮೇಂ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನರೂಪ ಬೀಜ ಕಾ ಅಂಕುರ ನಿಶ್ಚಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋ ಜಾತಾ ಹೈ .. 71 .. ಇಸ ಕಾರಣ ಜ್ಞಾನೀ ಲೋಗ ಇಸ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕೋ ಜ್ಞಾನದಾ ಕಹತೇ ಹೈಂ ಕ್ರೋಂಕಿ ಯಹ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಮುಮುಕ್ಷು ಕೋ ನಿತ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರದಾನ ಕರತೀ ಹೈ .. 72 .. ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಮೇಂ ಪಹುಚೇ ಹುಖ ಔರ ಕಿಸೀ ನ ಕಿಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಸೇ ಮೇರೀ ಉಪಾಸನಾ ಮೇಂ ನಿಯಮಪೂರ್ವಕ ಲಗೇ ಹುಖ ಮುಮುಕ್ಷುಂ ಕೇ ಚಿತ್ತ ಮೇಂ ಜ್ಞಾನವಾಯು ಸೇ ಭಲೀಭಾಂತಿ ಕಂಪಾಯಾ

ಹುಳ ಅಜ್ಞಾನ-ವೃಕ್ಷ ಕಾ ಮೂಲ ಸರ್ವಥಾ ಶಿಥಿಲ ಹೋ ಜಾತಾ ಹೈ .. 73 - 74 .. ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ ! ಸನ್ನ್ಯಾಸದಾ-ನಾಮ್ನೀ ದ್ವಿತೀಯ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಮೇಂ ಸ್ಥಿತ ಮುಮುಕ್ಷು ಹೀ ಮೇರೇ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರ ಕೋ ಕುಛ ನಿಕಟ ಸೇ ದೇಖತೇ ಹುಛ ಮೇರೇ ಸ್ಥೂಲ ಅವಯವೋಂ ಮೇಂ ಹೀ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಕ್ತಿಯೋಂ ಕಾ ನಿರಂತರ ಅನುಭವ ಕರತೇ ಹುಛ ಔರ ಧರ್ಮಾರ್ಥಮ್ ಕಾ ನಿರ್ಣಯ ಕರಕೇ, ಅಧರ್ಮ ಕೇ ತ್ಯಾಗ ಕರನೇ ಕೀ ಯೋಗ್ಯತಾ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರ ಲೇತೇ ಹೈಂ . ಇಸೀ ಕಾರಣ ಇಸ ದೂಸರೀ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕಾ ನಾಮ ಸನ್ನ್ಯಾಸದಾ ಹೈಂ .. 75 - 77 .. ಹೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಯೋಗದಾ-ನಾಮ್ನೀ ತೀಸರೀ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಮೇಂ ಮುಮುಕ್ಷು ಚಿತ್ತ-ವೃತ್ತಿ-ನಿರೋಧ ಕರನೇ ಕಾ ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸ ಕರತೇ ಹುಛ ಸಂಯಮ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಇಸ ಮೇರೀ ಶಕ್ತಿ ಕೋ ಔರ ಏಕತತ್ತ್ವ ಕೇ ಅಭ್ಯಾಸ ದ್ವಾರಾ ಮುರುಕೋ ಅಲಗ-ಅಲಗ ರೂಪ ಸೇ ದೇಖನೇ ಮೇಂ ಜಬ ಪ್ರವೃತ್ತ ಹೋತೇ ಹೈ, ತಬ ಸಾಧಕೋಂ ಮೇಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೃಷ್ಟಿರೂಪೀ ಅಲೌಕಿಕ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾ ಉದಯ ಹೋತಾ ಹೈ .. 78 - 80 .. ಇಸೀ ಕಾರಣ ವಿಜ್ಞಲೋಗ ಇಸ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕೋ ಯೋಗದಾ ಕಹತೇ ಹೈಂ, ಕೋಂಕಿ ಯಹ ಚಿತ್ತ-ವೃತ್ತಿ-ನಿರೋಧರೂಪೀ ಯೋಗ ಕೋ ಭಲೀಭಾಂತಿ ಪ್ರದಾನ ಕರತೀ ಹೈ .. 81 .. ಔರ ಹೇ ವಿಜ್ಞವರೋಂ ! ಲೀಲೋನ್ಮುಕ್ತಿ-ನಾಮ್ನೀ ಚತುರ್ಥೀ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಮೇಂ ಪಹುಚಕರ ಹೀ ಮೇರೀ ಲೀಲಾಮಯೀ-ಅಘಟನಘಟನಾಪಟೀಯಸೀ-ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಿಕಾ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ತತ್ತ್ವ ಕೋ, ಮುಮುಕ್ಷು ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಪಹಜಾನ ಲೇತೇ ಹೈಂ . ಉಸ ಸಮಯ ಲೀಲಾಮಯೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಅಪನೀ ಲೀಲಾ ಮೇಂ ಉನ ಸಾಧಕೋಂ ಕೋ ಪುನಃ ನಹೀಂ ಫಂಸಾ ಸಕ್ತೀ . ಇಸ ಕಾರಣ ಇಸ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕೋ ಬುಧಗಣೋಂನೇ ಲೀಲೋನ್ಮುಕ್ತಿ ಕಹಾ ಹೈ .. 82 - 84 .. ಸತ್ವದಾನಾಮ್ನೀ ಪಂಚಮೀ ಜ್ಞಾನಮೂಮಿ ಮೇಂ ಪಹುಚಕರ ವೇ ಮುಮುಕ್ಷು ಜಬ ಅಪನೇ ಹೀ ಅಂತಃಕರಣ ಮೇಂ ಅಭೇದ ಜ್ಞಾನ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರನೇ ಲಗತೇ ಹೈಂ, ಉಸೀ ಸಮಯ ಉನಕೀ ಅನುಭವಶಕ್ತಿಯಾ ವಿಶೇಷ ಬಢನೇ ಲಗತೀ ಹೈಂ, ಇಸಮೇಂ ವಿಚಾರನೇ ಕೀ ಬಾತ ನಹೀಂ ಹೈಂ .. 85 - 86 .. ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಏಕತ್ವ ಕೇ ಕಾರಣ ಮುರುಮೇಂ ಔರ ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಮೇಂ ಜೋ ಅಭೇದ ಹೈ, ಅಥವಾ ಮೇರೇ ಕಾರಣಸ್ವರೂಪ ಔರ ಕಾರ್ಯಸ್ವರೂಪ ಮೇಂ ಜೋ ಅಭೇದ ಹೈ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಉಸಕೋ ವೇ ಸ್ವಷ್ಟರೂಪ ಸೇ ಸಮರುನೇ ಮೇಂ ಸಮರ್ಥ ಹೋತೇ ಹೈಂ ಔರ ಜಗದುತ್ಪತ್ತಿಕಾರಕ ಕರ್ಮ ಕಾ ರಹಸ್ಯ ಅಚ್ಚೀ ತರಹ ಸಮರುಕರ ಜಗತ್ ಹೀ ಮೈಂ ಹೂ, ಇಸ ವಿಚಾರ ಸೇ ಮುರುಕೋ ದೇಖಕರ ಇಸ ಕಾರ್ಯ-ಬ್ರಹ್ಮ ಕೀ ಸತ್ಯತಾ ಜಾನ ಲೇತೇ ಹೈಂ .. 87 - 89 .. ಇಸೀ ಕಾರಣ ಇಸ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕೋ ಹೀ ವಿದ್ವಾನ್ ಲೋಗ ಸತ್ವದಾ ಕಹತೇ ಹೈಂ

ಕೋಂಕಿ ಇಸಕೇ ದ್ವಾರಾ ಲೋಗೋಂ ಕೋ ಸದ್ಭಾವ ಕಾ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತಾ ಹೈ .. 10 .. ಔರ ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಆನಂದಪದಾನಾಮ್ನೀ ಷಷ್ಠೀ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಮೇಂ ಪಹುಚಕರ ಹೀ ಮೇರೇ ಮುಮುಕ್ಷು ಭಕ್ತ ಮುರುಮೇಂ ಜಡ್ಡಯ ಕರ್ಮ-ರಾಜ್ಯ ಔರ ಚೇತನಮಯ ದೈವ-ರಾಜ್ಯ ಕೋ ಏಕಾಧಾರ ಮೇಂ ದೇಖನೇ ಮೇಂ ಜಬ ಸಮರ್ಥ ಹೋತೇ ಹೈಂ ತಬ ವೇ ಮೇರೇ ರಸಸಾಗರ ಮೇಂ ಉನ್ಮಜ್ಜನ-ನಿಮಜ್ಜನ ಕರತೇ ಹುಏ, “ಮೈಂ ಹೀ ಜಗತ್ ಹೂ” ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಮುರುಕೋ ದೇಖಕರ ಅದ್ವೈತ ಆನಂದ ಕಾ ಉಪಭೋಗ ಕರತೇ ಹೈಂ .. 91 - 93 .. ಇಸೀ ಕಾರಣ ಇಸ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕೋ ಬುಧಗಣ ಆನಂದಪದಾ ಕಹತೇ ಹೈಂ ಕೋಂಕಿ ಇಸ ಭೂಮಿ ಮೇಂ ಸಾಧಕ ಆನಂದ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರತೇ ಹೈಂ .. 94 .. ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಪರಾತ್ಪರಾ-ನಾಮ್ನೀ ಸಪ್ತಮೀ ಔರ ಅಂತಿಮ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಮೇಂ, ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತ ಪಹುಚಕರ ಕಾರ್ಯ-ಕಾರಣ (ಅರ್ಥಾತ್ cause-effect) ಕೀ ಭೇದ-ದೃಷ್ಟಿ ಕಾ ಲಯ ಕರಕೇ, ಮೇರೇ ಸ್ವರೂಪ ಮೇಂ ಲಯ ಹೋ ಜಾತೇ ಹೈಂ ಔರ ಭೇದ-ಜ್ಞಾನ ಕೇ ಲಯ ಹೋನೇ ಸೇ ಹೀ ಉನಕೇ ವಿಶುದ್ಧ ಅಂತಃಕರಣ ಮೇಂ, ಸರ್ವಭೂತೋಂ ಮೇಂ ಐಕ್ಯಪ್ರದರ್ಶಕ, ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರೋತ್ಪಾದಕ ಔರ ಅದ್ವೈತಭಾವ-ಉತ್ಪಾದಕ ಅವಿಭಕ್ತ ಜ್ಞಾನ ಕಾ ಉತ್ತಮರೀತಿ ಸೇ ಉದಯ ಹೋತಾ ಹೈ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ಹೀ ನಹೀಂ . ಉಸ ಸಮಯ ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತೋಂ ಮೇಂ ಔರ ಮುರುಮೇಂ ಭೇದಭಾವ ನಷ್ಟ ಹೋ ಜಾತಾ ಹೈ .. 95 - 98 ..

ವೇ ಮೇರೇ ಸ್ವರೂಪ ಮೇಂ, ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನ ಕೇ ಅವಲಂಬನ ಸೇ, ವಿಲೀನ ಹೋ ಜಾತೇ ಹೈಂ, ಇಸೀ ಕಾರಣ ಇಸ ಭೂಮಿ ಕೋ ವಿದ್ವಾನ್ ಲೋಗ ಪರಾತ್ಪರಾ ಕಹತೇ ಹೈಂ .. 99 .. ಸಾಧಾರಣ ದೃಷ್ಟಿ ಸೇ ಇನ ಸಾತೋಂ ಜ್ಞಾನ-ಭೂಮಿಯೋಂ ಮೇಂ ಕೋಈ-ಕೋಈ ತತ್ತ್ವ ಜಿಜ್ಞಾಸು, ಜೋ ವಿರೋಧ ಭಾವ ಕೀ ಶಂಕಾ ಕರತೇ ಹೈಂ, ವಹ ರೀಕ ನಹೀಂ ಹೈ .. 100 .. ಹೇ ವಿಜ್ಞಾನವಿದ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಸಪ್ತ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಔರ ಸಪ್ತ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಸೇ ಹೀ ಭಲೀಭಾಂತಿ ಪೂರ್ಣ, ಪರಮಾದ್ಭುತ ಮಹಾಕಾಶ ಗೋಲಕ ಹೈ . ಉಸ ಗೋಲಕ ಕೇ ನೀಚೇ ಕೇ ಸಾತ ಸ್ತರ ಸಪ್ತ ಛಾಯಾ ಸೇ ಪೂರ್ಣ ಹೈಂ .. 101 - 102 .. ಔರ ಊಪರ ಕೇ ಸಾತ ಸ್ತರ ಸಪ್ತ ಜ್ಯೋತಿ ಸೇ ಪೂರ್ಣ ಹೈಂ . ನೀಚೇ ಕೇ ಚಾರ ಛಾಯಾ ಸ್ತರ, ಚತುರ್ವಿಧ ಭೂತನಂಘ ಕೇ ಸಮಿಷ್ಟಿ ಚಿದಾಕಾಶ ಸೇ ಪೂರ್ಣ ಹೈಂ . ಉಸಕೇ ಊಪರ ಕೀ ತೀನ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕೇ ಸ್ತರ ತಥಾ ಸಾತ ಜ್ಞಾನ-ಭೂಮಿಯೋಂ ಕೇ ಸ್ತರ, ಯೇ ದಶ ಸ್ತರ ದಶವಿಧ ಅಧಿಕಾರೋಂ ಕೋ ಧಾರಣ ಕರಕೇ ಸಮಸ್ತ ಮಾನವ ಔರ ದೈವಪಿಂಡ ಮೇಂ ವ್ಯಾಪ್ತ ಹೈಂ . ಇಸ ಕಾರಣ ಹೇ ವಿಜ್ಞಾನವಿದ್ವರೋಂ ! ಇನ ದಶೋಂ ಅಧಿಕಾರ ಮೇಂ ಹೀ ನಿಮ್ಮ ಸೇ ನಿಮ್ಮತಮ ಔರ ಉಚ್ಚ ಸೇ ಉಚ್ಚತಮ

ಸಬ ಹಿತಕರ ದಾರ್ಶನಿಕ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಮಿಲಿತ ಹೈಂ ಯಹ ನಿಶ್ಚಯ ಹೈ .. 103 - 107
 .. ಮೇರೀ ವಹ ಅಘಟನಘಟನಾಪಟೀಯಸೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಮುರುಸೇ ವ್ಯಕ್ತಾ ಹೋಕರ
 ಇಸ ಮಹಾಕಾಶಗೋಲಕ ಮೇಂ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಹೈ .. 108 .. ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ವಹ ಹೀ,
 ವಿದ್ಯಾರೂಪ ಸೇ ಊಪರ ಕೀ ಸಪ್ತ ಭೂಮಿಕಾಟಂ ಮೇಂ ಔರ ಅವಿದ್ಯಾರೂಪ ಸೇ
 ನೀಚೇ ಕೀ ಸಪ್ತ ಭೂಮಿಕಾಟಂ ಮೇಂ ಪರಿವ್ಯಾಪ್ತ ಹೈ .. 109 .. ಇನ ಸಪ್ತ ಛಾಯಾ ಔರ
 ಸಪ್ತ ಜ್ಯೋತಿಯೋಂ ಸೇ ಪೂರ್ಣ ಮಹಾಕಾಶ ಗೋಲಕ ಕೋ ಅಧಾರರೂಪ ಸೇ
 ಮೇರೀ ಜಡಾ-ಪ್ರಕೃತಿ ನಿತ್ಯ ಹೀ ಧಾರಣ ಕರ ರಹೀ ಹೈಂ ಔರ ಮೈಂ ಶುದ್ಧ ಚಿನ್ಮಯ
 ಹೋಕರ ಉಸಕೇ ಊಪರ ಸ್ಥಿತ ಹೊ .. 110 - 111 .. ಇಸ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಗೋಲಕ ಕಾ
 ದರ್ಶನ ಜಿಸ ಜ್ಞಾನವಾನ್ ಕೋ ಹೋತಾ ಹೈ ವಹ ಹೀ ಸರ್ವಥಾ ಮೇರೇ ದರ್ಶನ
 ಕರನೇ ಮೇಂ ಸಮರ್ಥ ಹೋತಾ ಹೈ .. 112 ..

ವೈದಿಕ, ದರ್ಶನೋಕ್ತ ಜ್ಞಾನ ಹೀ ಇಸಕೇ ಲಿಠ ನೇತ್ರ-ಸ್ವರೂಪ ಹೈಂ, ನಿಸಂದೇಹ,
 ಮೈಂ ಸತ್ಯ ಕಹತಾ ಹೊ .. 113 .. ಅತಃ, ಜೋ ಸಪ್ತ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕೇ ಸಪ್ತ
 ದರ್ಶನಶಾಸ್ತ್ರೋಂ ಮೇಂ ವಿರೋಧಕಲ್ಪನಾ ಕರತೇ ಹೈಂ, ವೇ ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತ
 ನಹೀಂ ಹೈಂ .. 114 .. ಹೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಆಪ ಲೋಗ ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀ-ಭಕ್ತ
 ಹೋತೇ ಹುಠ ಅವಿಭಕ್ತ, ವಿಕಾರಹೀನ ಔರ ಅದ್ವೈತ ಜ್ಞಾನ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರಕೇ
 ಪರಾಸಿದ್ಧಿ ಕೀ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ ಸೇ ಆಶ್ವಾಸಿತ ಹೋಕರ, ಮತ್ನಾಯುಜ್ಯ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ
 ಕರಕೇ ಕೃತಕೃತ್ಯತಾ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋಂ .. 115 - 116 .

.. ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಧೀಶಗೀತೋಪನಿಷದ್ ಕೇ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಸಂಬಂಧೀ ಯೋಗ-
 ಶಾಸ್ತ್ರ ಕಾ ಧೀಶರ್ಷಿ ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿನಿರೂಪಣ ನಾಮ ಕಾ ತೃತೀಯ
 ಅಧ್ಯಾಯ ಸಮಾಪ್ತ ಹುಠ ..

4. ಧರ್ಮವಿಜ್ಞಾನನಿರೂಪಣ

ಋಷಿಗಣ ಬೋಲೇ .. 1 ..

ಹೇ ಸರ್ವಜ್ಞ ! ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕಾ ಮಹಾನ್ ಅದ್ಭುತ ರಹಸ್ಯ ಔರ ಅವಿಭಕ್ತ
 ಜ್ಞಾನ ಕೇ ಪ್ರಕಾಶ ಕರನೇವಾಲೀ ಶೈಲೀ ಕೋ ಸುನಕರ ಹಮಾರೀ ಸಬ ಶಂಕಾಠ
 ದೂರ ಹೋ ಗಈ ಹೈಂ, ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ . ಕೃಪಾ ಕರಕೇ ಹಮಕೋ
 ಯಹ ಭೀ ಆಜ್ಞಾ ಕೀಜಿಯೇ ಕಿ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕೇ ಪ್ರಭಾವ ಸೇ ಬಚಾಕರ,
 ಮುಮುಕ್ಷು-ಸಾಧಕ-ಜೀವೋಂ ಕೋ ಆನಂದಪೂರ್ವಕ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಮೇಂ
 ಕೌನ ಪಹುಚಾತಾ ಹೈ ? .. 2 - 4 .. ಕಿನ ಉಪಾಯೋಂ ದ್ವಾರಾ ಮುಮುಕ್ಷು-ಸಾಧಕ
 ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕೋ ಅತಿಕ್ರಮಿತ ಕರಕೇ ಶೀಘ್ರ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಕೋ
 ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರತೇ ಹೈಂ .. 5 .. ತಥೈವ, ಸಾತೋಂ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಮೇಂ ಕ್ರಮಶಃ

ಅಗ್ರಸರ ಹೋತೇ ಹುಏ, ಅಂತ ಮೇಂ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಸ್ವರೂಪ ಆಪಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ
ಹೋತೇ ಹೈಂ .. 6 ..

ಗಣಪತಿ ಬೋಲೇ .. 7 ..

ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಸರ್ವ-ಲೋಕ-ಹಿತಕರ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪಿಂಡಾತ್ಮಕ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾ
ಧಾರಕ ಔರ ಅಭ್ಯುದಯ ಔರ ಮುಕ್ತಿ ವಿಧಾಯಕ, ಯಹ ಮಹಾನ ಧರ್ಮ ಹೀ
ಮನುಷ್ಯೋಂ ಕೋ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ ಸೇ ಬಚಾಕರ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ
ಮೇಂ ನಿರಂತರ ಹೀ ಪಹುಚಾ ದೇತಾ ಹೈ .. 8 - 9 .. ಔರ ಕ್ರಮಶಃ ಅಭ್ಯುದಯ
ಕೋ ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರದಾನ ಕರತಾ ಹುಏ, ಅಂತಿಮ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಮೇಂ ಪಹುಚಾಕರ
ತದನಂತರ ಕೈವಲ್ಯ ಪ್ರದಾನ ಕರತಾ ಹೈ .. 10 .. ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಧರ್ಮ ಕಾ ಮೈಂ ಹೀ
ಸ್ಥಿತಿ-ಸ್ಥಾನ ಹೂ ಔರ ಧರ್ಮರೂಪಾ ಮೇರೀ ಹೀ ಸನಾತನೀ ಶಕ್ತಿ ಹೈ ಜೋ ವಿರಾಟ್
ಸೃಷ್ಟಿ ಕೇ ಪ್ರವಾಹ ಕೋ ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಧಾರಣ ಕಿಯೇ ಹುಏ ಹೈ . ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ
! ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಮೇರೀ ಸತ್ತ್ವ ಗುಣಮಯೀ ಶಕ್ತಿ, ಧರ್ಮ ಹೈ, ಇಸ ವಿಷಯ ಮೇಂ
ಕೋಈ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ ಹೈ, ಹೇ ವಿಪ್ರಪುಂಗವೋ ! ಮೇರೀ ಶಕ್ತಿ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಿಕಾ ಹೈ
.. 11 - 13 .. ಆಕರ್ಷಣ-ಶಕ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ರಾಜಸಿಕ-ಶಕ್ತಿ ಕಹಲಾತೀ ಹೈ ಔರ ವಿಕರ್ಷಣ-ಶಕ್ತಿ
ವಿಶಿಷ್ಟ ತಾಮಸಿಕ-ಶಕ್ತಿ ಕಹಲಾತೀ ಹೈ .. 14 .. ಔರ ಉನ ದೋನೋಂ ಶಕ್ತಿಯೋಂ
ಕಾ ಇಸ ಸಂಸಾರ ಮೇಂ ಸಮನ್ವಯ ಕರನೇವಾಲೀ ಮೇರೀ ಜೋ ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಶಕ್ತಿ ಹೈ
ವಹೀ ಧರ್ಮ ಹೈ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 15 .. ಯಹೀ ಧರ್ಮ ಕೀ ಧಾರಿಕಾ-
ಶಕ್ತಿ, ಪರಮಾಣು ಸೇ ಲೇಕರ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕೇ ವಿಸ್ತಾರ ಪರ್ಯಂತ ಪರಿವ್ಯಾಪ್ತ ಹೈ
.. 16 .. ಧರ್ಮ ಕೀ ಧಾರಿಕಾ-ಶಕ್ತಿ ಕೇ ಪ್ರಭಾವ ಸೇ ಹೀ ಸಬ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರಾದಿ
ಗ್ರಹ-ಉಪಗ್ರಹಾದಿ ಔರ ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲ ಮೇರೇ ವಿರಾಟ್ ದೇಹ ಮೇಂ ಚಹುದಿಶಾ
ಅಪನೀ-ಅಪನೀ ಕಕ್ಷಾ ಮೇಂ ನಿರಂತರ ಪರಿಭ್ರಮಣ ಕರತೇ ಹೈಂ .. 17 - 18 ..

ಔರ ಪರಸ್ಪರ ಕೋ ಸಹಾಯತಾ ದೇಕರ ಸೃಷ್ಟಿ ಕೀ ರಕ್ಷಾ ಕರತೇ ಹೈಂ . ಧರ್ಮ
ಕೀ ಉತ್ತಮ ಧಾರಿಕಾ-ಶಕ್ತಿ ದೇವಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ದೈವೀ ಸೃಷ್ಟಿ ಕೀ
ಪವಿತ್ರತಾ ಸಂಪಾದನ ಕರತೀ ಹುಏ ದೇವತಾಓಂ ಔರ ಅಸುರೋಂ ಕೋ ಅಪನೇ-
ಅಪನೇ ಲೋಕೋಂ ಮೇಂ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ರಖತೀ ಹೈ .. 19 - 20 .. ಹೇ ವಿಜ್ಞೋ !
ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇ ಧರ್ಮಮಯ ಮಾತೃಭಾವ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಹೀ ನಿರಂತರ ಪಾಲಿತ-
ಪೋಷಿತ ಹೋಕರ ಜೀವ ಉದ್ಭಿಜ್ಜ ಸೇ ಸ್ವೇದಜ, ಸ್ವೇದಜ ಸೇ ಅಂಡಜ, ಅಂಡಜ
ಸೇ ಜರಾಯುಜ, ಔರ ಜರಾಯುಜ ಯೋನಿ ಸೇ ಮನುಷ್ಯೋನಿ ಮೇಂ ಪಹುಚಕರ
ಅವಶ್ಯ ಹೀ ಕೈವಲ್ಯಮಾರ್ಗ ಅರ್ಥಾತ್ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗ ಕೇ ಅಧಿಕಾರೀ ಬನ ಜಾತೇ
ಹೈ .. 21 - 23 .. ಮೈಂನೇ ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯೋಂ ಕೋ ಹೀ ಧರ್ಮಧರ್ಮ ಕಾ
ಜ್ಞಾನ ಪ್ರದಾನ ಕರಕೇ ಉನಕೋ ಕೈವಲ್ಯಮಾರ್ಗ ಕಾ ಪಥಿಕ ಬನಾ ದಿಯಾ ಹೈ ..

24 .. ಹೇ ವಿಪ್ರಶ್ರೇಷ್ಠೋ ! ಯಹ ಧರ್ಮ ಕೀ ಧಾರಿಕಾ-ಶಕ್ತಿ ಹೀ ಮನುಷ್ಯೋಂ ಕೀ ಕ್ರಮಶಃ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಉನ್ನತಿ ಕರಾಕರ ಅಂತ ಮೇಂ ಉನಕೋ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕಾ ಅಧಿಕಾರೀ ಬನಾಕರ, ಶನ್ಯೈಃ ಶನ್ಯೈಃ ಕೈವಲ್ಯಪದ ಪ್ರದಾನ ಕರತೀ ಹೈ .. 25 - 26 .. ಧರ್ಮ, ಸರ್ವ-ವ್ಯಾಪಕ, ಸರ್ವ-ಜೀವಹಿತಕಾರೀ, ಸರ್ವ-ರಕ್ಷಕ ಸಬಕೋ ಅಭ್ಯುದಯ ಪ್ರದಾನ ಕರನೇವಾಲಾ, ಔರ ಸಬಕೇ ಹೃದಯ ಮೇಂ ಮೇರೇ ಸ್ವರೂಪ ಕಾ ಪ್ರಕಾಶ ಸಾಧಾರಣ ಕರನೇವಾಲಾ, ಏವಂ ಸಾಧಕ ಜೀವೋಂ ಕೋ ಶಿವತ್ವ ಪ್ರದಾನಕಾರಕ ಹೈ .. 27 - 28 ..

ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ! ಸಾಧಾರಣ ಔರ ವಿಶೇಷ ರೂಪ ಸೇ ದೋ ಪ್ರಕಾರ ಕಾ ಯಹ ಸಾರ್ವಭೌಮಸ್ವರೂಪೀ ಧರ್ಮ ಕಹಾ ಗಯಾ ಹೈ ಯಹ ನಿಸಂದೇಹ ಹೈ .. 29 .. ಉನಮೇಂ ಸೇ ಧರ್ಮ ಸರ್ವ-ಜೀವ-ಹಿತ-ತತ್ಪರ ಹೈ ಔರ ಅಧಿಕಾರ ವಿಶೇಷ ಕೇ ಕೇಂದ್ರೋಂ ಸೇ ಯುಕ್ತ ಜೀವೋಂ ಕಾ ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮ, ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಪರಮ ಹಿತ ಸಂಪಾದನ ಕರತಾ ಹೈ . ಮೈಂ ಇಸ ಸಮಯ ಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮ ಕಾ ಅಂಗವರ್ಣನ ಕರತಾ ಹೊ, ಆಪ ಸಾವಧಾನ ಚಿತ್ತ ಸೇ ಸುನೋ . ಚೌಬೀಸ ತತ್ತ್ವೋಂ ಕೇ ಅನುರೂಪ ಪೂರ್ಣಾವಯವ, ಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮ ಕೇ ಚೌಬೀಸ ಅಂಗ ಹೈಂ . ದಾನ ತ್ರಿವಿಧ ಕಹಾ ಗಯಾ ಹೈ, ಯಥಾ - ಅರ್ಥದಾನ, ವಿದ್ಯಾದಾನ ಔರ ಅಭಯದಾನ .. 30 - 33 .. ತಪೋವೇತ್ತಾ ಮಹಾತ್ಮಾಓಂ ನೇ ತಪ ಕೇ ಭೀ ಶಾರೀರಿಕ, ವಾಚನಿಕ ಔರ ಮಾನಸಿಕ ರೂಪ ಸೇ ತೀನ ಭೇದ ಕಹೇ ಹೈಂ .. 34 .. ಕರ್ಮಯಜ್ಞ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕಾಮ್ಯ ಔರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಅಧಿದೈವ, ಅಧಿಭೂತ ರೂಪ ಸೇ ಷಡ್ವಿಧ ಹೈ .. 35 .. ಉಪಾಸನಾಯಜ್ಞ ಕೇ ನೌ ಭೇದ ಹೈಂ ಔರ ವೇ ಸಬ ಭಕ್ತಿ ಔರ ಯೋಗಮೂಲಕ ಹೈಂ .. 36 .. ಉಪಾಸನಾ ಕಾ ಯೋಗ ಸ್ಥೂಲ-ದೇಹ ಹೈ ಯಹ ನಿಸಂದೇಹ ಹೈ . ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ! ಭಕ್ತಿ ಉಸೀ ಕೀ ಹೀ ಪ್ರಾಣರೂಪಿಣೀ ಹೈ .. 37 .. ಯೋಗ ಕೇ ವಿಚಾರ ಸೇ ಉಪಾಸನಾ ಮಂತ್ರ, ಹರ, ಲಯ ಔರ ರಾಜ ಇನ ಚತುರ್ವಿಧ ಭೇದೋಂ ಸೇ ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಚತುರ್ವಿಧ ಜಾನನೀ ಚಾಹಿಯೇ .. 38 .. ಭಕ್ತಿ ಕೇ ಭೇದ ಸೇ ಉಪಾಸನಾ ಪಂಚವಿಧ ಹೈ . ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ! ರಾಗ, ದ್ವೇಷ ಔರ ಅಶುಚಿ ಸೇ ಯುಕ್ತ ಮೇರೇ ಮೂಢ ಭಕ್ತಗಣ ಆಸುರೀ ಶಕ್ತಿಯೋಂ ಮೇಂ ಹೀ ಮೇರೀ ಸದಾ ಉಪಾಸನಾ ಕರತೇ ಹೈಂ . ಶುಭ-ಫಲೇಚ್ಛು-ಸಕಾಮ-ಭಕ್ತಗಣ ಮೇರೀ ದೈವೀ ಶಕ್ತಿಯೋಂ ಮೇಂ ಹೀ ನಿರಂತರ ಮೇರೀ ಉಪಾಸನಾ ಕರತೇ ಹೈಂ . ವಿಷಯಾನಂದ ಮೇಂ ಹೀ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ಕಾ ಅನುಭವ ಕರನೇವಾಲೇ ಮೇರೇ ಉನ್ನತ ಭಕ್ತಗಣ ಸ್ವಭಾವ ಸೇ ಹೀ ಮೇರೇ ಲೀಲಾವಿಗ್ರಹ ಕೀ ಉಪಾಸನಾ ಮೇಂ ರತಾತ್ಮಾ ಹೋತೇ ಹೈಂ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 39 - 42 .. ಔರ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತಗಣ ಮೇರೇ ಸಗುಣರೂಪ ತಥಾ ನಿರ್ಗುಣರೂಪ ಮೇಂ ಮೇರೀ ಉಪಾಸನಾ ಕರಕೇ ಪರಮಾನಂದಸಾಗರ ಮೇಂ ಮಗ್ನ ಹೋತೇ ಹೈಂ .. 43 ..

ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ ! ಶ್ರವಣ, ಮನನ ಔರ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನರೂಪ ಸೇ ಜ್ಞಾನ-ಯಜ್ಞ ಕೇ ತೀನ ಭೇದ ಕಹೇ ಗಯೇ ಹೈಂ .. 44 .. ಧರ್ಮ ಕೇ ಯೇ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧ ಅಂಗ, ಸರ್ವ-ಜೀವ-ಹಿತಸಾಧಕ ಕಹೇ ಗಯೇ ಹೈಂ ... 45 .. ಕ್ರೋಂಕಿ ಲೋಕ ಮೇಂ ರುಚಿ ವಿಭಿನ್ನ ಹೈ ಔರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಭೀ ವಿಭಿನ್ನ ಹೈ, ಇಸ ಕಾರಣ ಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮ ಸರ್ವ-ಪ್ರಾಣಿ-ಹಿತಪ್ರದ ಹೈ .. 46 .. ಯದಿ ಚೌಬೀಸ ಅಂಗೋ ಸೇ ಪೂರ್ಣ ಧರ್ಮ ಕೇ ಸರ್ವ-ಲೋಕ-ಹಿತಕರ ಸ್ವರೂಪ ಕೋ ಧರ್ಮ-ಜಿಜ್ಞಾಸು ಜಾನ ಜಾಪ್ ತೋ ವೇ ಉದಾರ-ಹೃದಯ ಹೋಕರ ಸಬ ಪ್ರಾಣಿಯೋಂ ಕೇ ಹೀ ಗುರೂ ಕೀ ಪೂಜ್ಯಪದವೀ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರ ಲೇತೇ ಹೈಂ .. 47 - 48 .. ಯುಗಯುಗ ಮೇಂ ಜಿತನೇ ಹೀ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗ ಪೈದಾ ಹೋಂಗೆ ವೇ ಸಬ ಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮ ಕೇ ಇನ ಅಂಗೋಂ ಮೇಂ ಸೇ ಕುಛ ಅಂಗೋಂ ಕಾ ಆಶ್ರಯ ಲೇಕರ ಹೀ ನಿಃಸಂದೇಹ ಕೃತಕೃತ್ಯತಾ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋಂಗೆ . ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠೋ ! ಅಬ ತಕ ಸಂಸಾರ ಮೇಂ ಜಿತನೇ ಭೀ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗ ಉತ್ಪನ್ನ ಹುಏ ಹೈಂ ವೇ ಐಸೇ ಹೀ ಕೃತಾರ್ಥತಾ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹುಏ ಹೈಂ . ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಇಸಮೇಂ ಕುಛ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ ಹೈ .. 49 - 51 ..

ಯಹೀ ಶಾಶ್ವತ ಧರ್ಮ ಕೀ ನಿಶ್ಚಯ ಪೂರ್ಣತಾ ಹೈ, ಯಹೀ ಮಹತ್ತ್ವ ಹೈ ಔರ ನಿಶ್ಚಯ ಯಹೀ ಪಿತೃಭಾವ ಹೈ .. 52 .. ಜೋ ಧರ್ಮ ಅನ್ಯಧರ್ಮೋಂ ಸೇ ದ್ವೇಷ ನ ಕರೇ, ಅಥವಾ ಅನ್ಯಧರ್ಮೋಂ ಕೋ ಕಭೀ ಬಾಧಾ ನ ದೇ ಔರ ಸಬಕೋ ಯಥಾಧಿಕಾರ, ಉಭಯವಿಧ, ಅಭ್ಯುದಯ ಪ್ರಧಾನ ಕರೇ ಔರ ಸಬಕೋ ನಿಶ್ಚೇಯಸ ಕಾ ಮಾರ್ಗ ಬತಾವೇ, ವಹೀ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಹೈ, ಯಹೀ ಉಪನಿಷದ್ ಹೈ .. 53 - 54 .. ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮ ಕಾ ಸ್ವರೂಪ ಅತಿವಿಚಿತ್ರ ಹೈ . ಜೈಸೇ ಆರ್ಯ ಜಾತಿ ಕೇ ಲಿಏ ವರ್ಣ ಔರ ಆಶ್ರಮಧರ್ಮ ಪರಮಹಿತಕರ ಕಹಾ ಗಯಾ ಹೈ, ವೈಸೇ ಅನಾರ್ಯ ಜಾತಿ ಕೇ ಲಿಏ ವಹ ಉಪಯೋಗೀ ನಹೀಂ ಹೈ ಇಸ ಕಾರಣ, “ವರ್ಣ” ಔರ “ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮ” ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮ ಹೈ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 55 - 56 .. ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ ! ವರ್ಣಧರ್ಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿರೋಧಕ ಔರ ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮ ನಿವೃತ್ತಿ-ಪೋಷಕ ಹೈ . ಆರ್ಯ ಜಾತಿ ಕೋ ಯೇ ದೋನೋಂ ಧರ್ಮ ಹೀ ಚಿರಕಾಲ ಪರ್ಯಂತ ಜೀವಿತ ರಖಕರ ಸಂಕರತಾ ದೋಷ ಔರ ಪತನ ಸೇ ಬಚಾ ಜಾತಾ ಹೈ .. 57 - 58 ..

ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ತಪ ಮೂಲಕ ನಾರೀ-ಧರ್ಮ ಔರ ಯಜ್ಞ ಮೂಲಕ ಪುರುಷ-ಧರ್ಮ ಯೇ ದೋನೋಂ ಭೀ ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮ ಹೈಂ .. 59 .. ಪ್ರವೃತ್ತಿಧರ್ಮ, ನಿವೃತ್ತಿಧರ್ಮ, ರಾಜಧರ್ಮ, ಪ್ರಜಾಧರ್ಮ, ಶಾಕ್ತಧರ್ಮ, ಶೈವಧರ್ಮ, ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮ, ಸೌರ್ಯಧರ್ಮ ಔರ ಆಧ್ಯಪರ್ಮ ಆದಿ, ಯೇ ಸಬ ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮ ಕೇ ಅಂತರ್ಗತ ಹೀ ಹೈಂ .. 60 - 61 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮೋ ಮೇಂ ಸಬಸೇ ಪ್ರಧಾನ, ಶ್ರೇಷ್ಠ, ವ್ಯಾಪಕ, ಔರ ಪ್ರಥಮ ಧರ್ಮ ಸದಾಚಾರ

ಹೈ .. 62 .. ಕ್ರೋಂಕಿ ಧರ್ಮಾನುಕೂಲ ಸಬ ಶಾರೀರಿಕ ವ್ಯಾಪಾರೋಂ ಕೋ
ಸತ್ತುರುಷ ಸದಾಚಾರ ಕಹತೇ ಹೈಂ . ಯಹ ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಪುಣ್ಯವರ್ಧಕ ಹೈ ..
63 .. ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮ ಕಾ ಹೀ ಅಂತಿಮ ಅಧಿಕಾರ ಯಹ ಸನ್ಯಾಸ ಹೈ ಯಹ ನಿಶ್ಚಿತ
ಹೈ .. 64 .. ಹೇ ವಿಜ್ಞವರೋ ! ಕೇವಲ ಕರ್ಮ ಕೇ ತ್ಯಾಗ ಸೇ ಸನ್ಯಾಸ ನಹೀಂ
ಹೋತಾ ಅಪಿತು ವಾಸನಾ ಕೇ ತ್ಯಾಗ ಸೇ ಹೀ ಸನ್ಯಾಸ ಕೇ ಸಿದ್ಧಿ ಹೋತೀ ಹೈ .
ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮ ಕಾ ಅಧಿಕಾರ ಅತಿ-ವಿಚಿತ್ರ ಔರ ಅತಿ-ವಿಸ್ತೃತ ಹೋನೇ ಸೇ, ಅಪನೇ
ಸ್ಥೂಲ ಅಂಗ ಕೇ ಸಂಚಾಲನರೂಪೀ-ಸದಾಚಾರಮಯ-ಸ್ಥೂಲಾತಿಸ್ಥೂಲ ಕ್ರಿಯಾ
ಸೇ ಲೇಕರ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ-ಬ್ರಹ್ಮಸದ್ಭಾವ ಕೇ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕೇ ಕಾರಣರೂಪೀ ಸನ್ಯಾಸ
ತಕ ಉಸಕಾ ಸಂಬಂಧ ಹೈ .. 65 - 68 .. ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಆದಿ ವಿಶೇಷ
ಧರ್ಮೋ ಕೇ ಪಾಲನ ದ್ವಾರಾ ಹೀ ಮೇರೇ ಭಕ್ತ ಕ್ರಮಶಃ ಅಜ್ಞಾನಭೂಮಿಯೋಂ
ಸೇ ಬಚಕರ ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಕೇ ಪಥಿಕ ಬನತೇ ಹೈಂ . ಕ್ರಮಶಃ ಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮ
ಜೋ ಸಾರ್ವಭೌಮ, ಸತ್, ಸರ್ವಜೀವಹಿತಕಾರೀ, ಮೋಕ್ಷಸಾಧಕ, ಸರ್ವಶಕ್ತಿಮಯ,
ಶ್ರೇಷ್ಠ, ವ್ಯಾಪಕ, ಔರ ದಿವ್ಯ ಹೈ, ಉಸ ಸ್ವರೂಪ ಕೋ ಜೀವಧಾರೀ ಸಾಧಕ, ಯಹಾ
ಜಿತನಾ ಅನುಭವ ಕರತೇ ಜಾತೇ ಹೈಂ, ಉತನೀ ಹೀ ಉನ್ನತ ಸೇ ಉನ್ನತತರ
ಜ್ಞಾನಭೂಮಿ ಮೇಂ ವೇ ಆರೋಹಣ ಕರತೇ ಜಾತೇ ಹೈಂ .. 69 - 72 .. ಅಂತ ಮೇಂ
ವೇದಾಂತಸಿದ್ಧಾಂತ ಕೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅನುಭವ ಕೋ ಶೀಘ್ರ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರಕೇ ಮತ್ಸಾರಯುಜ್ಯ
ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರತೇ ಹೈಂ ಔರ ಇಸಕೇ ಬಾದ ಕೃತಾರ್ಥ ಹೋ ಜಾತೇ ಹೈಂ .. 73 ..
.. ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಧೀಶಗೀತೋಪನಿಷದ ಕೇ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಸಂಬಂಧೀ ಧೀಶರ್ಷಿ
ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕಾ ಧರ್ಮವಿಜ್ಞಾನನಿರೂಪಣ ನಾಮಕ ಚತುರ್ಥ
ಅಧ್ಯಾಯ ಸಮಾಪ್ತ ಹುಆ ..

5. ವೇದಾಂತನಿರೂಪಣ

ಋಷಿಗಣ ಬೋಲೇ .. 1 .. ಹೇ ಜಗದ್ಗುರೋ ! ಹೇ ಆದಿಗುರೋ ! ಹೇ ವೇದಾಂತಕೃತ್
! ಹೇ ಪೂಜ್ಯ ! ಹೇ ವಿಭೋ ! ಹೇ ದೇವ ! ಆಪಕೀ ಕೃಪಾ ಕೇ ಉದಯ ಸೇ ಹೀ
ಹಮ ಲೋಗೋಂ ನೇ ವೇದೋಂ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕಿಯಾ ಧಾ .. 2 .. ಔರ ಇಸ ಸಮಯ
ಆಪಕೇ ಚಲತ್-ತರಂಗ ಅಪಾರ ಕೃಪಾರೂಪೀ ಸಮುದ್ರ ಕೇ ತಟಾಶ್ರಯ ಸೇ ಹಮ
ಲೋಗೋಂ ನೇ ಆಪ ಸೇ ವೇದ ಕೇ ಅನೇಕ ರಹಸ್ಯ ಸುನೇ ಹೈಂ .. 3 .. ಜಿಸಸೇ
ಕೃತಕೃತ್ಯತಾ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರತೇ ಹುಏ ಆಜ ಯಹೀ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಕರತೇ ಹೈಂ ಕಿ
ಜ್ಞಾನರತ್ನ ಕೇ ಸಮುದ್ರ, ವೇದೋಂ ಮೇಂ, ಜಿಸಕೋ ವೇದಾಂತ ಕಹಾ ಹೈ .. 4 ..
ಉಸೀ ಸರ್ವೋತ್ತಮಜ್ಞಾನ ಕಾ ಹಮಕೋ ಉಪದೇಶ ದೇಂ, ಜಿಸಸೇ ಹಮ ನಿಶ್ಚಿತ
ರೂಪ ಸೇ ಪರಮ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರೇಂ .. 5 .. ಹೇ ವಿಜ್ಞವರೋಂ, ಮೈಂ ತುಮಸೇ

ಸಬ ಉಪನಿಷದೋಂ ಕೇ ಸಾರರೂಪ ಔರ ವೇದ-ಸಮುದ್ರ ಕೇ ಅಮೃತರೂಪ,
 ವೇದಾಂತಯೋಗ ಕಾ ವರ್ಣನ ಕರತಾ ಹೊ ಜಿಸಕೇ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸ, ಶ್ರವಣ, ಮನನ
 ದ್ವಾರಾ ಮುಮುಕ್ಷು, ಜ್ಞಾನ ಸಮುದ್ರ ಕೋ ಪಾರ ಕರಕೇ ತ್ರಿತಾಪ ಸೇ ಮುಕ್ತ ಹೋತೇ
 ಹುಏ, ಅವ್ಯಯ ಆತ್ಮಾ ಕಾ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಕರನೇ ಮೇಂ ಸಮರ್ಥ ಹೋತೇ ಹೈಂ . ಹೇ
 ವಿಪ್ರಶ್ರೇಷ್ಠೋಂ ! ಇಸಮೇಂ ಕೋಈ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ ಕರನಾ ಚಾಹಿಯೇ .. 7 - 6 ..
 ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇ ಸ್ವಭಾವ ಸೇ ಉತ್ಪನ್ನ ಸಹಜ ಕರ್ಮ ಕೇ ಜಾಲ ಮೇಂ ಘಂಸನೇ
 ಸೇ, ಔರ ಅನಾದಿ ಅವಿದ್ಯಾ ಕೇ ಪ್ರಭಾವ ಸೇ, ಜೀವ ಕಾ ಚಿಜ್ಜಡ್ಧಂಧಿರೂಪ-ಜೀವತ್ವ
 ಪ್ರಕಟ ಹೋತಾ ಹೈ . ಯಹ ಜೀವಭಾವ-ಪ್ರಕಾಶಿನೀ ಅವಿದ್ಯಾ, ಅನಾದಿ ಹೈ .. 10 - 11
 .. ಹೇ ವಿಜ್ಞೋ ! ತ್ರಿಗುಣಮಯೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಚಾಂಚಲ್ಯಹೇತು ಯಹ
 ಕರ್ಮಪ್ರವಾಹ ಭೀ ಅನಾದಿ ಹೈ .. 12 .. ಕ್ರೋಂಕಿ, ಸಹಜ ಕರ್ಮ ಪಾಶ, ಸದೃಶ
 ಔರ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇ ಸ್ವಭಾವ ಕೇ ಸಾಧ ಉತ್ಪನ್ನ ಕಹಾ ಗಯಾ ಹೈ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ
 ನಹೀಂ .. 13 .. ಭೂತಭಾವೋದ್ಭವಕರ ವಿಸರ್ಗರೂಪೀ ಸಹಜಕರ್ಮ ದ್ವಾರಾ ಇಸ
 ಚತುರ್ವಿಧಭೂತಸಂಘ ಕೇ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ವತಃ ಹೀ ಹೋತೀ ಹೈ .. 14 .. ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ
 ! ಅವಿದ್ಯಾ ಕೇ ಪ್ರಭಾವ ಸೇ ಜೋ ದೃಢ ಅಜ್ಞಾನಮಯೀ ಚಿಜ್ಜಡ್ಡ್-ಗ್ರಂಥಿ ಉತ್ಪನ್ನ
 ಹೋತೀ ಹೈ ವಹೀ ಸಂಸಾರರೂಪೀ ಭಂವರ ಮೇಂ ಡಾಲನೇವಾಲಾ ಜೀವಭಾವ
 ಹೈ . ಹೇ ವಿಜ್ಞ ವಿಪ್ರೋ ! ಅವಿದ್ಯೋಪಹಿತ ಚೈತನ್ಯ, ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇ ಸತ್ಯತ್ವ
 ಕೇ ಪ್ರಭಾವ ಸೇ, ವ್ಯಷ್ಟಿ-ಅಹಂಕಾರ (ಅರ್ಥಾತ್ ಪರಮಾತ್ಮಾ ಕಾ ವಹ ಸ್ವತ್ವ ಜೋ
 ವ್ಯಕ್ತಿ-ವಿಶೇಷ ಬನಕರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಹೋತಾ ಹೈ) ಕೇ ಚಕ್ರ ಮೇಂ ಪಡ್ಡರ, ದ್ವೈತಭಾವ-
 ಉದ್ಯೋಧಕ ಜೀವತ್ವ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರತಾ ಹೈ .. 15 - 17 ..
 ಪುನಃ, ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಮೇರಾ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತ ವಿದ್ಯಾ ಕೇ ಸಹಾಯತಾ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರ
 ನಿತ್ಯ ಸ್ಥಿತ ಕೈವಲ್ಯಪದ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರತಾ ಹುಆ ಮುರುಮೇಂ ಹೀ ಮಿಲ ಜಾತಾ
 ಹೈ .. 18 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಮೇರೇ ಭಕ್ತ ಅವಿದ್ಯಾ ಕೇ ದೃಢ ಜಾಲ ಕೋ ಔರ
 ದುರ್ದಮ ಕರ್ಮ ಕೇ ಬಂಧನ ಕೋ ಮೇರೇ ಪ್ರಭಾವ ಸೇ ಅತಿಕ್ರಮಣ ಕರ ಲೇತೇ
 ಹೈಂ .. 19 .. ಕ್ರೋಂಕಿ ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ತ್ರಿಗುಣಮಯೀ ಹೈ ಅತಃ ಸತ್ತ್ವ, ರಜ, ತಮ
 ಯೇ ತೀನೋಂ ಗುಣ ಉಸಮೇಂ ಸ್ವಭಾವತಃ ರಹತೇ ಹೈಂ .. 20 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ
 ! ಪ್ರಕೃತಿ, ರಜೋಗುಣ ಸೇ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಸತ್ತ್ವ ಗುಣ ಸೇ ನಿರಂತರ ಸ್ಥಿತಿ, ಔರ ತಮೋಗುಣ
 ಸೇ ಲಯ, ಅರ್ಥಾತ್ ಸಂಹಾರ, ಸ್ವಭಾವತಃ ಕರತೀ ರಹತೀ ಹೈ .. 21 .. ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇ ಯೇ
 ತೀನೋಂ ಗುಣ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧ ಹೋನೇ ಪರ ಭೀ ಮೇರೇ ತಮ ಔರ ಸತ್ತ್ವ ದೋ
 ಗುಣ ಹೀ ಪ್ರಧಾನ ಹೈಂ .. 22 .. ರಜೋಗುಣ ಪ್ರವೃತ್ತಿ-ಪರ (ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕೇ ಓರ ಧ್ಯಾನ
 ದೇನೇವಾಲಾ) ಔರ ಸೃಷ್ಟಿ-ಕಾರೀ ಹೋನೇ ಕೇ ಕಾರಣ, ತಮೋಗುಣ ಔರ ಸತ್ತ್ವ ಗುಣ
 ಕಾ ಕೇವಲ ಸಹಾಯಕ ಹೈ .. 23 .. ಇಸೀ ಕಾರಣ ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ಮೇರೀ

ಪ್ರಕೃತಿ ಜಬ ತಮೋಮಯೀ ರಹತೀ ಹೈ ತಬ ಉಸಕೋ ವಿದ್ಯಾ ಔರ ಅವಿದ್ಯಾ ಕೇ ಭೇದ ಕೋ ಜಾನನೇವಾಲೇ ಅವಿದ್ಯಾ ಕಹತೇ ಹೈಂ .. 24 .. ಔರ ಜಬ ವಹ ಶುದ್ಧ ಸತ್ತ್ವಮಯೀ ರಹತೀ ಹೈ ತಬ ಸಂಸಾರ ಮೇಂ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೀ ಉಸಕೋ ವಿದ್ಯಾ ಕಹತೇ ಹೈಂ .. 5 .. ಸತ್ತ್ವ ಮೇಂ ತಮ ಕಾ ಪರಿಣಾಮ ಔರ ತಮ ಮೇಂ ಭೀ ಸತ್ತ್ವ ಕಾ ಪರಿಣಾಮ ಅವಶ್ಯ ಹೋತಾ ಹೈಂ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 26 .. ಕ್ರೋಂಕಿ ರಜೋಗುಣ ಹೀ ಉಭಯ ಸಹಾಯಕ ಹೈ, ಔರ ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವಭಾವ ಸೇ ಹೀ ಪರಿಣಾಮಶೀಲಾ ಹೈ .. 27 .. ಹೇ ಮಹರ್ಷಿ ಗಣ ! ಇನ ದೋನೋಂ ಗುಣೋಂ ಕಾ ಆಪಸ ಮೇಂ ಯಹ ಪರಿಣಾಮ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧ ಜೀವತ್ವ ಹೈ ಅತಃ, ಯಹ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯಕಾರಕ ನಹೀಂ ಹೈ .. 28 .. ಜಬ ಪೂರ್ಣ ತಮೋಗುಣ ಮೇಂ ಸ್ವಭಾವ ಸೇ ಸತ್ತ್ವ ಪರಿಣಾಮ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋತಾ ಹೈ, ತಬ, ವಹೀಂ ಚಿಜ್ಜಡ್ಧಂಧಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋಕರ ಸುಸ್ಪಷ್ಟ ಪ್ರಕಾಶಭಾವ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತೀ ಹುಈ, ಜಙ್ ಪರಮಾಣುಟಂ ಮೇಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಬೋಧಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಕರತೀ ಹೈ .. 29 - 30 .. ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ ! ಉದ್ಭಿಜ್ಜಯೋನಿ ಮೇಂ ವಹ ಚಿಜ್ಜಡ್ಧಂಧಿರೂಪಿಣೀ-ಚೇತನಸತ್ತಾ, ಕ್ರಮವಿಕಾಶ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರತೀ ಹುಈ, ಸ್ವೇದಜಯೋನಿ ಮೇಂ ಪಹುಚತೀ ಹೈ . ಸ್ವೇದಜಯೋನಿ ಸೇ ಅಂಡಜ ಯೋನಿ ಮೇಂ, ಅಂಡಜಯೋನಿ ಸೇ ಜರಾಯುಜಯೋನಿ ಮೇಂ, ಔರ ಜರಾಯುಜಯೋನಿ ಸೇ ಮನುಷ್ಯ ಯೋನಿ ಮೇಂ ರೂಪಿಣೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೀ ಕೃಪಾಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋಕರ ಸ್ವಸ್ವರೂಪ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋ ಜಾತೀ ಹೈ .. 31 - 33 .. ಹೇ ವಿಜ್ಞ ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ ! ಯಹ ಜೀವೋಂ ಕೀ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಔರ ಮುಕ್ತಿ ಕಾ ಅದ್ಭುತ ಔರ ಗೂಢ ರಹಸ್ಯ ಮೈಂನೇ ಆಪ ಲೋಗೋಂ ಸೇ ವರ್ಣನ ಕಿಯಾ .. 34 .. ಯಹ ಸಬ ಉಪನಿಷದೋಂ ಮೇಂ ಭೀ ಗುಪ್ತ ಹೈ . ಶ್ರೀಗುರು ಕೀ ಕೃಪಾ ಬಿನಾ ಕೋಈ ಭೀ ಇಸಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ನಹೀಂ ಕರ ಸಕತಾ .. 35 .. ಅಘಟನಘಟನಾಪಟೀಯಸೀ ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಅವಿದ್ಯಾರೂಪ ಸೇ ಜೀವ ಕಾ ಬಂಧನ ಕರತೀ ಹೈ ಔರ ಪುನಃ ವಹೀ ಸತ್ತ್ವಮಯೀಂ ಬನಕರ ವಿದ್ಯಾರೂಪ ಧಾರಣ ಕರಕೇ ಜೀವೋಂ ಕೋ ಉತ್ತಮ ಕೈವಲ್ಯಪದ ಪ್ರದಾನ ಕರತೀ ಹೈ .. 36 - 37 .. ಔರ ಜೋ ಜೀವ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರಕೇ ವಿದ್ಯಾ ಕೀ ಉಪಾಸನಾ ನಹೀಂ ಕರತೇ ಹೈಂ ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ಅವಿದ್ಯಾ ಸೇ ಆಚ್ಛನ್ನಚಿತ್ತ ವೇ ಜೀವ, ನಿಶ್ಚಯ ಇಸ ತ್ರಿಗುಣ ಪರಿಣಾಮ ಕೇ ಚಕ್ರ ಮೇಂ ಅನಂತಕಾಲ ಪರ್ಯಂತ ತ್ರಿತಾಪ ಕೋ ಭೋಗ ಕರತೇ ಹುಏ ನಿರಂತರ ಭ್ರಮಣ ಕರತೇ ರಹತೇ ಹೈಂ .. 38-39 .. ಹೇ ದ್ವಿಜವರೋ ! ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣದ್ವಾರಾ ಜೀವ ಔರ ಬ್ರಹ್ಮ ಕೀ ಸತ್ತಾ ಕಾ ಅನುಭವ, ಔರ ಮಾಯಾಪ್ರಪಂಚ ರೂಪೀ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾ ರಹಸ್ಯ, ಆಪಸೇ ಮೈಂ ವರ್ಣನ ಕರತಾ ಹೊ . ಸಾವಧಾನ ಹೋಕರ ಸುನೋ ಜಿಸಸೇ ಆಪ ಲೋಗೋಂ ಕೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಔರ ಜೀವ ಕಾ ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನ

ಹೋಗಾ .. 40 - 41 .. ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ ! ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಔರ ಕಾರಣ ಜೋ ಶರೀರ ಸೇ ಪೃಥಕ್ ಹೈಂ, ಪಂಚಕೋಷೋಂ ಸೇ ಜೋ ಅತೀತ ಹೈಂ, ತೀನೋಂ ಅವಸ್ಥಾಟಂ ಕೇ ಜೋ ಸಾಕ್ಷೀರೂಪ ಹೈಂ, ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ (ಅರ್ಧಾತ್ ಚೌಬೀಸ) ತತ್ತ್ವೋಂ ಕೇ ಜೋ ಆಧಾರ ಹೈಂ ಔರ ಅವಿದ್ಯಾ ತಥಾ ಮಾಯಾರೂಪ ಉಪಧಿಯೋಂ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಪ್ರತೀಯಮಾನ ಜೋ ಜೀವ ಔರ ಈಶ್ವರ ಇನ ದೋನೋಂ ಸೇ ಜೋ ಭಿನ್ನ ಹೈಂ ವಹೀ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಸ್ವರೂಪವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮ ಹೈಂ, ಏಸಾ ಬುಧಗಣ ಕಹತೇ ಹೈಂ .. 42 - 44 .. ಹೇ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯೋಂ ! ಅಬ ಮೈಂ ಯಹಾ ಇನ ಸಬ ಲಕ್ಷಣೋಂ ಕಾ ಯಥಾಕ್ರಮ ವರ್ಣನ ಕರತಾ ಹೊ, ಸಾವಧಾನ ಹೋಕರ ಸುನೋ .. 45 .. ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಪಂಚೀಕೃತ ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತೋಂ ಸೇ ಬನಾ ಹುಆ, ಕರ್ಮ ಸೇ ಉತ್ಪನ್ನ ಔರ ಸುಖದುಃಖಾದಿ ಭೋಗೋಂ ಕಾ ಜೋ ಸ್ಥಾನ ಹೈ, ಅರ್ಧಾತ್ ಜಿಸಕೇ ದ್ವಾರಾ ಸುಖದುಃಖಾದಿ ಭೋಗ ಹೋತೇ ಹೈಂ, ಏವಂ ವರ್ತಮಾನ ಹೈಂ, ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋತೇ ಹೈಂ, ಬಡತೇ ಹೈಂ, ಪರಿಣಾಮ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತೇ ಹೈಂ, ಕ್ಷಯ ಹೋತೇ ಹೈಂ ಔರ ನಾಶ ಹೋತೇ ಹೈಂ, ಇನ ಛಃ ಭಾವ-ವಿಕಾರೋಂ (ಸ್ವೇಟ-ಟ್ರಾಂಸ್ಪಾರ್ಮೇಶನ್) ಸೇ ಜೋ ಯುಕ್ತ ಹೈ, ವಹ ಸರ್ವಥಾ ಕ್ಷಣಭಂಗುರ, ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರ ಹೈ ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ . ಇಸಕೋ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರ ಕಾ ಸ್ಪಷ್ಟಲಕ್ಷಣ ಜಾನೋ .. 46 - 48 ..

ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಅಪಂಚೀಕೃತ ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತೋಂ ಸೇ ಬನಾ ಹುಆ, ಕರ್ಮ ಸೇ ಉತ್ಪನ್ನ ಔರ ಸುಖದುಃಖಾದಿ ಭೋಗೋಂ ಕಾ ಜೋ ಸಾಧನರೂಪ ಹೈ, ಏವಂ ಪಾಂಚ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯೋಂ, ಪಾಂಚ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯೋಂ, ಪಾಂಚ ವಾಯುಟಂ, ಏಕ ಮನ ಔರ ಏಕ ಬುದ್ಧಿ, ಇನ ಪ್ರಕಾರ ಸತ್ರಹ ಕಲಾಟಂ (ಕಲಾ - phase) ಸೇ ಯುಕ್ತ ಹೋಕರ ಜೋ ಸ್ಥಿತ ಹೈಂ ವಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತತ್ತ್ವೋಂ ಸೇ ಬನಾ ಹುಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರ ಹೈ .. 49 - 51 .. ಹೇ ವಿಜ್ಞೋ ! ಅನಿರ್ವಚನೀಯಾ, ಅನಾದಿ, ಅವಿದ್ಯಾರೂಪ, ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರ ಔರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರ ಕಾ ಏಕ ಮಾತ್ರ ಹೀ ಕಾರಣ ಹೈ, ಔರ ವಹ ಜೀವತ್ವಪ್ರತಿಪಾದಕ ಕಾರಣ ಶರೀರ ಹೈ, ಜೋ ಅಪನೇ ಸ್ವರೂಪ ಕಾ ಅಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪ ಏವಂ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ರೂಪ ಹೈ .. 52 - 53 .. ಅನಾದಿ ಜೀವಪ್ರವಾಹ ಕೀ ಅಲಗ-ಅಲಗ ಜೀವ ಸೃಷ್ಟಿ ಕೇ ಪ್ರಾರಂಭ ಮೇಂ, ಜಠ್ಠ ಔರ ಚೇತನ ಕೀ ಗ್ರಂಥಿ ಬಾಂಧನೇವಾಲೀ ಜೋ ಪ್ರಥಮ ದಶಾ ಪೈದಾ ಹೋತೀ ಹೈ, ವಹೀ ಜೀವ ಕಾ ಕಾರಣ ಶರೀರ ಹೈ . ಸೂಕ್ಷ್ಮ-ಶರೀರ ಕೇ ಸಂಸ್ಕಾರೋ ಮೇಂ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ ಪರಿವರ್ತನ ಹೋತಾ ರಹತಾ ಹೈ ಔರ ಇಸೀ ಕಾರಣ ಜೀವೋಂ ಕೋ ಅಪನೇ-ಅಪನೇ ಸಂಸ್ಕಾರೋಂ ಕೇ ಅನುಸಾರ ಅಲಗ-ಅಲಗ ನಾನಾ ವಿಚಿತ್ರತಾಮಯ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರ ಧಾರಣ ಕರನೇ ಪಡ್ಲೇ ಹೈಂ .. 54 - 56 .. ಪರಂತು ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಸರ್ವಥಾ ಅನಾದಿ-ಅವಿದ್ಯಾ ಮೂಲಿಕಾ ಔರ ದೋ ಶರೀರೋಂ ಕೀ ಮೂಲಕಾರಣರೂಪಾ ಏವಂ ಚಿದಾತ್ಮಾ ಕೋ ಠಕನೇವಾಲೀ ಔರ

ವಿಕಾರಹೀನ ಜೋ ದಶಾ ಹೈ, ವಿದ್ವಾನ ಲೋಗ ಉಸಕೋ ಕಾರಣಶರೀರ ಕಹತೇ ಹೈಂ .. 57 - 58 .. ಹೇ ವಿಜ್ಞವಿಪ್ರೋ ! ಆತ್ಮಾ ಕೋ ಅತ್ಯಂತ ಆವರಣ ಕರನೇವಾಲೇ ಅನ್ನಮಯ, ಪ್ರಾಣಮಯ, ಮನೋಮಯ, ವಿಜ್ಞಾನಮಯ ಔರ ಆನಂದಮಯ ಯೇ ಹೀ ಪಾಂಚ ಕೋಷ ಹೈಂ ಇಸಮೇಂ ಕುಭ ಭೀ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ ಹೈ .. 59-60 .. ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! “ಕೋಶ” ಶಬ್ದ ಸೇ ಆಚ್ಛಾದನ, ಭಿಲಕಾ, ಆವರಣ ಔರ ತದರ್ಥಕ ಅನ್ಯ ಶಬ್ದೋಂ ಕೋ ಸಮರುನಾ ಚಾಹಿಯೇ .. 61 .. ಜೈಸೇ ಪ್ಯಾಜ ಮೇಂ ಏಕ ಕೇ ಊಪರ ದೂಸರಾ ಭಿಲಕಾ ರಹತಾ ಹೈ ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಜೀವ-ಶರೀರೋಂ ಮೇಂ ಪಾಚ ಕೋಶ ಸಮರುನೇ ಉಚಿತ ಹೈಂ .. 62 .. ಹೇ ವಿಪ್ರವರೋ ! ಪ್ರಥಮ ಆನಂದಮಯ ಕೋಶ ಹೋತಾ ಹೈ, ಉಸಕೇ ಊಪರ ವಿಜ್ಞಾನಮಯ ಕೋಶ ಹೋತಾ ಹೈ, ಉಸಕೇ ಊಪರ ಮನೋಮಯ ಕೋಶ ಹೋತಾ ಹೈ, ಉಸಕೇ ಊಪರ ಪ್ರಾಣಮಯ ಕೋಶ ಹೋತಾ ಹೈ ಔರ ಇನ ಸಬೋಂ ಕೇ ಊಪರ ಹೀ ಅನ್ನಮಯ ಕೋಶ ಹೋತಾ ಹೈ .. 63 - 64 .. ಅನ್ನ ಕೇ ರಸ ಸೇ ಹೀ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋಕರ, ಅನ್ನ ಕೇ ರಸ ಸೇ ಹೀ ಉನ್ನತಿ (ವೃದ್ಧಿ) ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋಕರ ಔರ ಅನ್ನ ಕೇ ರಸರೂಪಾ ಪೃಥಿವೀ ಮೇಂ ಹೀ ಜೋ ಅಂತ ಮೇಂ ಲಯ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತಾ ಹೈ, ವಹ ಅನ್ನಮಯ ಕೋಶ ಹೈ, ಜಿಸ ಕೋ ಸ್ಥೂಲಶರೀರ ಕಹತೇ ಹೈಂ . ಹೇ ಮುನಿವರೋ ! ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹ ಕಾ ಲಕ್ಷಣ ಸುನಿಯೇ .. 65 - 66 .. ಪ್ರಾಣಮಯ ಕೋಶ, ಮನೋಮಯ ಕೋಶ ಔರ ವಿಜ್ಞಾನಮಯ ಕೋಶೋಂ ಕಾ ಹೀ ಸೂಕ್ಷ್ಮ-ಶರೀರ ಹೋತಾ ಹೈ ಐಸಾ ವೇದ-ಪಾರಗಾಮೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಣ ಕಹತೇ ಹೈಂ .. 67 .. ಪ್ರಾಣಾದಿ ಪಾಚ ವಾಯು ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯೋಂ ಕೇ ಸಾಧ ಮಿಲ ಕರ “ಪ್ರಾಣಮಯ ಕೋಶ” ಇಸ ನಾಮ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತೇ ಹೈಂ .. 68 .. ಏಕ ಹೀ ಮನ ಪಾಚೋಂ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯೋಂ ಸೇ ಮಿಲಕರ ಹೀ ಮನೋಮಯ ಕೋಶ ನಾಮ ಸೇ ವಿದ್ವಾನೋಂ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಕಹಾ ಜಾತಾ ಹೈ .. 66 .. ಏಕ ಹೀ ಬುದ್ಧಿ ಪಾಚೋಂ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯೋಂ ಕೇ ಸಾಧ ಮಿಲಕರ ವಿಜ್ಞಾನಮಯ ಕೋಶ ನಾಮ ಕೋ ಧಾರಣ ಕರತೀ ಹೈ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ ಹೈ .. 70 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ, ಕಾರಣಶರೀರಭೂತಾ-ಅವಿದ್ಯಾ ಮೇಂ ಹೀ ಸ್ಥಿತ, ಮಲಿನ ಸತ್ತ್ವ, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಕಾ ಅಜ್ಞಾನರೂಪ ಔರ ಪ್ರಿಯ ಮೋದ ಔರ ಪ್ರಮೋದ, ಇನ ಭಾವೋಂ ಸೇ ಹೀ ಯುಕ್ತ ಕೋಶ ವಿದ್ವಾನೋಂ ದ್ವಾರಾ “ಆನಂದಮಯಕೋಶ” ಕಹಾ ಜಾತಾ ಹೈ .. 71 - 72 .. ಔರ ವಹೀ ಕಾರಣ-ಶರೀರ ಕಹಾ ಗಯಾ ಹೈ ಕ್ರೋಂಕಿ ವಹ ಹೀ ಚೌಬೀಸ ತತ್ತ್ವೋಂ ಕಾ ಕಾರಣ ಹೈ .. 73 .. ಅಬ ಇನ ಪಾಚೋಂ ಕೋಶೋಂ ಸೇ ಸಂಬಂಧಯುಕ್ತ ತೀನ ಅವಸ್ಥಾಂ ಕಾ ಲಕ್ಷಣ ಮೈಂ ವರ್ಣನ ಕರತಾ ಹೊ

ಸುನೋ .. 74 .. ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥಾ, ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥಾ ಔರ ಸುಷುಪ್ತಿ ಅವಸ್ಥಾ ನಾಮಕ ತೀನ ಅವಸ್ಥಾಪ ಹೈಂ . ಶ್ರೋತ್ರಾದಿ ಪಂಚಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯೋಂ ಸೇ ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯ ಜಹಾ ಭಲೀ-ಭಾತಿ ಜಾನೇ ಜಾತೇ ಹೈಂ, ವಹ ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥಾ ಹೈ . ವಿದ್ವಾನೋಂ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರ ಕಾ ಅಭಿಮಾನೀ ಆತ್ಮಾ ವಿಶ್ವ ಕಹಾ ಜಾತಾ ಹೈ .. 75 - 76 .. ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥಾ ಮೇಂ ಜೋ ದೇಖನೇ ಔರ ಸುನನೇ ಮೇಂ ಆತಾ ಹೈ ಉಸನೇ ಉತ್ಪನ್ನ, ವಾಸನಾಸಮೂಹ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಜಿಸ ಅವಸ್ಥಾ ಮೇಂ ಪ್ರಪಂಚ ಪ್ರತೀತ ಹೋತಾ ಹೈ, ಜಾಗ್ರತ್ ಔರ ಸುಷುಪ್ತಿ ಕೇ ಮಧ್ಯವರ್ತಿನೀ ವಹ ಅವಸ್ಥಾ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥಾ ಹೈಂ . ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರ ಕಾ ಅಭಿಮಾನೀ ಆತ್ಮಾ ತ್ರೈಜಸ ಕಹಾ ಜಾತಾ ಹೈ .. 77 - 78 .. ಜಿಸ ಅವಸ್ಥಾ ಮೇಂ “ಮೈಂ ಕುಭ ಭೀ ನಹೀಂ ಜಾನತಾ ಥಾ, ಸುಖಪೂರ್ವಕ ಮೈಂನೇ ನಿದ್ರಾ ಲೀ” ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಕಾ ಅನುಭವ, ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥಾ ಮೇಂ ಜೋ ಯಾದ ದಿಲಾತೀ ಹೈ, ಉಸಕೋ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೀ “ಸುಷುಪ್ತಿ ಅವಸ್ಥಾ” ಕಹತೇ ಹೈಂ . ಕಾರಣ-ಶರೀರ ಕಾ ಅಭಿಮಾನೀ ಆತ್ಮಾ “ಪ್ರಾಜ್ಞ” ಕಹಾ ಜಾತಾ ಹೈ .. 79 - 80 .. ಸಮಷ್ಟಿ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರ ಕೋ ಹೀ ವಿರಾಟ್ ಕಹತೇ ಹೈಂ ಇಸ ಕಾರಣ ಸ್ಥೂಲ-ಶರೀರ ಕೇ ದೇವತಾ ವಿಶ್ವ ಕಹಲಾತೇ ಹೈಂ .. 81 .. ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ ! ಸೂಕ್ಷ್ಮ-ರಾಜ್ಯ ಕೇ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ-ಶರೀರ-ವಿಶಿಷ್ಟ ದೇವತಾಓಂ ಕಾ ಶರೀರ, ತೇಜೋಮಯ ಹೋತಾ ಹೈ, ಜಿಸ ಕಾರಣ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರ ಕೇ ಅಭಿಮಾನೀ ದೇವತಾ ತ್ರೈಜಸ ಹೈಂ . ಕಾರಣಶರೀರ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹೈ ಇಸ ಕಾರಣ ಉಸಕೇ ಅಭಿಮಾನೀ ದೇವತಾ “ಪ್ರಾಜ್ಞ” ಕಹಲಾತೇ ಹೈಂ . ಅಬ ಮೈಂ ಚೌಬೀಸ ತತ್ತ್ವೋಂ ಕಾ ವರ್ಣನ ಕರತಾ ಹೊ ಸುನೋ .. 83 - 84 .. ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ ! ಇನ ಚೌಬೀಸ ತತ್ತ್ವೋಂ ಕೋ ಕೋಈ ಕಿಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಸೇ ವರ್ಣನ ಕರತಾ ಹೈ, ಕೋಈ ಕಿಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಸೇ, ಪರಂತು ಯೇ ಸಬ ಮತಾಂತರ ಮೂಲ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಕೇ ವಿರುದ್ಧ ನಹೀಂ ಹೈಂ .. 85 .. ಶ್ರೋತ್ರ-ತ್ವಕ್-ಚಕ್ಷು-ರಸನಾ ಔರ ಘ್ರಾಣ, ಇನಕೋ ವೇದಾಂತಪಾರಗಾಮೀ ವಿಜ್ಞಗಣ, ಪಾಚ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಕಹತೇ ಹೈಂ .. 86 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠೋ ! ವಾಕ್, ಪಾಣಿ-ಪಾದ, ಪಾಯು ಔರ ಉಪಸ್ಥ, ಇನಕೋ ತತ್ತ್ವಾನ್ವೇಷಿಗಣ ಪಂಚ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ ಕಹತೇ ಹೈಂ .. 87 .. ಪ್ರಾಣ, ಅಪಾನ, ಸಮಾನ, ಉದಾನ ಔರ ವ್ಯಾನ ಇನಕೋ ಪ್ರಾಣತತ್ತ್ವಾನುಚಿಂತಕ ಪಂಚ ಪ್ರಾಣ ಕಹತೇ ಹೈಂ .. 88 .. ಪ್ರಾಣ ವಾಯು ಹೃದಯ ಮೇಂ ರಹತಾ ಹೈ . ಅಪಾನ ವಾಯು ಗುದೇ ಮೇಂ ಸ್ಥಿತ ರಹತಾ ಹೈ . ಸಮಾನ ವಾಯು ನಾಭಿ ಮೇಂ, ಉದಾನ ವಾಯು ಕಂಠ ಮೇಂ, ಔರ ವ್ಯಾನ ವಾಯು ಸರ್ವ ಶರೀರ ಮೇಂ ರಹಾ ಕರತಾ ಹೈ .. 89 .. ಜ್ಞಾನೀಗಣ ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ, ರೂಪ, ರಸ ಔರ ಗಂಧ, ಇನಕೋ ಪಾಚ ತನ್ಮಾತ್ರಾ ಕಹತೇ ಹೈಂ .. 90 .. ಮನ, ಬುದ್ಧಿ, ಚಿತ್ತ ಔರ ಅಹಂಕಾರರೂಪ ಸೇ ಅಂತಃಕರಣ ಕೇ

ಚಾರ ಭೇದ ಹೈಂ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 91 .. ಹೇ ಸಜ್ಜನೋಂ, ಯೇ ಹೀ ಚೌಬೀಸ ತತ್ತ್ವ ಹೈಂ .ನಿಸಂದೇಹ ಮೈಂ ಹೀ ಪುರುಷ ರೂಪ ಸೇ ಪಂಚವಿಂಶತಿತಮ ತತ್ತ್ವ ಹೊ ಇಸ ಕಾರಣ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೀ ಗಣ ಮುರೈ ತತ್ತ್ವ ತೀತ ಪರಮತತ್ತ್ವ ಕಹತೇ ಹೈಂ ಇಸಮೇಂ ವಿಸ್ಮಯ ನ ಕರೋ .. 92 - 93 ..

ಅಬ ಇದ್ರಿಯೋಂ ಕೇ ವಿಷಯೋಂ ಕಾ ವರ್ಣನ ಕರತಾ ಹೊ ಹೇ ವಿಪ್ರವರೋ ! ಆಪ ಲೋಗ ಸಮಾಹಿತ ಹೋಕರ ಸುನೇಂ .. 94 .. ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯ ಕಾ ವಿಷಯ ಶಬ್ದ ಹೈ, ತ್ವಗಿಂದ್ರಿಯ ಕಾ ವಿಷಯ ಸ್ಪರ್ಶ ಹೈ, ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯ ಕಾ ವಿಷಯ ರೂಪ ಹೈ, ರಸನೇಂದ್ರಿಯ ಕಾ ವಿಷಯ ರಸ ಹೈ ಔರ ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯ ಕಾ ವಿಷಯ ಗಂಧ ಹೈ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ . ವಾಗಿಂದ್ರಿಯ ಕಾ ವಿಷಯ ವಕ್ರವ್ಯ ಹೈ, ಪಾಣೀಂದ್ರಿಯ ಕಾ ವಿಷಯ ವಸ್ತು ಗ್ರಹಣ ಹೈ, ಪಾದೇಂದ್ರಿಯ ಕಾ ವಿಷಯ ಗಂತವ್ಯ ಹೈ, ಗುದೇಂದ್ರಿಯ ಕಾ ವಿಷಯ ಮಲತ್ಯಾಗ ಹೈ ಔರ ಉಪಸ್ಥೇಂದ್ರಿಯ ಕಾ ವಿಷಯ ಮೂತ್ರ-ತ್ಯಾಗ ಹೈ .. 95 - 97 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಮೈಂ ದೋ ಇಂದ್ರಿಯೋಂ ಕಾ ಏಕ ಗುಹ್ಯ ರಹಸ್ಯ ಆಪ ಲೋಗೋಂ ಸೇ ಕಹತಾ ಹೊ, ಸಮಾಹಿತ ಹೋಕರ ಸುನೋ .. 98 .. ಜಿಹ್ವಾ ಮೇಂ ರಸಗ್ರಹಣ ಔರ ವಾಕ್-ಶಕ್ತಿ ದೋನೋಂ ಹೋನೇ ಸೇ ವಹ ಅತ್ಯಂತ ಹೀ ಪ್ರಬಲ ಹೈ .. 99 .. ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಪುರುಷಚಿಹ್ನ ಔರ ಸ್ತ್ರೀಚಿಹ್ನರೂಪೀ ಉಪಸ್ಥ ಔರ ಯೋನಿ ಮೇಂ ಭೀ ಮೂತ್ರತ್ಯಾಗರೂಪೀ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ ಕಾ ಕಾರ್ಯ ಔರ ಔರ ಅತಿಪ್ರಬಲ ಸ್ಪರ್ಶಸುಖರೂಪೀ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಕಾ ಕಾರ್ಯ ರಹನೇ ಸೇ ಉನಕೀ ಪ್ರಬಲತಾ ಸರ್ವಥಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹೈ .. 100 - 101 .. ಅಂತಃಕರಣಚತುಷ್ಟಯ (ಚಾರೋಂ ಅಂತಃಕರಣ ವಿಷಯಕ) ಸಂಕಲ್ಪ ಕರನಾ, ನಿಶ್ಚಯ ಕರನಾ, ಸ್ಮರಣ ಕರನಾ ಔರ ಅಹಂಕಾರ ಕರನಾ ಯಥಾಕ್ರಮ ಚಾರ ವಿಷಯ ಹೈಂ .. 102 ..

ಹೇ ವಿಜ್ಞಮಹರ್ಷಿಯೋಂ ! ಅಬ ತತ್ತ್ವೋಂ ಕೇ ಅಭಿಮಾನ ಕೋ ಧಾರಣ ಕರನೇವಾಲೇ, ಜೋ ಅಧಿಪತಿ ಕಹೇ ಜಾತೇ ಹೈಂ, ಉನಕಾ ವರ್ಣನ ಕರತಾ ಹೊ, ಸೋ ದತ್ತಚಿತ್ತ ಹೋಕರ ಆಪ ಲೋಗ ಸುನೇ .. 103 .. ದಿಕ್, ವಾಯು, ಅರ್ಕ, ಪ್ರಚೇತಾ, ಅಶ್ವಿನೀ, ವಹ್ನಿ, ಇಂದ್ರ, ಉಪೇಂದ್ರ, ಮೃತ್ಯು, ಶಿವ, ಚಂದ್ರ, ಬ್ರಹ್ಮಾ, ರುದ್ರ, ಔರ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ ಯೇ ಸಬ ಅಧಿಪತಿ ಹೈಂ .. 104 .. ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯ ಕೀ ದೇವತಾ ದಿಶಾವ ಹೈ, ತ್ವಗಿಂದ್ರಿಯ ಕೀ ದೇವತಾ ವಾಯು ಹೈ, ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯ ಕೀ ದೇವತಾ ಸೂರ್ಯ ಹೈ, ರಸನೇಂದ್ರಿಯ ಕೀ ದೇವತಾ ವರುಣ ಹೈ, ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯ ಕೀ ದೇವತಾ ದೋನೋಂ ಅಶ್ವಿನೀ ಕುಮಾರ ಹೈ, ವಾಗಿಂದ್ರಿಯ ಕೀ ದೇವತಾ ಅಗ್ನಿ ಹೈ, ಪಾಣೀಂದ್ರಿಯ ಕೀ ದೇವತಾ ಇಂದ್ರ ಹೈ, ಪಾದೇಂದ್ರಿಯ ಕೀ ದೇವತಾ ಉಪೇಂದ್ರ ಹೈ .. 106 .. ಗುದೇಂದ್ರಿಯ ಕೀ ದೇವತಾ ಮೃತ್ಯು ಹೈ, ಉಪಸ್ಥೇಂದ್ರಿಯ ಕೀ ದೇವತಾ ಶಿವ ಹೈ . ರಸನಾ ಔರ ಉಪಸ್ಥಾದಿಕ ಮೇಂ ದ್ವಿವಿಧ ಶಕ್ತಿ ನಿಹಿತ ರಹನೇ ಸೇ

ಉನಕೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೇ ದೋ-ದೋ ದೇವತಾ ಹೈಂ . ರಸನಾ, ವರುಣ ಔರ ಅಗ್ನಿ ಕೀ ಪೀಠರೂಪಿಣೀ ಹೈ .. 107 - 108 ..

ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ ! ಉಪಸ್ಥ ಔರ ಯೋನಿ ಮೇಂ ಶಿವ, ವಾಯು ಔರ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಕಾ ಪೀಠ ವಿದ್ಯಮಾನ ಹೈ, ಇಸೀ ಕಾರಣ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾರ್ಯ ಮೇಂ ಲಿಂಗ ಔರ ಯೋನಿ ಕೀ ಹೀ ಪ್ರಧಾನತಾ ಹೈ .. 109 - 110 .. ಮನ ಕೀ ದೇವತಾ ಚಂದ್ರಮಾ, ಬುದ್ಧಿ ಕೀ ದೇವತಾ ಚತುರ್ವಕ್ರ, ಅಹಂಕಾರ ಕೀ ದೇವತಾ ರುದ್ರ ಔರ ಚಿತ್ತ ಕೀ ದೇವತಾ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ ಹೈ .. 111 .. ಹೇ ವಿಜ್ಞೋ ! ಯಹಾ ಮೈಂ ಅಂತಃಕರಣ ಕೇ ವಿಷಯ ಮೇಂ ಕುಛ

ಉಪನಿಷದ್ ಕಾ ಜ್ಞಾನ ಆಪ ಸೇ ಕಹತಾ ಹೂ, ದತ್ತಚಿತ್ತ ಹೋಕರ ಸುನೋ .. 112 ..

ಮನ, ಬುದ್ಧಿ, ಅಹಂಕಾರ ಔರ ಚಿತ್ತ, ಇನ ಚಾರೋಂ ಕೋ ಅಂತಃಕರಣ ಸಮರ್ಪುನಾ ಚಾಹಿಯೇ .. 113 .. ಕೇವಲ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಹೀ ಇನ ಅಂತಃಕರಣಚತುಷ್ಟಯ ಕೇ ಅಧಿದೈವ ಹೈಂ ಔರ ಇಸೀ ಕಾರಣ ವೇ ಸಂಸಾರ ಮೇಂ ಚತುರ್ವಕ್ರ ಕಹೇ ಜಾತೇ ಹೈಂ .

ಯಹಾ ಚಾರೋಂ ಮೇಂ ಬುದ್ಧಿ ಕಾ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಹೀ ಕಾರಣ ಜಾನೋ .. 114 - 115

.. ಮಾಯಾರೂಪ ಉಪಾಧಿ ಸೇ ಯುಕ್ತ ಬ್ರಹ್ಮ ಕೋ, ವಿಜ್ಞಲೋಗ ಈಶ್ವರ ಕಹತೇ ಹೈಂ ಔರ ಅವಿದ್ಯಾರೂಪ ಉಪಾಧಿ ಸೇ ಯುಕ್ತ ಬ್ರಹ್ಮ ಜೀವ ಕಹಾ ಜಾತಾ ಹೈ ..

116 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ವೇದ ಮೇಂ ವರ್ಣಿತ ಇನ ಅವಿದ್ಯಾ ಔರ ಮಾಯಾ ಮೇಂ, ಆಕಾಶ-ಪಾತಾಲ ಕೇ ಸಮಾನ ಸದಾ ಭೇದ ಪ್ರತೀತ ಹೋತಾ ಹೈ .. 117 ..

ಉನ ದೋನೋಂ ಕಾ ಪಾರ್ಥಕ್ಯ-ಸಂಬಂಧೀ ವಿಜ್ಞಾನ ಯಹಾ ಆಪ ಲೋಗೋಂ ಸೇ ಕಹತಾ ಹೂ . ಅವಿದ್ಯಾ ಜೀವೋಂ ಕೋ ಸದಾ ಅಪನೇ ಅಧೀನ ಕರತೀ ಹುಈ ಅಪನೇ ಮೇಂ ಉನಕೋ ಬಾಂಧಕರ ಫಂಸಾ ಲೇತೀ ಹೈ ಕಿಂತು, ಮಹಾಮಾಯಾ,

ವಿದ್ಯಾಸ್ವರೂಪಿಣೀ ಹೋಕರ ಸರ್ವದಾ ಈಶ್ವರ ಕೇ ಅಧೀನ ರಹತೀ ಹುಈ ಔರ ಉನಕೀ ಹೀ ಸೇವಾ ಕರತೀ ಹುಈ, ಜಗತ್ ಕೀ ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯ ಕರತೀ ರಹತೀ ಹೈ, ಇಸೀಲಿಠ ಇನ ದೋನೋಂ ಮೇಂ ಬಢಾ ಅಂತರ ಹೈ .. 118 - 120 .. “ಮೇರಾ

ಶರೀರ ಹೈ, ಮೇರೇ ಪ್ರಾಣ ಹೈಂ, ಮೇರಾ ಮನ ಹೈ, ಮೇರೀ ಬುದ್ಧಿ ಹೈ, ಔರ ಮೇರಾ ಜ್ಞಾನ ಹೈ” ಇನ ಪ್ರಕಾರ ಸೇ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ ರೂಪೋಂ ಸೇ ಪಾಂಚೋಂ ಕೋಶೋಂ ಕೀ ಪ್ರತೀತಿ ಹೋತೀ ಹೈ .. 121 .. ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! “ಹಮಾರೇ”, ಇನ ಪ್ರಕಾರ ಜಾನೇ

ಹುಠ ಅಲಂಕಾರ ಔರ ಘರ ಆದಿ, ಅಪನೇ ಸೇ ಜಿಸ ಪ್ರಕಾರ ಭಿನ್ನ ಹೋತೇ ಹೈಂ ವೈಸೇ ಹೀ ಪಂಚಕೋಶ, “ಹಮಾರೇ ಹೈಂ” ಇನ ಪ್ರಕಾರ ಜಾನನೇ ಕೇ ಕಾರಣ, ವೇ ಆತ್ಮಾ ಕಭೀ ನಹೀಂ ಹೋ ಸಕತೇ ಹೈಂ . ಅರ್ಥಾತ್ ಪಂಚಕೋಶ ಆತ್ಮಾ ನಹೀಂ

ಹೈಂ, ಕಿಂತು ಪಂಚಕೋಷೋಂ ಕೇ ಜಾನನೇವಾಲೇ ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಆತ್ಮಾ ಹೈಂ .. 122 - 123 .. ಇಸೀ ರೀತಿ ಸೇ ಹೀ ಹೇ ವಿಪ್ರೋ, ಸ್ಥೂಲ-ಶರೀರ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ-ಶರೀರ, ಕಾರಣ-

ಶರೀರ, ಜಗದವಸ್ಥಾ, ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥಾ, ಸುಷುಪ್ತಿ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಚೌಬೀಸ ತತ್ತ್ವ, ಜೀವ

ಔರ ಈಶ್ವರ, ಯೇ ಕಭೀ ಆತ್ಮಾ ನಹೀಂ ಹೋ ಸಕತೇ ಹೈಂ .. 124 - 125 ..

ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಕೀ ಸಹಾಯತಾ ಸೇ, ಆಪ ಲೋಗ ನೇತಿ-ನೇತಿ ವಿಚಾರದ್ವಾರಾ, ಸಬ ಸ್ಥೂಲ ಕೋ ಭೋಷ್ಣೇ ಹುಏ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅನ್ವೇಷಣ ಮೇಂ ತತ್ತರ ಔರ ನಿರಾಸಕ್ತ ಹೋಕರ, ಸರ್ವದಾ ತತ್ತ್ವಾ ತೀತ ಪದ ಮೇಂ ಸ್ಥಿತ ಹೋಕರ, ಮೇರೇ ದರ್ಶನ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರ ಸಕೋಗೇ .. 126 - 127 .. ಮೈಂ ಪಂಚಕೋಷೋಂ ಸೇ ಪರೇ ಔರ ಸಬ ತತ್ತ್ವೋಂ ಸೇ ಅತೀತ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪ ಹೊ, ಯಹ ನಿಶ್ಚಯ ಕರಕೇ ಜಾನನಾ .. 128 ..

.. ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀ ಧೀಶಗೀತೋಪನಿಷದ್ ಮೇಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಸಂಬಂಧೀ ಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕಾ ಧೀಶರ್ಷಿಸಂವಾದಾತ್ಮಕ್ ವೇದಾಂತನಿರೂಪಣ ನಾಮ ಕಾ ಪಂಚಮ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಮಾಪ್ತ ಹುಆ ...

6. ವೇದಾಂತನಿರೂಪಣ

ಗಣಪತಿ ಬೋಲೇ .. 1 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೇ ಹೀ ಉತ್ಪನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮ ಕಾ ಸ್ವರೂಪ ಮೈಂನೇ ವರ್ಣನ ಕಿಯಾ ಹೈ ಔರ ಆಪ ಲೋಗೋಂ ನೇ ಸುನಾ ಭೀ ಹೈ .. 2 .. ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವೋಂ ಸೇ ಹೀ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪಿಂಡಾತ್ಮಕ ಯೇ ಸಬ ಚರಾಚರ ದೃಶ್ಯಮಾನ ಹೈ .. 3 .. ಔರ ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ ! ಪಂಚಕೋಷ ಸರ್ವ ವ್ಯಾಪ್ತ ಹೋಕರ ಮೇರೇ ಸ್ವರೂಪ ಕೋ ನಿಸಂದೇಹ ಥಕೇ ಹುಏ ಹೈಂ .. 4 .. ಪರಂತು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೀ ಸಬ ಪಿಂಡೋಂ ಮೇಂ ಪಂಚಕೋಷ ಕಾ ಸಮನ್ವಯ ಜಾನಕರ ಸಬ ಸ್ಥಾನೋಂ ಮೇಂ ಮೇರೀ ಶಕ್ತಿ ಕೀ ಅದ್ವೈತತಾ ಅನುಭವ ಕರತೇ ಹೈಂ .. 5 .. ಹೇ ವಿಜ್ಞೋ ! ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಹೀ ಮಾಯಾ ನಾಮ ಸೇ ಅಭಿಹಿತ ಹೋತೀ ಹೈ . ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಯಹೀ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಿಕಾ ಪ್ರಕೃತಿ ಸದಾ ಪರಿಣಾಮಿನೀ ಹೋತೀ ಹುಈ ದೃಶ್ಯ ಜಗತ್ಸಮೂಹ ಪಿಂಡೋಂ ಕೀ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ ಔರ ಲಯ ಕರತೀ ರಹತೀ ಹೈ . ಹೇ ವಿಪ್ರವರೋ ! ಸೃಷ್ಟಿ ಕರತೇ ಸಮಯ ಉಸ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೇ ಆಕಾಶ, ಆಕಾಶ ಸೇ ವಾಯು, ವಾಯು ಸೇ ಅಗ್ನಿ, ಅಗ್ನಿ ಸೇ ಜಲ ಔರ ಜಲ ಸೇ ಪೃಥಿವೀ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋತೀ ಹೈ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 6 - 8 .. ಔರ ಇನ ಪಾಂಚ ತತ್ತ್ವೋಂ ಮೇಂ ಸೇ ಆಕಾಶ ಕೇ ಹೀ ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಅಂಶ ಸೇ ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋತಾ ಹೈ .. 9 .. ವಾಯು ಕೇ ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಅಂಶ ಸೇ ತ್ವಗಿಂದ್ರಿಯ, ಅಗ್ನಿ ಕೇ ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಅಂಶ ಸೇ ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯ, ಜಲ ಕೇ ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಅಂಶ ಸೇ ರಸನೇಂದ್ರಿಯ ನಿಸಂದೇಹ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋತಾ ಹೈ .. 10 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಪೃಥ್ವೀ ಕೇ ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಅಂಶ ಸೇ ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋತಾ ಹೈ . ಇನ ಪಾಂಚೋಂ ತತ್ತ್ವೋಂ ಕೇ ಸಮಷ್ಟಿ (ಮಿಲೇ ಹುಏ) ಸಾತ್ತ್ವಿಕ-ಅಂಶ ಸೇ ಮನ,

ಬುದ್ಧಿ, ಚಿತ್ತ ಔರ ಅಹಂಕಾರ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋತೇ ಹೈಂ . ಹೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಸಕಲ್ಪ-ವಿಕಲ್ಪ ಕರನೇವಾಲಾ ಮನ ಹೈ, ಅಹಂಕಾರ ಕರನೇವಾಲಾ ಅಹಂಕಾರ ಹೈ, ನಿಶ್ಚಯ ಕರನೇವಾಲೀ ಬುದ್ಧಿ ಹೈ, ಸ್ಮರಣ ಕರನೇವಾಲಾ ಚಿತ್ತ ಹೈ ಕ್ರೋಂಕಿ ಯಹ ಸಬ ಸಂಸ್ಕಾರೋಂ ಕಾ ಆಕರ ಹೈ .. 11 - 13 ..

ಇಂದ್ರಿಯ ಪಾಂಚೋಂ ತತ್ತ್ವೋಂ ಮೇಂ ಸೇ ಆಕಾಶ ಕೇ ರಾಜಸ ಅಂಶ ಸೇ ಪಾದೇಂದ್ರಿಯ, ಜಲ ಕೇ ರಾಜಸ ಅಂಶ ಸೇ ಉಪಸ್ಥೇಂದ್ರಿಯ ಔರ ಪೃಥಿವೀ ಕೇ ರಾಜಸ ಅಂಶ ಸೇ ಗುದೇಂದ್ರಿಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋತೇ ಹೈಂ . ಇನ ಪಂಚ-ತತ್ತ್ವೋಂ ಕೇ ಸಮಷ್ಟಿ-ರಾಜಸ-ಅಂಶ ಸೇ ಪ್ರಾಣಾದಿ ಪಾಂಚ ವಾಯು ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋತೇ ಹೈಂ . ಉಪವಾಯು, ನಾಗ, ಕೂರ್ಮ, ಕುಕರ, ದೇವದತ್ತ ಔರ ಧನಂಜಯ ಉಕ್ತ ಪಾಂಚ ವಾಯುಂ ಕೇ ಅಂತರ್ಗತ ಹೀ ಹೈಂ . ಇನ ಪಾಂಚೋಂ ತತ್ತ್ವೋಂ ಕೇ ಸಮಷ್ಟಿ-ತಾಮಸ-ಅಂಶ ಸೇ ಪಂಚೀಕೃತ ಪಂಚಮಹಾಭೂತ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋತೇ ಹೈಂ . ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಸೂಕ್ಷ್ಮರಜ್ಯ ಸ್ಥೂಲ ಇಂದ್ರಿಯೋಂ ಸೇ ಸದಾ ಅಗೋಚರ ಹೈ .. 14 - 19 .. ಕ್ರೋಂಕಿ ಸ್ಥೂಲ ಜಗತ್ ಪಂಚೀಕೃತ ಪಂಚಮಹಾಭೂತ ಸೇ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೈ . ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತೋಂ ಸೇ ಪಂಚೀಕೃತ ಸ್ಥೂಲ ಪಂಚಮಹಾಭೂತ ಕೈಸೇ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋತೇ ಹೈಂ ಉಸಕಾ ಪ್ರಕಾರ ಮೈಂ ಕಹತಾ ಹೊ, ಸಮಾಹಿತ ಹೋಕರ ಸುನೋ .. 20 - 21 .. ಹೇ ವಿಜ್ಞಾಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮೋ !

ಇನ ಪಾಂಚೋಂ ಮಹಾಭೂತೋಂ ಕೇ ತಾಮಸಾಂಶ-ಸ್ವರೂಪ ಏಕ ಏಕ ಭೂತ ಕೇ ದೋ ದೋ ಭಾಗ ಕರಕೇ ಔರ ಏಕ ಏಕ ಭಾಗ ಕೋ ಪೃಥಕ್ ರಖಕರ ದೂಸರೇ ದೂಸರೇ ಭಾಗ ಕೇ ಚಾರ ಚಾರ ಭಾಗ ಕರಕೇ ಪೃಥಕ್ ರಕ್ಷೇ ಹುವ ಭಾಗೋಂ ಮೇಂ ಏಕ ಏಕ ಭಾಗ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭೂತ ಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರನೇ ಸೇ ನಿಶ್ಚಯ ಪಂಚೀಕರಣ ಹೋತಾ ಹೈ . ಯಹ ಪಂಚೀಕರಣ ವಿಧಿ ಅತ್ಯಂತ ಅದ್ಭುತ ಹೈ .. 22 - 25 ..

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭೂತ ಕೇ ಅಪನೇ ಆಧೇ ಮೇಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ದೂಸರೇ ಭೂತೋಂ ಕೇ ಆಧೇ ಭಾಗ ಕಾ ಚತುರ್ಥಾಂಶ ಮಿಲಾ ಹುಆ ರಹತಾ ಹೈ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 26 .. ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ ! ಜೈಸೇ ಪಂಚೀಕೃತ ಆಕಾಶ ಮೇಂ ಅಪಂಚೀಕೃತ ಆಕಾಶ ಕಾ ಆಧಾ ಭಾಗ ಔರ ದೂಸರೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಪಂಚೀಕೃತಭೂತೋಂ ಕೇ ಅರ್ಧ ಭಾಗ ಕಾ ಚತುರ್ಥಾಂಶ, ಅರ್ಧಾತ್ ಅಪರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭೂತೋಂ ಕಾ ಅಷ್ಟಮಾಂಶ ಮಿಲಾ ಹುಆ ಹೈ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ, ಇಸೇ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭೂತ ಮೇಂ ಮಿಶ್ರಣ ಜಾನನಾ ಚಾಹಿಯೇ .. 27 - 28 .. ಇನ ಪಂಚೀಕೃತ ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತೋಂ ಸೇ ಹೀ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥೂಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ನಿರಂತರ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋತಾ ಹೈ ಇಸ ಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 29 .. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಭೀ ಊರ್ಧ್ವಾರೋರೂಪ ಸೇ ನಾನಾಶ್ಚಯಮಯ ಚತುರ್ಧಶ ಭುವನೋಂ ಮೇಂ ವಿಭಕ್ತ ಹೈ .. 30 .. ಉನ

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೋಂ ಮೇಂ ಉದ್ಭಿಜ್ಜ ಸ್ವೇದಜ, ಅಂಡಜ ಔರ ಜರಾಯುಜ ಯೇ ಚಾರ ಪ್ರಕಾರ ಕೇ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋತೇ ಹೈಂ .. 31 .. ಹೇ ವಿಪ್ರ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ! ಇನಕೇ ಅತಿರಿಕ್ತ ದೈವೀ ಸೃಷ್ಟಿ ಕೀ ಉತ್ತಮ ವಿಚಿತ್ರತಾ ಇನಸೇ ಕುಛ ವಿಲಕ್ಷಣ ಹೀ ಹೈ .. 32 .. ಶರೀರೋಂ ಕಾ ಅಭಿಮಾನ ರಖನೇವಾಲೇ ಜೀವ ಔರ ಅನಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೋಂ ಕೇ ಅಭಿಮಾನ ರಖನೇವಾಲೇ ಹೀ ಈಶ್ವರ ಹೈಂ .. 33 .. ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ ! ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಸೇ ಪಿಂಡ ಔರ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕೀ ಏಕತಾ ಪ್ರತಿಪನ್ನ ಹುಈ, ಹೇ ವಿಪ್ರವರೋ ! ಆಪ ಲೋಗ ಇಸಮೇಂ ವಿಸ್ಮಯ ನ ಕರೇಂ .. 34 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಬ್ರಹ್ಮ ಮೇಂ ಹೀ ಅವಿದ್ಯಾ ಔರ ಮಾಯಾರೂಪ ಆವರಣ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಜೀವ ಔರ ಈಶ್ವರ ಕಾ ಭೇದ ಕಲ್ಪನಾ ಕಿಯಾ ಗಯಾ ಹೈ .. 35 .. ಶರೀರ ಕಾ ಅಭಿಮಾನ ರಖನೇವಾಲಾ ಜೀವ, ಬ್ರಹ್ಮ ಕಾ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಹೈ, ವಹ ಜೀವ ಸ್ವಭಾವ ಸೇ ಹೀ ಈಶ್ವರ ಕೋ ಅಪನೇ ಸೇ ಭಿನ್ನ ಸಮರುತಾ ಹೈ .. 36 .. ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಉಪಾಧಿ ಕೇ ಭೇದ ಸೇ ಜೀವ ಔರ ಈಶ್ವರ ಮೇಂ ಭೇದದೃಷ್ಟಿ ಜಬ ತಕ ರಹತೀ ಹೈ ತಬ ತಕ ಜನ್ಮ-ಮರಣ-ಪ್ರವಾಹರೂಪ ಯಹ ಸಂಸಾರ ಕಭೀ ಭೀ ನಿವೃತ್ತ ನಹೀಂ ಹೋತಾ ಹೈ . ಇಸ ಕಾರಣ ಹೇ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠೋ ! ಜೀವ ಔರ ಈಶ್ವರ ಮೇಂ ಭೇದದೃಷ್ಟಿ ತತ್ತ್ವಜ್ಞ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯೋಂ ಕೋ ಕದಾಪಿ ನಹೀಂ ಕರನೀ ಚಾಹಿಏ . ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ ! ಇಸಸೇ ಉನಕಾ ಅವಶ್ಯ ಮಂಗಲ ಹೋತಾ ಹೈ .. 37 - 39 .. ಹೇ ವಿಜ್ಞೋ ! ಅಹಂಕಾರವಾನ್-ಅಲ್ಪಜ್ಞಜೀವ ಔರ ನಿರಹಂಕಾರ-ಸರ್ವಜ್ಞ ಈಶ್ವರ, ಇನ ದೋ ವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮೋಂ ಕೀ, “ತತ್ತ್ವಮಸಿ” ಆದಿ ಮಹಾವಾಕ್ಯೋಂ ಕೇ ದ್ವಾರಾ, ಅಭೇದಬುದ್ಧಿ ಕೈಸೇ ಹೋ ಸಕತೀ ಹೈಂ, ಐಸೀ ಶಂಕಾ ಕರೋ ತೋ ಸುನೋ .. 40 -41 ..

ಹೇ ವಿಜ್ಞ ವಿಪ್ರವರೋ ! “ತತ್” ಔರ “ತ್ವಂ” ಇನ ದೋನೋಂ ಪದೋಂ ಕೇ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥ ಔರ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥರೂಪ ದೋ ದೋ ಅರ್ಥ ಹೋತೇ ಹೈಂ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 42 .. ಅವಿದ್ಯಾ, ಉಸಕಾ ಕಾರ್ಯ, ಔರ ಕರ್ತೃತ್ವಾದಿ-ಗುಣಯುಕ್ತ-ಶರೀರ ಕಾ ಅಭಿಮಾನೀ ಜೀವ, ಯಹೀ “ತ್ವಂ” ಪದ ಕಾ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥ ಹೈ .. 43 .. ಹೇ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಯೋಂ ! ಅವಿದ್ಯಾರೂಪ ಉಪಾಧಿ ಸೇ ನಿರ್ಮುಕ್ತ, ಸಮಾಧಿ-ದಶಾ-ಪ್ರಾಪ್ತ, ಅವಿದ್ಯಾ ಔರ ಉಸಕೇ ಕಾರ್ಯ ಸೇ ರಹಿತ, ಚಿನ್ಮಾತ್ರ ಔರ ಶುದ್ಧ ಚೈತನ್ಯ ಹೀ “ತ್ವಂ” ಪದ ಕಾ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥ ಹೈಂ . ಅಬ “ತತ್” ಪದ ಕಾ ಭೀ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥ ಔರ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥ ಕಹತಾ ಹೊ .. 44 - 45 .. ಮಾಯಾ ಔರ ಉಸಕಾ ಕಾರ್ಯ, ಏವಂ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಆದಿ ಗುಣೋಂವಾಲಾ ಈಶ್ವರ, “ತತ್” ಪದ ಕಾ ವಾಚ್ಯ-ಅರ್ಥ ಹೈ, ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 46 .. ಮಾಯಾರೂಪ ಉಪಾಧಿ ಸೇ ಶೂನ್ಯ, ಶುದ್ಧ ಚೈತನ್ಯ, ಮಾಯಾ ಔರ ಉಸಕೇ ಕಾರ್ಯ ಸೇ ರಹಿತ, ಔರ ಚಿನ್ಮಾತ್ರ ಹೀ “ತತ್”

ಪದ ಕಾ ಲಕ್ಷ್ಯ-ಅರ್ಥ ಹೈ .. 47 .. ಹೇ ವಿಪ್ರಶ್ರೇಷ್ಠೋ ! ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಸೇ ಜೀವ ಔರ ಈಶ್ವರ ಮೇಂ ಚೈತನ್ಯರೂಪ ಸೇ ಅಭೇದ ಹೋನೇ ಮೇಂ ಕೋಈ ಬಾಧಾ ನಹೀಂ ಹೈ .. 48 .. ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಉನ ದೋನೋಂ ಕೀ ಏಕತಾ “ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ” ಇತ್ಯಾದಿ ಮಹಾವಾಕ್ಯೋಂ ಸೇ ಭೀ ಜಾನೀ ಜಾತೀ ಹೈ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 49 .. ಹೇ ವಿಜ್ಞ ವಿಪ್ರವರೋ . ಜೋ ಸುಸಾಧಕ “ಬ್ರಹ್ಮ ಸತ್ಯ ಹೈ, ಜಗತ ಮಿಥ್ಯಾ ಹೈ ಔರ ಜೀವ ಕೇವಲ ಬ್ರಹ್ಮ ಹೀ ಹೈ” ಐಸಾ, ಶಾಸ್ತ್ರೋಪದೇಶ ಸೇ, ಶ್ರೀಗುರೂಪದೇಶ ಸೇ, ಔರ ಅಪನೇ ಅನುಭವ ಸೇ ಜಾನತಾ ಹೈ ಏವಂ ಜಿಸಕೀ ಸಬ ಪ್ರಾಣಿಮಾತ್ರೋಂ ಪರ ಜ್ಞಾನ-ಯೋಗ ಸೇ ಸರ್ವಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಬುದ್ಧಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಹುಈ ಹೈ, ವಹೀ ಮೇರಾ ಜ್ಞಾನೀ ಭಕ್ತ, ಜೀವನ್ ಮುಕ್ತ ಹೈಂ .. 50 - 52 .. ಇಸ ವೇದಾಂತ ಕೇ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಕಾ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಸುನೋ . ಜಬ ಅವಿದ್ಯಾರೂಪ ಉಪಾಧಿಭವ ದೂರ ಹೋ ಜಾಏಗಾ, ತೋ ಬ್ರಹ್ಮಸತ್ತಾ ಹೀ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥರೂಪ ಸೇ ಅವಶೇಷ ರಹೇಗೀ . ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಜಬ ಮಾಯಾರೂಪ ಉಪಾಧಿ ಕಾ ಮಹತ್ತ್ವ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಜ್ಞಾತ ಹೋಗಾ, ತಬ ಭೀ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥರೂಪ ಬ್ರಹ್ಮ ಹೀ ಅವಶೇಷ ರಹ ಜಾಏಗಾ . ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಸೇ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೀ-ಜೀವನ್-ಮುಕ್ತ-ಮಹಾತ್ಮಾ, ಜೀವ ಔರ ಈಶ್ವರ ಕೀ ಅಭೇದ ಸತ್ತಾ ಅನುಭವ ಕರಕೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ಮೇಂ ನಿಮಗ್ನ ಹೋತೇ ಹುಏ ಕೃತಕೃತ್ಯ ಹೋತೇ ಹೈಂ .. 53 - 56 ..

ಇಸ ಸಂಸಾರ ಕೋ ಜಡ್ಜೀವಗಣ, ವಿಷಯ ಕೇ ರೂಪ ಮೇಂ ದೇಖತೇ ಹೈಂ, ಔರ ಅಜ್ಞಾನೀ ಜೀವ-ಗಣ ಸುಖರೂಪ ಸೇ ದೇಖತೇ ಹೈಂ .. 57 .. ಜ್ಞಾನವಾನ್ ವಿವೇಕೀ ಜನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಸಾರಪ್ರಪಂಚ ಕೋ ಪರಿಣಾಮೀ ಜಾನಕರ, ದುಃಖಮಯ ರೂಪ ಮೇಂ ಅನುಭವ ಕರತೇ ಹೈಂ .. 58 .. ಪರಂತು ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀಭಕ್ತ ಜೀವನ್-ಮುಕ್ತಗಣ, ಇಸ ಸಂಸಾರ ಕೋ ಕುಛ ಔರ ಹೀ ಅಲೌಕಿಕ ರೂಪ ಮೇಂ ದೇಖತೇ ಹೈಂ .. 59 .. ಹೇ ವಿಪ್ರವರೋ ! ವೇ ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ-ಪ್ರಸೂತ, ಸರ್ವಥಾ ಅದ್ಭುತ, ಇಸ ಸಂಸಾರ ಕೋ ಆಕಾಶ ಮೇಂ ಗಂಧರ್ವನಗರ ಕೇ ಸಮಾನ ಬಾರ ಬಾರ ದೇಖಕರ ಔರ ಉಸಕೇ ಸ್ವರೂಪ ಕೋ ಮಿಥ್ಯಾ ಹೀ ಜಾನತೇ ಹುಏ ಭೀ ಉಸ ಕೌತುಕಪ್ರದರೂಪ ಕೋ ದೇಖ ದೇಖಕರ ಆನಂದಿತ ಹೋತೇ ಹೈಂ .. 60 - 61 .. ವೇ ಇಸ ಸಂಸಾರ ಕೋ ಮೃಗಮರೀಚಿಕಾವತ್, (mirage) ಅನೇಕ ಭವಯುಕ್ತ, ಇಂದ್ರಜಾಲವತ್, ಮಿಥ್ಯಾ ಪ್ರಪಂಚೋಂ ಕಾ ಮೂಲ ಔರ ಮೇರೀ ಶಕ್ತಿ ಕೇ ಹೀ ಗುಣೋಂ ಕಾ ಪರಿಣಾಮ ಸ್ವರೂಪ ದೇಖಕರ, ಉಸಮೇಂ ಫಂಸತೇ ನಹೀಂ . ವೇ ಇಸ ಪ್ರಪಂಚ ಮೇಂ ರಹಕರ ಭೀ ಜಲ ಮೇಂ ಪದ್ಮಪತ್ರ ಕೇ ಸಮಾನ ಉಸಸೇ ಅಲಗ ಹೀ ರಹತೇ ಹೈಂ . ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ಕೋ ಯಹೀ ಸರ್ವತ್ರ ಸುಖಪ್ರದ, ಹಿತಕರ, ಉಚ್ಚಪದ ಲಕ್ಷ್ಯರೂಪ ಹೋನಾ ಚಾಹಿಯೇ . ಉಸಕೇ ಲಿಏ ಯೇ ಸಬ ಸಂಸಾರ ಪರಿವಾರ ಕೇ ಸಮಾನ ಹೈ .. 62 - 65 .. ದೇವತಾ, ಋಷಿ ಔರ ಪಿತೃಗಣ

ಉನಕೇ ಲಿಠ ಬಾಂಧವ ಹೈಂ . ಉನಕೇ ಲಿಠ ಇಸ ಸಂಸಾರ ಮೇಂ ಗೃಹಣೇಯ
 ಭೀ ಕುಭ ನಹೀಂ ಹೈ, ಔರ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಭೀ ಕುಭ ನಹೀಂ ಹೈ .. 66 .. ವೇ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರ
 ಸೇ ಮಾತಾ, ಪಿತಾ, ಕುಲ, ಜಾತಿ ಔರ ಸಮಸ್ತ ಪೃಥಿವೀ ಕೋ, ಔರ ವಿಶೇಷತಃ ಜನ್ಮ-
 ಭೂಮಿ ಕೋ ಧನ್ಯ ಕರತೇ ಹೈಂ .. 67 .. ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ವೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರ ಸೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮ-
 ದೈವೀ ಜಗತ್ ಕೋ ಸಬ ಪ್ರಕಾರ ಸೇ ಸರ್ವದಾ ಧನ್ಯ ಕರತೇ ಹೈಂ ಇಸಮೇಂ
 ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 68 .. ಔರ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ಸುಸಂದೋಹ ಕೇ ಸಮ್ಯಕ್ ವಿಲಾಸ
 ಸ್ವರೂಪ ಸೇ ನಿಸಂದೇಹ ಮುಯೇ ಧನ್ಯ ಧನ್ಯ ಕರತೇ ಹೈಂ .. 69 ..
 .. ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಧೀಶಗೀತೋಪನಿಷದ್ ಮೇಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಸಂಬಂಧೀ ಯೋಗ-
 ಶಾಸ್ತ್ರ ಕಾ ಧೀಶರ್ಷಿಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ವೇದಾಂತ-ಸಿದ್ಧಾಂತ ನಿರೂಪಣ ನಾಮ ಕಾ ಛಾಂದ
 ಅಧ್ಯಾಯ ಸಮಾಪ್ತ ಹುಆ ..

7. ವಿರಾಟ್ವ ರೂಪವರ್ಣನ

ಋಷಿಗಣ ಬೋಲೇ .. 1 .. ಹೇ ಪ್ರಭೋ ! ಹೇ ಭಗವನ್ ! ಹೇ ಸರ್ವಜ್ಞ ! ಹೇ
 ದಯಾರ್ಣವ ! ಹೇ ವಿಶ್ವೇಶ ! ಹೇ ದೇವಾದಿದೇವ . ಹೇ ಜಗನ್ನಿವಾಸ ! ಹೇ ಸಬ
 ಗುರುಂ ಕೇ ಆದಿಗುರು ! ಹೇ ವಿಶ್ವಂಭರ ! ಹೇ ವಿಭೋ ! ಆಪಕೀ ಅಪಾರ ಕೃಪಾ ಸೇ
 ಆಜ ಹಮಾರಾ ಅಂತರ್ನೇತ್ರರೂಪೀ ಜ್ಞಾನನೇತ್ರ, ಜೋ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಿರ್ಮಲ ತೃತೀಯ
 ನೇತ್ರ ಹೈ, ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಋಲ ಗಯಾ ಹೈ .. 2 .. ಆಪಕೀ ಕೃಪಾ ಕೇ ಉದಯ ಸೇ ಅಬ
 ಹಮ ದೇಖತೇ ಹೈಂ ಕಿ ಆಪ ಜೈಸೇ ಮಾಲಾ ಮೇಂ ಮಣಿಗಣ ಕೇ ಬೀಚ ಪಿರೋಯಾ
 ಹುಆ ಸೂತ್ರ ರಹತಾ ಹೈ ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಸಬ ಪಿಂಡೋಂ ಔರ ಸಬ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೋಂ
 ಮೇಂ ಏಕರೂಪ ಸೇ ಸದಾ ಅನುಸ್ಮೃತ ರಹಕರ ಸಬಕೇ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಔರ ಸಬಕೇ
 ಜೈತನ್ಯ ಕಾ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಧಾನ ನಿರಂತರ ಕರತೇ ಹೈಂ .. 3 .. ಪುನಃ ಹೇ ಅನಂತ
 ! ಜಿಸ ಪ್ರಕಾರ ಘರ ಮೇಂ ಛಿದ್ರರೂಪಮಾರ್ಗ ಸೇ ಪ್ರವಿಷ್ಟ ಸೂರ್ಯಕಿರಣೋಂ
 ಮೇಂ ತೈರತೇ ಹುಏ ಅಪರಿಮಿತ ಅಣುಸಮೂಹೋಂ ಕೋ ಹಮ ದೇಖತೇ ಹೈಂ,
 ಉಸ ಪ್ರಕಾರ ಆದಿ-ಅಂತ-ರಹಿತ ಮಹಾಕಾಶ ಮೇಂ ಅನಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸಮೂಹ,
 ಆಪಕೇ ವಿರಾಟ್ ದೇಹ ಕಾ ಆಶ್ರಯ ಲೇಕರ ತೈರ ರಹೇ ಹೈಂ ಔರ ಶೋಭಾ ಕೋ
 ನಿಶ್ಚಯ ಹೀ ಬಡ್ಧಾ ರಹೇ ಹೈಂ .. 4 ..

ಹಮ ಪುನಃ ದೇಖ ರಹೇ ಹೈಂ ಕಿ ಆಪ ಕಾ ವಿರಾಟ್ ರೂಪ ಜಹಾ ಇಸ ಸಮಯ
 ಪ್ರಕಾಶಿತ ಹೋ ರಹಾ ಹೈ ಉಸ ದೇಶ ಕೀ ದಿಶಾಂ ಕಾ ನ ಆದಿ ಔರ ನ ಅನಂತ
 ದಿಶಾಈ ದೇತಾ ಹೈ . ಹೇ ಮಹಾಕಾಲ ! ಹಮ ಪುನಃ ಆಪ ಕೇ ವಿರಾಟ್ ದೇಹ ಮೇಂ
 ಮಹಾಕೌತುಕ ದೇಖ ರಹೇ ಹೈಂ . ಆಪ ಕೇ ಉಸ ವಿರಾಟ್ ರೂಪ ಮೇಂ ಅನಂತ
 ಸೂರ್ಯ ಔರ ಅನಂತ ಗ್ರಹೋಂ-ಉಪಗ್ರಹೋಂ ದ್ವಾರಾ ಪರಿವ್ಯಾಪ್ತ, ಅನಂತ

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಸಮೂಹ ಆಪಸ ಕೇ ಘಾತ-ಪ್ರತಿಘಾತ ಸೇ ಪರಮಾಣುರೂಪೋಂ ಮೇಂ ಪರಿಣತ ಹೋ ರಹೇ ಹೈಂ . ಔರ ಹೇ ಪ್ರಭೋ ! ಕಹೀಂ, ಸಬ ಪರಮಾಣುಪುಂಜ ಸಮ್ಯಕ್ ರೂಪ ಸೇ ಪುನಃ ಧನೀಭೂತ ಹೋಕರ ನಕ್ಷತ್ರಸಮೂಹ ಔರ ಸೂರ್ಯಾದಿ ಅಖಿಲ ಗ್ರಹೋಂಪಗ್ರಹೋಂ ಸೇ ಆವೃತ್ತ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರ ಕೇ ಔರ ಅನೇಕ ಆಕೃತಿವಾಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡರೂಪೋಂ ಮೇಂ ಅನುಕ್ಷಣ ಪರಿಣತ ಹೋ ರಹೇ ಹೈಂ . ಪರಂತು ಹೇ ಪ್ರಭೋ ! ಇನ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಸಮೂಹೋಂ ಕೀ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಔರ ಲಯ ಕಾ ಕಾರ್ಯ ಜಿಸ ಕಾಲ ಮೇಂ ಪ್ರತಿಭಾಸಿತ ಹೋತಾ ಹೈ ಉಸ ಕಾಲ ಕಾ ಕಿಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಭೀ ನ ಆದಿ ಔರ ನ ಅಂತ ದಿಖಾಈ ಪಠ್ಯಾ ಹೈ .. 5 - 7 .. ಆಪ ಕೇ ವೈರಾಟ್ಕ ಸೇ ಓತವ್ರೋತ ಉಸ ದೇಶ ಔರ ಕಾಲ ಕಾ ಜಬ ನ ಆದಿ ಹೈ ಔರ ನ ಅಂತ, ತಬ ಆಪ ಕೇ ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪ ಔರ ಅಸೀಮ ದೇಹ ಕಾ ಆದಿ ಔರ ಅಂತ, ನಿಶೇಷರೂಪ ಸೇ ಕೋಈ ದೇಖನೇ ಮೇಂ ಕೈಸೇ ಸಮರ್ಥ ಹೋ ಸಕತಾ ಹೈ ? ಔರ ಹಮ ಜೈಸೇ ಮೂರ್ಖೋಂ ಕೀ ತೋ ಬಾತ ಹೀ ಕ್ಯಾ ಹೈ .. 8 .. ಹೇ ಸದಾ ಭೂತಸ್ರಷ್ಟಾ ! ವಾಲಕ ! ಭೂತಹಾರೀ ವಿಭೋ ! ಹಮ ಸಬ ಯಹಾ ಫಿರ ಭೀ ಯಹ ದೇಖತೇ ಹೈಂ ಕಿ ಅನಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಸಮೂಹ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ ರೂಪ ಮೇಂ ಆಪ ಕೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೇ, ಕರ್ಮಸ್ತೋತ ಮೇಂ, ಅಪನೇ ಆಪಹೀ ಪ್ರಕಟ ಹೋಕರ ಅಪನೇ ಆಪ ಹೀ ಆಪಕೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಮೇಂ ಸದ್ಯಃ ಪ್ರವೇಶ ಕರಕೇ ಬಾರಬಾರ ಲಯ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತೇ ಹೈಂ .. 9 .. ಉಸೀ ಕರ್ಮಸ್ತೋತ ಮೇಂ ಅಪನೇ ಆಪ ಹೀ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪರಮಾಣು ಸೇ ಭೂತಭಾವೋದ್ಭವಕರ ವಿಸರ್ಗ ದ್ವಾರಾ ಆಪಕೋ ಹೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೇ ಚಿಜ್ಜಡಗ್ರಂಥಿರೂಪೀ ಅನಂತ ಪಿಂಡ ಪ್ರಕಟ ಹೋತೇ ಹೈಂ ಔರ ದೂಸರೀ ಓರ ಅಪನೇ ಆಪಹೀ ಆಪಕೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಮೇಂ ಪ್ರವೇಶ ಕರಕೇ ಲಯ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತೇ ಹೈಂ .. 10 .. ಹೇ ವಿಶ್ವಚಕ್ಷು ! ಹಮ ಲೋಗ ಪುನಃ ದೇಖತೇ ಹೈಂ ಕಿ ಆಪ ಅನಂತ ನೇತ್ರ ಹೋಕರ ಪಿಂಡಸಮೂಹ ಔರ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಸಮೂಹ ಕೀ ಗತಿ ಕೋ ನಿರಂತರ ದೇಖತೇ ಹೋ ಔರ ಅಪನೀ ಧರ್ಮಶಕ್ತಿ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಕ್ರಮಶಃ ಉನಕೋ ಅಪನೀ ಓರ ಆಕರ್ಷಿತ ಕರತೇ ಜಾತೇ ಹೋ . ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಕೇ ಸಬ ಚಮತ್ಕಾರೋಂ ಕೋ ದೇಖಕರ ಹಮಾರೀ ಬುದ್ಧಿ ಚಕಿತ ಹೋ ರಹೀ ಹೈ .. 11 .. ಹೇ ವಿಶ್ವಚೇತಾ ! ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಹಮ ಯಹ ಭೀ ದೇಖತೇ ಹೈಂ, ಕಿ ಆಪ ಅನಂತಕರ್ಣ ಹೋಕರ ಸಬ ಅನಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಔರ ಅನಂತ ಪಿಂಡೋಂ ಕೀ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ನಿರಂತರ ಶ್ರವಣ ಕರತೇ ಹೈ ಔರ ಚಿತಿಶಕ್ತಿ ದ್ವಾರಾ ಕ್ರಮಶಃ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಚೇತನಾಯುಕ್ತ ಕರತೇ ಹುಏ ಉನಕೋ ಆಪ ಅಪನಾ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ದೇತೇ ಹುಏ ವಿರಾಜಮಾನ ಹೈಂ .. 12 .. ಹೇ ರಸಮಯ ! ಹಮ ಪುನಃ ದೇಖತೇ ಹೈಂ ಕಿ ಆಪ ಅನಂತ ರಸನಾಯುಕ್ತ ಹೋಕರ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಸಮೂಹ ಔರ ಅನಂತ ಪಿಂಡಸಮೂಹ ಮೇಂ ಬುದ್ಧಿರೂಪ ಸೇ ಸುಹೃದ್ಭಾವ ಮೇಂ ರಹಕರ ಸಬ ಪ್ರಾಣಿಯೋಂ ಕೋ ಅಪನೇ ಕೃಪಾಕಣ ಸೇ

ವಿವೇಕಪೂರ್ವಕ ಪರಮಾನಂದಮಯ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪದ ದಿವಾ ದೇತೇ ಹೋ .. 13
 .. ಹೇ ಸಕಲ ತೇಜೋಂ ಕೇ ಖನಿರೂಪ ತೇಜೋಮಯ ! ಹಮ ಪುನಃ ದೇಖತೇ
 ಹೈಂ ಕಿ ಆಪ ಅನಂತ ಸ್ವರ್ಣಂದ್ರಿಯಸಮೂಹ ಸೇ ಯುಕ್ತ ಹೋಕರ ಅಗಣಿತ ಔರ
 ಅನಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೋಂ ಔರ ಪಿಂಡಸಮೂಹೋಂ ಕೋ ಅಪನೇ ತೇಜೋಂ ಕೇ
 ದ್ವಾರಾ ಸ್ಪರ್ಶ ಕರಕೇ ಸಬಕೋ ಅಪನೀ ಓರ ನಿರಂತರ ಖೀಂಚಕರ ಉನಕಾ ಪತನ
 ಹೋನೇ ನಹೀಂ ದೇತೇ .. 14 ..

ಹೇ ವಿಶ್ವಾಧಾರ ! ಹಮ ಪುನಃ ದೇಖತೇ ಹೈಂ ಕಿ ಆಪ ಅನಂತ ನಾಸಿಕಾಯುಕ್ತ
 ಹೋಕರ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಔರ ಪಿಂಡಸಮೂಹ ಕೇ ಪುಣ್ಯಪುಂಜ ಕಾ ಶುಭ ಆಘ್ರಾಣ
 ಗ್ರಹಣ ಕರಕೇ ಉನಕೇ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕೋ ಅಪನೇ ಮೇಂ ಹೀ ವಿಲೀನ ಕರನೇ ಕೇ ಲಿಠ
 ಉನಕೋ ಉನಕೇ ಯಥಾಯೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರ ಕೇ ಅನುಸಾರ ಅಭ್ಯುದಯ ಔರ
 ನಿಶ್ರೇಯಸ ನಿರಂತರ ಪ್ರದಾನ ಕರತೇ ರಹತೇ ಹೋ .. 15 .. ಹೇ ತ್ರಿಗುಣಾತೀತ !
 ಹೇ ಸದಾ ಭಾವಾತೀತ ! ಹೇ ವಿಭೋ ! ಹೇ ಪ್ರಭೋ ! ಅನುಕ್ಷಣ ಇಸನೇ ಪೂರ್ವ
 ಜಬ ಹಮ ದರ್ಶನೇಂದ್ರಿಯೋಂ ಕೋ ತೃಪ್ತ ಕರನೇ ವಾಲೇ ಆಪಕೇ ನಿರ್ಮಲ ಔರ
 ಸರ್ವ-ಮನೋಹರ ಗುಣಮಯ ಔರ ಭಾವಮಯ ಅಲೌಕಿಕ ರೂಪ ಕೇ ದರ್ಶನ
 ಕರತೇ ಧೇ ತಬ ಹಮಾರಾ ಮನ ಶೀಘ್ರ ಲಯಾವಸ್ಥಾ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋ ಗಯಾ
 ಥಾ .. 16 .. ಅಬ ತೋ ಆಪಕೇ ಇಸ ವಿಶಾಲ ವಿರಾಟ್ಸ್ವರೂಪ ಕಾ ದರ್ಶನ ಕರಕೇ
 ಹಮ ಲೋಗೋಂ ಕೀ ಬುದ್ಧಿ ಭೀ ಚಕಿತ ಔರ ಥಕಿತ ಹೋಕರ ಲಯಾವಸ್ಥಾ ಕೋ
 ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋ ರಹೀ ಹೈ . ಅಬ ಕೃಪಾ ಕರಕೇ ಆಪ ಐನೇ ಅಪನೇ ರೂಪ ಮೇಂ
 ಹಮೇಂ ದರ್ಶನ ದೇವೇಂ ಕಿ ಜಿಸ ಕೇ ಅವಲಂಬನ ಸೇ ಹಮ ಹರ ಸಮಯ ಆಪಕೇ
 ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಕೋ ಭೀ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರ ಸಕೇಂ .. 17 .. ಹೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ! ಹೇ ಭಕ್ತವಾಂಛಾ
 ಕಲ್ಪತರು ! ಹೇ ಪ್ರಭೋ ! ಹೇ ಪಾಲಕ ! ಆಪ ರೂಪರಹಿತ ಔರ ವಿಭು ಹೋನೇ ಪರ
 ಭೀ ಅಪನೇ ಭಕ್ತೋಂ ಕೇ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೇ ಲಿಠ ಉನಕೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಔರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಜನಿತ
 ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಕೋ ಸ್ವೀಕಾರ ಕರಕೇ ಹೀ ನಾನಾ ಸಗುಣರೂಪ ಧಾರಣ ಕರಕೇ ಉನಕಾ
 ಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧನ ಕರತೇ ಹೈಂ .. 18 .. ಹೇ ಸವಿತಃ ಆಪ ಹೀ ಸೂರ್ಯ-ರೂಪ ಧಾರಣ
 ಕರಕೇ ತೇಜ ದ್ವಾರಾ ಭಕ್ತೋಂ ಕೋ ಕೈವಲ್ಯ ಭೂಮಿ ಮೇಂ ನಿರಂತರ ಆಕರ್ಷಿತ
 ಕರತೇ ಹೈಂ . ಹೇ ನಾರಾಯಣ ! ಆಪ ವಿಷ್ಣು-ರೂಪ ಧಾರಣ ಕರಕೇ ಚಿದ್ಭಾವ
 ದ್ವಾರಾ ಉನಕೀ ಕ್ರಮೋನ್ನತಿ ಕಾ ಪರ್ಯವೇಕ್ಷಣ ಕರಕೇ ಉನಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಸದ್ಭಾವ
 ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರತೇ ಹೋ .. 13 .. ಹೇ ಶಕ್ತಿಮನ್ ! ಆಪ ಹೀ ದೇವೀರೂಪ ಧಾರಣ
 ಕರಕೇ ಧರ್ಮಶಕ್ತಿ ದ್ವಾರಾ ಸಬಕೇ ನಿಯಾಮಕ ಪರಮಪದ ಮೇಂ ಸದಾ ಉನಕೋ
 ಪಹುಚಾ ದೇತೇ ಹೈಂ . ಹೇ ಶಂಭೋ ! ಆಪ ಹೀ ಶಿವರೂಪ ಧಾರಣ ಕರಕೇ ಸದ್ಭಾವ
 ದ್ವಾರಾ ಸಬಕೇ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಧಾನಕಾರೀ ನಿರ್ಭಯ ನಿಶ್ರೇಯಸ ಪದ ಮೇಂ ಅಪನೇ

ಭಕ್ತೋಂ ಕೋ ಅವಶ್ಯ ಪಹುಚಾ ದೇತೇ ಹೈಂ .. 20 .. ಔರ ಹೇ ಸಿದ್ಧಿಪತೇ ! ಆಪ ಹೀ ಗಣಪತಿ ಕಾ ಸ್ವರೂಪ ಧಾರಣ ಕರಕೇ ಬುದ್ಧಿ ದ್ವಾರಾ ಭಕ್ತೋಂ ಕೋ ಸ್ವರೂಪ ದಿಖಾಕರ ನಿರಂತರ ಪರಮಮುಕ್ತಿಪದ ಪ್ರದಾನ ಕರತೇ ಹೈಂ . ಹೇ ಗುರೋ ! ಇಸ ಸಂಸಾರ ಮೇಂ ಆಪಹೀ ಸಬ ಗುರುಓಂ ಕೇ ಆದಿಗುರು ಹೈಂ ಕ್ಯೋಂಕಿ ಆಪ ಸಕಲ ದೇಶಕಾಲ ಸೇ ನಿರಂತರ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ ಔರ ಸರ್ವಾದಿಗುರು ಹೋಕರ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪ ಮೇಂ ಸದಾ ವಿರಾಜಮಾನ ರಹತೇ ಹೈಂ ಔರ ಸಬ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೋಂ ಮೇಂ ಹಮ ಋಷಿಗಣ ಆಪಕೇ ಹೀ ಜ್ಞಾನಸಾಗರ ಕೀ ವಿಪುಟ್ಟಣಿಕಾ ಕೋ (ಅರ್ಥಾತ್ ಭಿಡ್ಡೇ ಹುಠ ಭೀಂಟೋಂ ಕೋ) ಲೇಕರ ಬನೇಂ ಜ್ಞಾನ-ಸ್ತೋತೋಂ ಕೋ, ಇಸ ವಿಶ್ವ ಮೇಂ ಪ್ರವಾಹಿತ ಕರತೇ ಹೈಂ . ಇಸಮೇಂ ವಿದ್ವಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಣ ಸ್ನಾನ ಕರಕೇ ಹೀ ಮುಕ್ತಿ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹುಠ ಹೈಂ .. 21 - 22 ..

ಹೇ ದೇವನಾಯಕ ವಿಭೋ ! ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ ಔರ ಪ್ರಲಯ ಕಾರಿಣೇ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕ ಕರ್ಮ ಕೀ ಧಾರಾ ಆಪನೇ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋಕರ ಆಪ ಮೇಂ ಹೀ ವಿಲೀನ ಹೋತೀ ಹೈ ಔರ ಸಬ ದೇವತಾಗಣ ಸದಾ ಆಪಕೇ ಹೀ ಅಂಗರೂಪ ಹೋಕರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಮೇಂ ಪ್ರಸನ್ನತಾ ಸೇ ಕರ್ಮ ಕೀ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಅಹರ್ನಿಶ ಕರತೇ ಹುಠ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ ಔರ ಲಯ ಕೀ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕಾ ಸಾಮಂಜಸ್ಯ ವಿಧಾನ ಕರತೇ ಹೈಂ . ಹೇ ಪ್ರಜಾಪತೇ ! ಉದ್ವಿಜ್ಜ, ಸ್ವದೇಜ, ಅಂಡಜ ಔರ ಜರಾಯುಜಸಮೂಹ ರೂಪೀ ಜೋ ಚತುರ್ವಿಧಭೂತಸಂಘ ಹೈಂ ವೇ ಸಬ, ಔರ ಜೋ ದೈವೀ, ಮಾನವೀ ಔರ ಆಸುರೀರೂಪೀ ತ್ರಿವಿಧ-ಲೋಕ-ಸೃಷ್ಟಿಯಾಂ ಹೈಂ ವೇ ಸಬ, ಮಹಾಸಮುದ್ರ ಮೇಂ ಬುದ್ಬುದ್ವತ್, ಆಪನೇ ಹೀ ಯಹಾ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೋಕರ ಆಪ ಮೇಂ ಹೀ ಲಯ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತೇ ಹೈಂ . ಪಿತೃಗಣ ಆಪನೇ ಹೀ ಅತುಲ ಶಕ್ತಿ ಕೋ ಲೇಕರ ಮನುಷ್ಯ ಕೀ ಕ್ರಮೋನ್ನತಿ-ವಿಧಾನ ಕರಕೇ ಚತುರ್ವಿಧ-ಭೂತಸಂಘ ಔರ ಲೋಕಸಮೂಹ ಕೀ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಮೇಂ ಭಲೇಭಾಂತಿ ಸಹಾಯತಾ ಕರತೇ ಹೈಂ .. 26 - 25 .. ಹೇ ಧೀಶ ! ಯದ್ಯಪಿ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವ ಸೇ ಭೀ ಅತೀತ-ವಿಭವ ಆಪ ಹೀ ಹೋ ತಥಾಪಿ ಅಂತಿಮ-ತತ್ತ್ವ-ಆಪ, ಬುದ್ಧಿ ಮೇಂ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿರೂಪ ಸೇ ಅಧಿಕಾರೀ, ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಔರ ನಿತ್ಯ-ಸ್ಥಿತ ರಹಕರ ಜೀವಮಾತ್ರ ಕೋ ಅಭ್ಯುದಯ ಔರ ನಿಶ್ಚೇಯಸ ಕಾ ಮಾರ್ಗ ಪ್ರದರ್ಶಿತ ಕರತೇ ಹೋ .. 26 .. ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಕೇ ಮದ ಸೇ ವಿಮೋಹಿತ ಜೋ ಮೂಢ ಜೀವ ಪ್ರಮಾದವಶ, ಜ್ಞಾನನಿಧಿ-ಆಪ ಕೇ ಇಂಗಿತ ಕೀಠ ಮಾರ್ಗ ಕೀ ನಿತ್ಯ ಅವಹೇಲನಾ ಕರತೇ ಹೈಂ ವೇ ಅವಶ್ಯ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರೀ ಅಭ್ಯುದಯ ಕೇ ಮಾರ್ಗ ಸೇ ಚ್ಯುತ ಹೋಕರ ಹೀ ದುಃಖದಾಯೀ ಜನ್ಮಮೃತ್ಯುಓಂ ಕೇ ಗಹನ ಸಂಸಾರಚಕ್ರ ಮೇಂ ಅತಿಶಯ ಘೂರ್ಣಾಯಮಾನ ಹೋಕರ ದುಃಖ ಭೋಗತೇ ರಹತೇ ಹೈಂ .. 27 .. ಹೇ ದಯಾಸಾಗರ ! ಹೇ ಸಿದ್ಧಿ ದೇವೀ ಸೇ ಅಲಂಕೃತ

ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವ ಭಗವನ್ ಗಣಪತೇ ! ಆಪ ಕಾ ಹೀ ಜೋ ಇಸ ಸಂಸಾರ ಮೇಂ
 ಜಗತ್ಪೂಜ್ಯ ಭರ್ಗ (ಅರ್ಥಾತ್ ತೇಜ) ಹೈ, ವಹ ಹಮಾರೀ ಬುದ್ಧಿ ಕೋ ಅಪನೀ
 ಶಕ್ತಿ ಕೇ ದ್ವಾರಾ ಅಸತ್-ಕರ್ಮಸಮೂಹ ಸೇ ಬಜಾಕರ ಸತ್ಕರ್ಮ ಮೇಂ ಶೀಘ್ರ
 ಪ್ರೇರಣಾ ಕರೇ . ಆಪ ಕೋ ಹಮ ಅನನ್ಯಭಾವ ಸೇ ಪ್ರಣಾಮ ಕರತೇ ಹೈಂ ..
 28 .. ವ್ಯಾಸದೇವ ಬೋಲೇ .. 29 .. ಇತನಾ ಕಹಕರ ವೇ ಋಷಿಗಣ ಕುಛ ದೇರ
 ತಕ ಆನಂದಾಶ್ರುಯುಕ್ತಮುಖ, ಗದ್-ಗದ್ಗಂಠ-ಸ್ವರ, ರೋಮಾಂಚಿತ ಔರ ನಿಃಸ್ತಬ್ಧ
 ಹೋಕರ ರಹೇ . ತದನಂತರ ಭಗವಾನ್ ಗಣಪತಿಜೀ ನೇ ಸ್ಮಿತಕರ (ಅರ್ಥಾತ್
 ಮುಸ್ಕರಾಕರ) ಮಧುರ ಸ್ವರ ಸೇ ಕಹಾ .. 30 .. ಗಣಪತಿ ಬೋಲೇ .. 31 ..
 ಹೇ ಭಕ್ತ ದ್ವಿಜಗಣ ! ಯೋಗ-ಯುಕ್ತ ಅವಸ್ಥಾ ಮೇಂ ಮೇರಾ ಸಗುಣರೂಪ,
 ಆತ್ಮಯುಕ್ತ ಅವಸ್ಥಾ ಮೇಂ ಮೇರಾ ಮಹದದ್ಭುತ ವಿರಾಟ್ರೂಪ ಔರ ಕರ್ಮ
 ಯುಕ್ತ ಅವಸ್ಥಾ ಮೇಂ ಮೇರಾ ವಿಭೂತಿಮಯರೂಪ ಮೇರೀ ಉಪಾಸನಾ ಮೇಂ
 ಸಹಾಯಕ ಹೋತಾ ಹೈ . ಯಹೀ ಶ್ರುತಿ ಹೈಂ .. 32 - 33 .. ಜೀವ ಪ್ರಾಕೃತ ಔರ
 ಸ್ವಾಧೀನರೂಪ ಸೇ ದೋ ಪ್ರಕಾರ ಕಾ ಕಹಾ ಗಯಾ ಹೈ . ಪ್ರಾಕೃತ ಜೀವೋಂ ಮೇಂ
 ಮೈಂ ಹಸ್ತೀ ಹೊ, ಔರ ಸ್ವಾಧೀನ ಜೀವೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ ಮನುಷ್ಯ ಹೊ .. 34 .. ಇಸೀ
 ಕಾರಣ ಹಸ್ತೀ ಕೇ ಸದೃಶ ಮುಖ ಔರ ಮನುಷ್ಯ ಕೇ ಸದೃಶ ಶರೀರ ಹೋಕರ ಮೈಂ
 ಭಕ್ತೋಂ ಕೋ ನಿರಂತರ ಪ್ರಕಟ ಹೋಕರ ಅಪನಾ ದರ್ಶನ ದೇತಾ ಹೊ . ಮೈಂ
 ಯೋಗ ಮೇಂ ರಾಜಯೋಗ ಹೊ ಪರಂತು ಹೇ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠೋಂ ! ಐಸಾ ಹೋಕರ
 ಭೀ ಮೈಂ ಚತುರ್ವಿಧ ಧ್ಯಾನೋಂ ಮೇಂ ಸೇ ಪಂಚೋಪಾಸನಾ ಕೇ ಪಾಚ ಧ್ಯಾನ-
 ಯುಕ್ತ ಸ್ಥೂಲ ಧ್ಯಾನ ಹೀ ಹೊ ಇಸಮೇಂ ಕುಛ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ ಹೈ . ಮೈಂ ಆಪ
 ಲೋಗೋಂ ಸೇ ಸತ್ಯ ಕಹತಾ ಹೊ .. 36 - 37 .. ನರೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ ರಾಜಾ ಹೊ
 ಪರಂತು ರಾಜ್ಯ ಮೇಂ ಮೈಂ ಮಂತ್ರೀ-ರೂಪ ಹೊ ಕ್ರೋಂಕಿ ಮಂತ್ರಿ-ಮಂಡಲ ಜ್ಞಾನ
 ಸಹಾಯಕ ಹೈ .. 38 .. ಶಕ್ತಿಯೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ ದೈವೀ ಶಕ್ತಿ ಹೊ ಪರಂತು ಐಸಾ
 ಹೋಕರ ಭೀ ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ ! ಮೈಂ ಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಯೋಂ ಮೇಂ ಸಂಘ-ಶಕ್ತಿ
 ಹೊ ಕ್ರೋಂಕಿ ಸಂಘ-ಶಕ್ತಿ ಮೇಂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಆಧಿದೈವಿಕ ಔರ ಅಧಿಭೌತಿಕ ಇನ
 ತೀನೋಂ ಶಕ್ತಿಯೋಂ ಕಾ ವಿಕಾಸ ಅಪನೇ-ಆಪ ಹೀ ಹೋ ಜಾತಾ ಹೈ .. 40 .. ಮೈಂ
 ವಣೋಂ ಮೇಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೊ ಔರ ಆಶ್ರಮೋಂ ಮೇಂ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ ಹೊ .
 ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ವೃದ್ಧತ್ವ-ರೂಪ ಸೇ ಪೂಜನೀಯ ಸಬ ಪ್ರಕಾರ ಕೇ ವೃದ್ಧೋಂ
 ಮೇಂ ಮೈಂ ಸರ್ವಥಾ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧ ಹೀ ಹೊ, ಇಸಮೇಂ ಕುಛ ವಿಚಾರ ನ ಕರೋ
 ಔರ ಮನುಷ್ಯಶ್ರೇಣೀ ಮೇಂ ಮೈಂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯ-ಯುಕ್ತ ಆರ್ಯ ಹೊ .. 41 -
 42 .. ಭಕ್ತಗಣೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ ಜ್ಞಾನೀಭಕ್ತ ಹೊ . ವೇದೋಂ ಕೇ ಬೀಚ ಮೈಂ

ಸಾಮವೇದ ಹೂ ಕಿಂತು ವೇದವಿಭಾಗೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ ಉಪನಿಷದ್ರೂಪ ಹೂ ..
43 ..

ಯೋಗ ಕೇ ಅಂಗೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ ಹೂ ಪರಂತು ಸಬ
ಸಮಾಧಿಯೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿ ಹೂ .. 44 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ !
ಮಂತ್ರಯೋಗ ಮೇಂ ಮೈಂ ಮಂತ್ರ ಹೂ, ಹಠಯೋಗ ಮೇಂ ಮೈಂ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ
ಹೂ, ಲಯಯೋಗ ಮೇಂ ಮೈಂ ಲಯಕ್ರಿಯಾ ಹೂ ಔರ ರಾಜಯೋಗ ಮೇಂ ಮೈಂ
ವಿವೇಚನ ಹೂ .. 45 .. ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ದಾನಧರ್ಮ ಮೇಂ ಮೈಂ ಬ್ರಹ್ಮದಾನ
ಹೂ, ತಪಧರ್ಮ ಮೇಂ ಮೈಂ ಯಮ (ಅರ್ಥಾತ್ ಅಷ್ಟಾಂಗ-ಯೋಗ ಕಾ ಪ್ರಥಮ
ಚರಣ : ಯಮ, ನಿಯಮ, ಆಸನ ಇತ್ಯಾದಿ) ಹೂ, ಕರ್ಮಯೋಗ ಮೇಂ ಮೈಂ
ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶ ಹೋನೇ ಸೇ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮ ಹೀ ಹೂ ಇಸಮೇಂ ಕೋಈ ವಿವೇಚನಾ
ನಹೀಂ ಹೈ . ಹೇ ವಿಜ್ಞ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಶ್ರೇಷ್ಠೋಂ . ಉಪಾಸನಾ ಯಜ್ಞೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ
ಪರಾಭಕ್ತಿಯುಕ್ತ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸನಾ ಹೂ, ಜ್ಞಾನಯಜ್ಞ ಮೇಂ ಮೈಂ ಮನನ ಹೂ
ಔರ ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಮಹಾಯಜ್ಞೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ ಸರ್ವ-ಯಜ್ಞ-ಶಿರೋಮಣಿ
ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ ಹೂ . ಸಭಾ ಕೇ ಬೀಚ ಮೇಂ ಮೈ ವಕ್ತಾ ಹೂ ಔರ ಶಿಕ್ಷಕೋಂ ಕೇ
ಬೀಚ ಮೇಂ ಮೈಂ ಆಚಾರ್ಯ ಹೂ .. 46 - 49 .. ಉಪದೇಶಕೋಂ ಕೇ ಬೀಚ ಮೇಂ
ಮೈಂ ಜಗತ್-ಪೂಜ್ಯ ಗುರು ಹೂ . ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಭೂತಗಣೋಂ ಕೇ ಅಂತರ
ಮೇಂ ಅವಸ್ಥಿತ ಮೈಂ ಆತ್ಮಾ ಹೂ .. 50 .. ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಯೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ ಹೀ
ನೀಸಂದೇಹ ಚೇತನಾ ರೂಪ ಹೂ . ಮೈಂ ಹೀ ಶಬ್ದಸಮೂಹ ಮೇಂ ನಾದ ಔರ
ವಾಕ್ಯಸಮೂಹ ಮೇಂ ಓಂಕಾರ ಹೂ .. 51 ..

ಮೈಂ ದೇವತಾಓಂ ಮೇಂ ಇಂದ್ರ, ಮಹರ್ಷಿಯೋಂ ಮೇಂ ಭೃಗು, ಪಿತರೋಂ
ಮೇಂ ಅರ್ಯಮಾ ಔರ ನಿಯಾಮಕೋಂ ಮೇಂ ಯಮ ಹೂ .. 52 .. ಅಸುರೋಂ
ಮೇಂ ಮುರುಕೋ ಬಲಿ ಜಾನೋ . ಮೈಂ ಸರಿತಾಓಂ ಮೇಂ ಜಾಹ್ನವೀ ಔರ
ಸಬ ಜಲಾಶಯೋಂ ಮೇಂ ನೀಸಂದೇಹ ಸಾಗರ ಹೂ .. 53 .. ಹೇ ಮಹರ್ಷಿಗಣ,
ಆನಂದಪ್ರದ ಪದಾರ್ಥೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ ಪುಷ್ಪ ಹೂ . ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ತೇಜಸ್ವಿಯೋಂ
ಮೇಂ ಮೈಂ ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ತೇಜರೂಪ ಹೂ .. 54 .. ಬಲವಾನೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ
ಕಾಮ-ರಾಗ-ವಿವರ್ಜಿತ ಬಲ ಹೂ ಔರ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕೇ ಲಿಖ ಪ್ರಾಣಿಯೋಂ ಮೇಂ
ಮೈಂ ಧರ್ಮ-ಅವಿರುದ್ಧ ಕಾಮ ಹೂ .. 55 .. ಹೇ ವಿದ್ವಾನ್ ವಿಪ್ರವರೋ ! ಮೈಂ
ವಿದ್ಯಾಸಮೂಹೋಂ ಮೇಂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯಾ ಹೂ ಔರ ವಾದಿಗಣ ಮೇಂ ಮೈಂ

ಸತ್ಯಪ್ರಕಾಶ ವಾದ ಹೊ .. 56 .. ಸ್ತ್ರಿಯೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ ತಪೋರೂಪ ಹೊ ಔರ
ಪುರುಷೋಂ ಮೇಂ ಯಜ್ಞರೂಪ ಹೊ . ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಮೈಂ ತ್ರಿಗುಣ ಮೇಂ
ಸತ್ತ್ವಗುಣ ಹೊ .. 57 .. ತ್ರಿಭಾವೋಂ ಮೇಂ ಮೈಂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಭಾವ ಹೊ . ಮೈಂ ಶೀಲ
ಮೇಂ ವಿನಯ ಔರ ಸದಾಚಾರೋ ಮೇಂ ವೃದ್ಧೋಂ ಕೇ ಚರಣಕಮಲೋಂ
ಮೇಂ ಪ್ರಣಾಮರೂಪ ಹೊ .. 58 .. ಹೇ ಮಹಾವಿಜ್ಞ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಂ ! ಮೈಂ
ಕಾರಣಬ್ರಹ್ಮರೂಪ ಸೇ ಏಕ ಅದ್ವಿತೀಯ ಹೋಕರ ಭೀ ಅನಂತ ಹೊ ಯಹ
ಸತ್ಯ ಹೈ ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 59 .. ಕಾರ್ಯಬ್ರಹ್ಮರೂಪ ಸೇ ಸಂಖ್ಯಾ
ಮೇಂ ಅನಂತ ಹೋನೇ ಕೇ ಕಾರಣ ಮೇರೀ ವಿಭೂತಿಯೋಂ ಕೀ ಕೋಈ ಭೀ
ಸಂಖ್ಯಾ ನಹೀ ಕರ ಸಕ್ತಾ .. 60 .. ಕೇವಲ ಆಪ ವಿಪ್ರವರೋಂ ಕೇ ಕಲ್ಯಾಣಾರ್ಥ
ಹೀ ದಿಗ್ಗರ್ಶನರೂಪ ಸೇ ಆಪ ಲೋಗೋಂ ಸೇ ಯಹ ಕುಭ ವರ್ಣನ ಕಿಯಾ
ಹೈ .. 61 .. ಆಪ ಮೇರೇ ಹೃದಯಗ್ರಾಹೀ ಉಪದೇಶ ಕೋ ಅಪನೇ ಹೃದಯ
ಮೇಂ ನಿರಂತರ ರಖಕರ ಮೇರೀ ಉಪಾಸನಾ ಮೇಂ ರತ ಹೋಕರ ಉತ್ತಮ
ಮೋಕ್ಷಪದ ಕೋ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋಂ .. 62 .. ಹೇ ವಿಪ್ರೋ ! ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಪರ
ಆಪಕೀ ಸಾತ್ವಿಕ ಶ್ರದ್ಧಾ ಚಿರಕಾಲ ತಕ ಬನೀ ರಹೇ . ಮೇರೀ ಪ್ರಕೃತಿ ಹೀ ಸ್ತ್ರೀಭಾವ
ಕೋ ಧಾರಣ ಕರಕೇ ಕಾಮದಾ, ಭಗಿನೀಭಾವ ಕೋ ಧಾರಣ ಕರಕೇ ಅರ್ಥ ಔರ
ಸಿದ್ಧಿಪ್ರದಾ ಔರ ಮಾತೃಭಾವ ಧಾರಣ ಕರಕೇ ಸದಾ ಧರ್ಮ ಔರ ಶಕ್ತಿಪ್ರದಾ ಹೋಕರ
ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀ-ಭಕ್ತೋಂ ಕೋ ಸಬ ಓರ ಸೇ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥ ಕರತೀ ಹುಈ ಉನಕೋ
ಸುದುರ್ಲಭ ಮುಕ್ತಿಪದ ಪ್ರದಾನ ಕರತೀ ಹೈ .. 63 - 65 .. ಮೇರೀ ಶಕ್ತಿ ಪರ ಶ್ರದ್ಧಾನ್ವಿತ
ಭಕ್ತೋಂ ಕೋ ಚತುರ್ವರ್ಗ ಸುಲಭ ಹೋ ಜಾತಾ ಹೈ ಹೇ ವಿಪ್ರವರೋ ! ಇಸಮೇಂ
ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ ಹೈ .. 66 .. ಯಹ ಮೈಂನೇ ಅತಿ ಗೋಪನೀಯ ಉಪನಿಷದ್
ಆಪ ಲೋಗೋಂ ಕೋ ಸುನಾಯಾ ಹೈ . ಆಪ ಇಸಕೋ ಧೀಶಗೀತಾ ನಾಮ ಸೇ
ಪ್ರಚಾರಿತ ಕರೋ .. 67 .. ಜಿಸಸೇ ಮೇರೇ ಸರ್ವ ಭಕ್ತ ಚತುರ್ವರ್ಗ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರೇಂ
. ಹೇ ವಿಪ್ರವರೋ ! ಅಭಕ್ತ, ನಾಸ್ತಿಕ, ಶ್ರದ್ಧಾಹೀನ, ಗುರು-ವಿರೋಧೀ, ಕೃತಘ್ನ ಔರ
ಪಾಪಾತ್ಮಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯೋಂ ಕೋ ಇಸಕೋ ಕದಾಪಿ ನಹೀಂ ದೇನಾ .. 68 - 69 .. ಗುರು
ಔರ ಶಾಸ್ತ್ರೋಂ ಮೇಂ ಜಿನಕೀ ಶ್ರದ್ಧಾ ಹೈ, ಪರಂ-ಲೋಕಪರ ಜಿನಕಾ ವಿಶ್ವಾಸ ಹೈ,
ಜಿನಕಾ ಲಕ್ಷ್ಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಹೈ ಔರ ಜಿನಮೇಂ ಪವಿತ್ರ ಮತ್ತರಾಯಣತಾ ನಿರಂತರ
ಹೈ, ಉನಕೋ ಯಹ ಧೀಗೀತಾ ಅವಶ್ಯ ದೇನೀ ಚಾಹಿಯೇ .. 70 - 71 .. ಇಸ ಪವಿತ್ರ
ಧೀಶಗೀತಾ ಕಾ ಜೋ ಅಧ್ಯಯನ ಔರ ಅಧ್ಯಾಪನ ಕರತೇ ಹೈಂ, ಕ್ಲೇಶ ಕರ್ಮವಿಪಾಕ
ಔರ ಆಶಯ ಸೇ ರಹಿತ ಹೋಕರ ವೇ ಮೇರೇ ಸಬ ಭಕ್ತ ಮತ್ನಾಯುಜ್ಯ ಕೋ
ಅವಶ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತ ಹೋತೇ ಹೈಂ . ಉನಕೋ ಇಸ ಸಂಸಾರ ಮೇಂ ಕಿಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಭೀ
ಕೋಈ ತಾಪ ಬಾಧಾ ನಹೀಂ ದೇತಾ ಹೈ .. 72 - 73 .. ಶ್ರದ್ಧಾ ಕೇ ಸಾಧ ಇಸ ಕಲ್ಯಾಣ-

ಕಾರಿಣೀ ಗೀತಾ ಕಾ ಜೋ ಪಾಠ ಕರತೇ ಹೈಂ, ಅಥವಾ ಜೋ ಇಸಕೇ ದ್ವಾರಾ ಕೇವಲ ಪಾಲಾತ್ಮಕ ವಾ ಹವನಾತ್ಮಕ ಗಣಪತಿ-ಯಾಗ ಕಾ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕರತೇ ಹೈಂ, ಮೇರೇ ಉನ ಭಕ್ತೋಂ ಕೀ ಸಬ ಆಧಿ ಔರ ವ್ಯಾಧಿಯಾ ನಷ್ಟ ಹೋ ಜಾತೀ ಹೈ .. 74 - 75 .. ಹೇ ದ್ವಿಜೋಂ ! ಜೋ ಸದಾ ಭಕ್ತಿಭಾವ ಸೇ ಸಂಯತ ಔರ ತಪ-ಪರಾಯಣ ಹೋಕರ ಭಲೀಭಾಂತಿ ಇಸಕಾ ಸಾರ್ಥಕ ಪಾಠಶ್ರವಣ ಅಥವಾ ಇಸಕೇ ದ್ವಾರಾ ಗಣಪತಿಯಾಗ ಕಾ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕರತೇ ಹೈಂ, ಉನ ಜೀವೋಂ ಕೀ ಐಸೇ ಕೋಈ ಬಾಧಾಪ, ವಿಪತ್ತೀಯಾ ಯಾ ವಿಘ್ನಸಮೂಹ ನಹೀಂ ಹೈಂ, ಜೋ ಶೀಘ್ರಹೀ ದೂರ ನ ಹೋ ಸಕೇಂ, ಹೇ ವಿಪ್ರವರೋ ! ಇಸಮೇಂ ಕುಭ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ ಹೈ .. 76 78 .. ಮೇರೇ ಆರ್ತ, ಜಿಜ್ಞಾಸು ಔರ ಅರ್ಥಾರ್ಥ ತೀನೋಂ ಹೀ ಪ್ರಕಾರ ಕೇ ಭಕ್ತ ಇಸ ಗೀತಾ ಕೇ ಆಶ್ರಯ ಸೇ ನಿಃಸಂದೇಹ ಹೀ ಸಫಲಮನೋರಥ ಹೋಂಗೆ ಔರ ಉಸೀ ಪ್ರಕಾರ ಮೇರೇ ಜ್ಞಾನೀಭಕ್ತ ಭೀ ಇಸ ಗೀತಾ ಕೇ ಶ್ರವಣ, ಮನನ ಔರ ನಿರಿದ್ಯಾಸನ ದ್ವಾರಾ ಅಪರೋಕ್ಷಾನುಭೂತಿ ಸೇ ಮೇರೇ ದರ್ಶನ ಕರನೇ ಮೇಂ ಅವಶ್ಯ ಸಮರ್ಥ ಹೋಂಗೆ .. 79 - 81 .. ಚಾರೋಂ ವರ್ಣ ಔರ ಚಾರೋಂ ಆಶ್ರಮೋಂ ಕೇ ಸ್ವಧರ್ಮಾನುರತ ಜೀವೋಂ ಕೀ ತೋ ಬಾತ ಹೀ ಕ್ಯಾ ಹೈ . ಮುರುಮೇಂ ಅಟಲ ಶ್ರದ್ಧಾ ರಖನೇವಾಲೇ ಜೀವಮಾತ್ರ ಕೋ ಹೀ ಯಹ ಧೀಶಗೀತಾ ಚತುರ್ವರ್ಗಫಲಪ್ರದ ಹೈ . ಯಹ ಸತ್ಯ ಹೈ, ಇಸಮೇಂ ಸಂದೇಹ ನಹೀಂ .. 82 - 83 ..

.. ಇಸ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಧೀಶಗೀತೋಪನಿಷದ್ ಕೇ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಸಂಬಂಧೀ ಧೋರಷಿಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕಾ ವಿರಾಟ್ಸ್ವರೂಪ ನಿರೂಪಣ ನಾಮಕ ಸಪ್ತಮ ಅಧ್ಯಾಯ ಸಮಾಪ್ತ ಹುಆ ..
. ಯಹ ಶ್ರೀಧೀಶಗೀತಾ ಸಮಾಪ್ತ ಹುಈ .

Proofread by Paresh Panditrao

Shri Dhishagita Bhashanuvada Hindi Translation
pdf was typeset on December 3, 2022

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

